

Dikshinéí ndú Albartó mbá

Almadarasó

Alhítímá jarabó

Berta School Dictionary

Trial Edition

2013/2005 ᠑.᠑᠓.

Berta School Dictionary

Trial Edition

This dictionary is a product of the Benishangul-Gumuz Language Development Project, which is a joint project between:

Education Bureau, Bureau of Culture & Tourism,
Benishangul-Gumuz National Regional State, P.O. Box 64, Assosa,
and **SIL Ethiopia,** P.O. Box 2576, Addis Ababa

Title:	Dikshinéri ndú Albartó mbá Almadarasó
English title:	Berta School Dictionary
Language:	Berta, spoken in Ethiopia and Sudan
Type of book:	School Dictionary
Year of publication:	2013/2005 ዓ.ም.
Illustrations are copyrighted by	SIL Ethiopia
Number of copies:	2000

Table of Contents

Introduction	4
Rationale for Dictionary	4
Acknowledgements.....	5
How to use this dictionary	6
Alphabetical Order	6
Explanation of a Word Entry	8
Abbreviations	8
Vowel and Consonant Differences between Berta and English	9
Berta Spelling and Grammar	9
Pronouns	9
Body Parts	11
Spelling of Nouns and Verbs	13
-gú	14
ma	14
bá	15
List of Words Borrowed from Arabic and their Correct Spelling	15
Punctuation in the Berta Language	20
Berta Tone	23
Dictionary:.....	25
English – Amharic – Berta	25

Introduction

Rationale for the Dictionary

This school dictionary was developed primarily to help Berta students better manage and understand instruction in English. In addition, this dictionary should provide a spelling reference for Berta students. As students are expected by grade five to be able to learn with English as the medium of instruction, research was done into what English words and language is expected from a grade five student. The results of this research created the foundation for the content of this book. The dictionary contains 3815 entries. While this is a substantial amount, it is not by any means an exhaustive list. Although this school dictionary should prove to be helpful for many people, the target audience in developing this book was for children in grade five.

There are two main parts to this book. The first half of the dictionary items are listed in the order English – Amharic – Berta. In this section the user of the dictionary must use the English term to conduct their search. This approach was taken because the target audience for this book is grade 5 children. Grade five instruction and textbooks are in English. As such, students will most likely encounter English words which they have learned in Berta classes but have not yet encountered in English. This dictionary is a key tool in providing students with the necessary information to fill this language gap. This section was placed first in this publication because it is anticipated that this will be the greater need for grade five children.

It is also recognized that language learning and transfer is a two way process. Students may also have the need to express a concept they know in Berta using the English language. When this occurs it is necessary for the student to have the ability to look the Berta term up in the dictionary to find the English equivalent. The second portion of the dictionary entitled '**Berta – English Finders List**' is designed for this purpose. This list differs from the first section of the dictionary in that Amharic terms and pictures are not included in the list.

Following the dictionary and word finders list there is some additional information provided to give guidance on how to write the Berta language. These sections address spelling, grammar, punctuation and tone. These are included as a reference for beginning and emerging writers.

When compared to languages such as English or Amharic, Berta does not have a long written history. As a result, spellings and what word should be used for some terms may cause debate. As this school dictionary is considered a trial edition, debate over such points should be seen as a positive exercise in the further development of the Berta language. Although contents of the dictionary are the result of a collaborative effort and has been checked over by many people, a test or trial of the book must be done before it can become a first edition school dictionary. The test of this dictionary comes through use by the larger Berta community. Therefore, should there be a question as to the spelling or use of certain terms used, the reader should keep in mind that this is a trial and revision will need to take place.

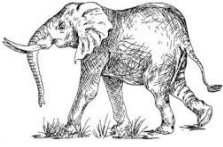
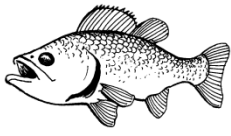

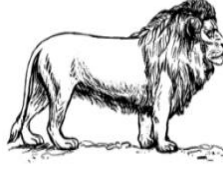

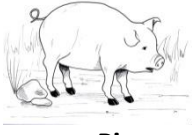
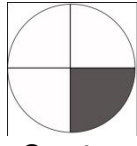

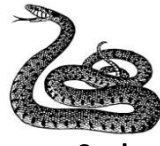

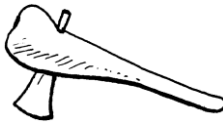

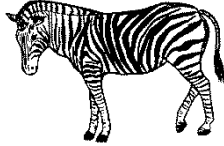
Acknowledgements

This school dictionary has been put together over a period of two and a half years. It has been made possible through the effort of many people. As the focus for this dictionary is to help grade five children, the initial data for the dictionary was acquired by examining grade five textbooks and syllabi (Art, English, Science, Social Studies, Mathematics, and Physical Education). This preliminary data was collected in English by Sherri Green. The Berta translation was initially conducted by a group of Berta mother tongue teachers and book writers through a number of workshops as well as through independent data collection. Those that contributed in this way are Abdulnasir Ali, Abdulhafiz Rahametela, Ahmed Usman, Bedawi Mohammed, Mohammed Ismael, and Saleh Ahmed Babekir. Following the initial data collection there was tremendous effort to edit and check through the gathered data. The Berta language editing process was conducted by Ahmed Usman and Abdulnasir Ali. Bedawi Mohammed, Abdulnasir Ali, Ahmed Ussman and Simret Fekadu entered the Berta data into the computer. Those who collected the Berta data initially provided an Amharic gloss for many but not all of the terms. Since the dictionary contains many technical terms, an Amharic mother tongue speaker was engaged to provide and check the Amharic translation of all dictionary entries. This work was completed by Getanet Mamo. The illustrations included in the book are obtained from SIL international. The work of selecting and inserting relevant illustrations was done by Abdulnasir Ali and Mirjam Möller. The technical work of layout and finalizing the publication for print was completed by Andreas Neudorf, Martha Zewdie, Brook Kebede and Tewodros Moges. The section entitled 'Berta Spelling and Grammar' was made possible because of the extensive linguistic study conducted by Susanne Neudorf. Finally this volume has been made possible because of the partnership of The Benishangul-Gumuz National Regional State Education Bureau and Culture Bureau with SIL Ethiopia. Without the support, interest and encouragement of these sectors, this dictionary could not be made possible. The completion of this school dictionary is a demonstration of the strength found in cooperative effort. Each contribution has been integral to reaching this achievement. As such, all of the above mentioned parties deserve thanks and credit.

How to use this Dictionary

Alphabetical Order

The entries in the English – Amharic – Berta section of the dictionary are listed in the alphabetical order of the letter in the English Alphabet. Below is an English alphabet chart.

<p>A a</p> <p>Africa</p>	<p>B b</p> <p>Bird</p>	<p>C c</p> <p>Cow</p>	<p>D d</p> <p>Donkey</p>	<p>E e</p> <p>Elephant</p>
<p>F f</p> <p>Fish</p>	<p>G g</p> <p>Goat</p>	<p>H h</p> <p>House</p>	<p>I i</p> <p>Ink</p>	<p>J j</p> <p>Jacket</p>
<p>K k</p> <p>Knife</p>	<p>L l</p> <p>Lion</p>	<p>M m</p> <p>Monkey</p>	<p>N n</p> <p>Nest</p>	<p>O o</p> <p>Ox</p>
<p>P p</p> <p>Pig</p>	<p>Q q</p> <p>Quarter</p>	<p>R r</p> <p>Rabbit</p>	<p>S s</p> <p>Snake</p>	<p>T t</p> <p>Tree</p>
<p>U u</p> <p>Umbrella</p>	<p>V v</p> <p>Vegetable</p>	<p>W w</p> <p>Women</p>	<p>X x</p> <p>axe</p>	<p>Y y</p> <p>eye</p>
<p>Z z</p> <p>Zebra</p>				

The entries in the Berta – English Finders List are listed in the alphabetical order of the letters and sounds of the Berta alphabet. Below is a Berta alphabet chart.

A a abúrbúdu	B b borid	D d dérwash	Dq dq dqoñ	E e mia
F f fúfúr	G g gali	H h Hódodó	I i ile	J j alkajâm
K k kátaba	Kq kq kquria	L l lúúbá	M m mia	N n niñé
Ñ ñ ñonshó	O o oñó	Pq pq pqero	Q q uqûñ	R r rô
S s sabaqa	Sq sa sqisqía	Sh sh shiñír	T t taláta	Tq tq Tqukqa
Th th thañ	U u uñ	W w waza	Y y yaguth	Z z zigî

Explanation of a Word Entry

ask *gi. mPΦ*; dqokqoṯa.

ask

(in bold print)

verb in imperative form

gi.

(in italic) shows part of speech in Berta language, function in a sentence (see Abbreviations)

mPΦ

(in bold print)

Amharic gloss

dqokqoṯa.

(in normal font)

Berta gloss

Abbreviations

The only component of the dictionary that uses abbreviations is in the description of part of speech. The abbreviations that are used in this publication and their meanings are listed below according to language

BERTA PARTS OF SPEECH		ENGLISH PARTS OF SPEECH		AMHARIC PARTS OF SPEECH	
<i>abbreviation</i>		<i>abbreviation</i>		<i>abbreviation</i>	
zizí	zi.	adjective	adj.	ቅፅል	ቅ.
gigíqi pqupqúl	gi.pq.	adverb	adv.	ተውላከ ግስ	ተ.ግ.
g.áhul.	gíñ áhulu roothe	connective	conn.	መስተጻምር	መፃ.
hú	hú.	noun	n.	ስም	ስ.
roothá akqitho	r.akq.	phrase	phr.		
gíñ thapqilá roothe tháñ aañá thárne	g.th.r.	preposition (there are no postpositions in the English language)	prep.	መስተዋድድ	መስ.
aañá alqismú	añ.ism.	pronoun	pro.	ተውላጠ ስም	ተ.ስ.
gigí	gi.	verb	v.	ግስ	ግ.

Vowel and Consonant Differences between Berta and English

Vowels in English can represent many sounds while in Berta a vowel ONLY represents **one** sound.

a like the **a** in avocado and Toyota**a** (**not** like in cake)

i like **ee** in coff**ee** and **ea** in tea or like **i** in sit, (**not** like in ride)

e like the **e** in net and bed (**not** like in me or region)

u like **oo** in boot and room (**not** like cut or cute)

o like the **o** in phone or like **o** in pot

The names of the vowels can cause confusion.

- In **Berta** the name of the letter `e` is the same as the sound it makes which is the same as the name of the letter `a` in **English**.
- In **Berta** the name of the letter `i` is the same as the sound it makes which is the same as the name of the letter `e` in **English**.

Consonants which look the same in both Berta and English but represent different sounds.

q operates differently in Berta than it does in English. In English '**q**' must be accompanied by a '**u**' as is seen in the words **queen** and **square**. However, in Berta **q** represents a different sound (glottal) and is inserted between vowels.

BERTA EXAMPLE

u**q**un (meat)

ENGLISH EXAMPLES

queen
square

Berta Spelling and Grammar

Pronouns

Subject and Object Pronouns

Sometimes the grammar of a language affects the way words are spelled. This is true in Berta when we talk about pronouns. Pronouns are words that are used in the place of a noun. The word for pronoun in Berta is **aañá alqismú** and the word for noun in Berta is **hú (akqusqo alqisimu)**. Nouns are words that refer to people and things. In the sentence example below the word '**maré**' is a pronoun and the words '**Mohamed**' are '**Mussa**' are nouns.

Mohamed u Mussa adí thá **súúgú**.
Maré adí thá **súúgú**.

'**Mohamed** and **Mussa** are going to the **market**.'
'**They** are going to the **market**.'

There are different types of pronouns. The two main types are what are called personal pronouns (*aañá alqisma maabú*) and possessive pronouns (*gíñ gidi aañá alqismú*). In this section we will only discuss the personal pronouns. Later on you will learn the spelling rules for possessive pronouns.

Personal pronouns are used to distinguish between people. They show who does something. There are two main types of personal pronouns. Subject pronouns refer to the subject of the verb and object pronouns refer to the object of the verb. See the example sentences below for further explanation.

SUBJECT PRONOUN -

Ali adí thá súúgú. 'I am going to the market.'

OBJECT PRONOUN -

Fióogi. 'He beat **me.**'

In Berta there are the regular form of pronouns and the shortened form of pronouns. See the examples below:

SUBJECT PRONOUN:

Aashibilóo mia. 'I bought a goat.'

Mááda líidóólí. 'I closed the hut.'

OBJECT PRONOUN:

Fióogi. 'He beat **me.**'

Daagé almoz! 'Give **me** the banana!'

	REGULAR FORM	SHORTENED FORM
subject pronoun	ali	aa- -lí
object pronoun		-gi -ge

Berta Spelling Rule:

Both subject and object pronouns in the regular form are always written as a separate word. If the pronoun is in a short form, it is attached to the verb.

Possessive Pronouns

Possessive pronouns are used to show who is the owner of a thing. The pronoun is used in the place of the owner's name or title. In the example sentences below, the first sentence shows that the owner is Sára. In the second example sentence the owner (Sara) has been replaced with the possessive pronoun *-kqedqe*.

THE OWNER -

Agorthé ágóróó miá Sára.

'The thief stole **Sara's** goat.'

POSSESSIVE PRONOUN -

Agorthé ágóróó miákqedqe.

'The thief stole **her** goat.'

In Berta there are two different groups of possessive pronouns. Possessive pronouns which refer to blood relations are one group while possessive pronouns which refer to anyone or anything outside of the category of blood relation are in another group. See the examples below:

BLOOD RELATION:

agudiné

'**his** brother'

babáñóathá

'**your** sisters'

ammáñkqa

'**our** mother.'

OTHER:

idékqedqe

'**her** husband'

shúlíñkqo

'**my** house'

shiñíráñkqo

'**my** donkey'

In the examples above *idékqedqe* uses the pronoun from the second group because a person's husband is not a relation through blood but through marriage.

Berta Spelling Rule:

Possessive pronouns are always written as a part of the word it refers to. It is never written as a separate word.

Body Parts

In Berta it is possible to use some of the body part words to help express an idea. Some of the body parts that are used in this way are:

ndú (mouth)

gundi (back)

hú (foot)

are (eye)

iyú (belly)

ñalú (neck)

alú (head)

Examples of how this is used and spelled can be seen below.

A) IN CONSTRUCTIONS WITH 'thá'

thá shúli alú → on top of the house

B) AS PART OF A VERB

Body part words are used with verbs to create a new a more defined meaning of the verb. Also the word '**añ**' is used. These are always written apart.

haala ndu → hear
Aahaalóó marú shoorú ndu. → I hear the sound of a cat.

shibila alú → sell
Aashibilóó merere alú. → I sold a sheep.

hibí añ → be afraid
Sara hibí añ → Sara is afraid.

EXCEPTION:

The body part word **iyu** meaning belly has a short form of **-yú**. When this short form is used it is always attached to the word before it. It never is written alone.

Examples of how this is used and spelled can be seen below.

thá algiráyayú → in the school
Walá haalóolíyu. → I did not understand.

Berta Spelling Rule:

Any combinations of a word, with a body part word, is written as two separate words.

Spelling of Nouns and Verbs

NOUNS:

<p>mia ✓ miya</p> <p>(goat)</p>	<p>shíu ✓ shíyu</p> <p>(big sewing needle)</p>
--	---

VERBS:

 <p>(cry)</p>	<p>alqámur (command)</p> <p>bia! ✓ biya!</p>	<p>gíidí (yesterday)</p> <p>bióó ✓ biyóó</p>	<p>hássa (now)</p> <p>bee</p>
--	--	--	---

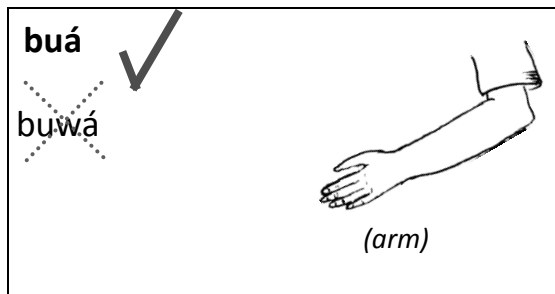
Berta Spelling Rule:

When an 'u' sound or an 'o' sound is followed by another vowel sound the letter 'w' is NOT inserted between the two vowels. The exception to this is the word 'dúwosh'

VERBS:

 <p>(braid)</p>	<p>alqámur (command)</p> <p>múa! ✓ múwa!</p>	<p>gíidí (yesterday)</p> <p>múóó ✓ múwóó</p>	<p>hássa (now)</p> <p>múú</p>
--	--	--	---

NOUNS:

NOTE: At the end of words, sometimes the vowel 'á' is used to show a question is being asked. As well, sometimes the vowel 'é' is used to show direction.

Berta Spelling Rule:

- When the vowel 'á', to show a question, is added to a word ending in an 'a' the letter 'y' is written between the two vowels.
- When the vowel 'é', to show direction, is added to a word ending in an 'a' the letter 'y' is written between the two vowels.

This spelling rule is so that the reader understands that it is two separate vowels and not an long vowel ('aa' or 'ee').

Example:

agorthé → agorthéyé
mia → Suliman gídi miayá?

-gú

-gú is used to show something is plural (more than one).

Berta Spelling Rule:

-gú is written attached to the word before it. **-gú** is not spelled as a word alone. It is always part of another word.

Spelling Examples:

Aakqisqóó ooriñkqogú.

'I washed my clothes'

Aakqisqóó ooriñkqo mbá tqokqolqú.

'I washed my new clothes'

ma

The word **ma** is what is called a helping verb. **Ma** is called a helping verb because it helps connect one word in a sentence to another word. When words are connected using **ma**, a more specific meaning is created. See the examples below for further understanding.

Berta Spelling Rule:

Ma is always written as a word alone. **Ma** is never attached to another word.

Spelling Examples

Abbá shibilóo albúhíá **ma** gaashá.

‘My father bought yellow paint.’

Ashirínkáith adí thá maabíle **ma dqukqúnúñ**.
people.’

‘The shadow moves **as one with** the

Á bagíáñkqo pqálí **ma pqishi**.

‘My ox plows **well**’

bá

The Berta word **bá** is can be translated as “it is said” or “it was said.”

Berta Spelling Rule:

Bá is always written as a word alone. **Bá** is never attached to another word.

Spelling Examples

Mamánáñ **bá** zíé mba squllá tha Abubákir.

“**It is said** that there was a man called Abubákir.”

Daa ñiné firí **bá**.

“**He said** to give him water.”

List of Words Borrowed from Arabic and their Correct Spelling

There are a number of words in Berta that are borrowed from Arabic. The general rule about spelling the Berta language is that words are spelled the way they sound. In writing Arabic loan words, the writer needs to refer to the Arabic spelling rather than the Berta pronunciation. Also, Arabic loans are marked with high tone marking where there is stress in Arabic. Because the rules for spelling the Arabic loan words are different, a list of Arabic loan words and their correct spelling is provided as a reference tool.

A – a

ááhir *adv.* at last, finally.

adâr *n.* living place, country, village.

addáraja *n.* high rank.

addáwa *n.* medicine.

addawáya *n.* ink.

addór *n.* 1 • week.
2 • turn.

addúkqush *adv.* early, in the morning.

addúnia *n.* world.

afutháh *n.* brain.

ajaar *n.* neighbour.

ajuáfa *n.* guava.

ajuma *n.* Friday.

al- *v.* the.

alqarabía *n.* car.

albéákqa *n.* jerrycan.

albaanatqúr *n.* tomato.

albáhar *n.* sea, very wide river.

albál *n.* attention, care.

albatqaríá *n.* flash light, torch.

albíir *n.* well.

albolís *n.* police.

albúhia *n.* 1 • colour.
2 • paint.

alfalíta *n.* pain, sore muscle.

alfamííla *n.* pullover.

alfasád *n.* bad behaviour, evil, wickedness.

alfashfásh *n.* lung.

alfíl *n.* elephant.

alfurash *n.* funeral.

algáádi *n.* judge.

algáda *n.* bowl, plate.

algálam *n.* pencil.

algalláya *n.* wooden pan (for roasting coffee over hot coals).

alganífa *n.* toilet.

algarítqa *n.* a bag made out of a piece of cloth.

algazáza *n.* bottle.

algena *n.* paradise, Garden of Eden.

algíbbá *n.* muslim man's clothe.

alginis *n.* tribe.

alginzír *n.* chain, thicker than necklace.

algiráya *n.* 1 • school.
2 • education.

alhábar *n.* news, information.

alhaj *n.* pilgrimage.

alhakq *n.* justice.

alhamâm *n.* dove.

alhamís *n.* Thursday.

alhárb *n.* war (combat).

alháss *n.* 1 • luck.
2 • good deed (done to me).

alhwán *n.* animals.

alhílla *n.* village.

alhisáb *n.* thought, idea.

alhúmma *n.* fever.

alkábal *adv.* right here.

alkajâm *n.* trap.

alkaráma *n.* sacrifice.

alkaráma *n.* offering, sacrifice.

alkqáába *n.* desert, deserted place.

alkqálatq *n.* mistake, fault.

alkqásh *n.* trick.

alkqubía *n.* fever.

alkúra *n.* 1 • ball.
2 • bowl.

alkúrsi *n.* chair.

Álla *n.* God.

allama *v.* teach.

allek *adv.* for sake of.

almadág *n.* mortar.

almadína *n.* town.

almahádda *n.* pillow.

almaharûga *n.* hip, thigh.
almahía *n.* salary, pay.
almakqâm *n.* honor, respect.
almáñgel *n.* sickle.
almáqun *n.* belongings, utensils, furniture.
almártaba *n.* mattress.
almisikín *n.* poor person.
almóz *n.* banana.
almuftâh *n.* key.
almugulâm *n.* chisel.
almuhâmi *n.* advocate.
almukqdas *adj.* holy.
almúndura *n.* mirror.
almurúa *n.* strength.
almusíba *n.* misfortune, bad luck.
alparramáál *n.* election.
alqadáwa *n.* enmity (Feindschaft).
alqáfia *n.* health.
alqahád *n.* Sunday.
alqáhad *n.* covenant, agreement.
alqamaliât *n.* action, performance.
alqámur *n.* order, permission, command.
alqarbaqa *n.* Wednesday.
alqásha *n.* evening meal, dinner.
alqáyna *n.* kind, sort, type.
alqibáda *n.* prayer and worship.
alqíd *n.* holiday.
alqídda *n.* cargo, belongings.
alqímma *n.* head cover (cloth wrapped around man's head).
alqitimá *n.* meeting.
alqitinên *n.* Monday.
alqúmur *n.* age.
alráhma *n.* grace.
alwanása *n.* chat, talk.
alwáqad *n.* appointment.
alwárga *n.* 1 • paper.

2 • letter.

alwókit *n.* period of time, point in time.
ámana *v.* believe.
amúr *n.* loan.
annús *n.* half.
anóqa *n.* a kind.
aqtagía *n.* hat worn by muslim men.
arada *v.* to site by heart.
arbaqa *num.* four.
arríha *n.* perfume.
arûh *n.* soul, life.
ashábaka *n.* net.
ashakûsh *n.* hammer.
ashân *n.* honor, respect, priority.
áshara *num.* ten.
asharabâât *n.* socks.
asheetqán *adj.* ill mannered, bad tempered.
asheetqán *n.* devil.
ashídda *n.* difficulty, problem.
ashúkqul *n.* work.
assaatqûr *n.* machete.
assabá *adv.* tomorrow.
assábab *n.* sin, mistake, fault.
assábit *n.* Saturday.
assáhan *n.* plate.

assalám *n.* peace.
assáma *n.* sky.
assána *n.* year.
assandúkq *n.* box.
assáqa *adv.* at the time, when.
assígin *n.* prison.
assilsíla *n.* necklace, thin chain.
assuâg *n.* driver.
assúra *n.* picture.
assurwâl *n.* trousers (that goes with the Jelabia.)
ataríh *n.* history.

athimbákq *n.* tobacco.
atqábula *n.* lock.
atqáwa *n.* metal pan.
attáájir *n.* dealer, trader, merchant.
attaláta *n.* Tuesday.
attalimât *n.* order, command.
attáqab *n.* problem, difficulty.
attár *n.* revenge, grudge.
attijáára *n.* trade.
attór *n.* bull.
áwal *adv.* 1 • first.
2 • before.
azáád *n.* picnic food, food for travel.
azamb *n.* wickedness.
ázzala *v.* choose, select.

B – b

babur *n.* engine, grinding mill.
báqad *prep.* after.
baqadéén *adv.* afterwards.
báraka *n.* blessing.
bardu *adv.* even, also.
bás *part.* only.
billá *part.* please.

D – d

dámmara *v.* destroy, eradicate.

F – f

fákara *v.* think, ponder, wonder.

G – g

galába *v.* turn over.
gálaba *v.* turn over.
gárra *v.* 1 • read.
2 • learn, study.
gárraba *v.* about to happen.
gíbila *v.* accept.
góraga *v.* shout.

H – h

hákama *v.* govern, rule.
hálaga *v.* create.
halás 1 • *n.* end.
2 • *interj.* enough.
hámada *v.* praise.
hambel *n.* camel.
hamistqáshar *num.* fifteen.
hámsa *num.* five.
hásaba *v.* count.
hásaba *v.* think, wonder, ponder.
hássa *adv.* now.
háyana *v.* be greedy.
háyin *n.* greedy person.
hól *n.* year.
husúsan *adj.* special.

I – i

ibináádam *n.* people, human being.
idda *v.* count (numbers).
ílla *conj.* but, unless.
ishiríñ *num.* twenty.
itqnashar *num.* twelve.

J – j

jébara *v.* try.

K – k

kabari *v.* be proud, boastful.
káffaquí *v.* be enough, be sufficient.
kámmu *interrog. pron.* how much, how many.
kátaba *v.* write.
kqaalatqa *v.* refuse.
kqálaba *v.* defeat.
kqaltqán *adj.* wrong.
kqásha *v.* deceive, cheat.
kúllu márra *adv.* every time, always.

kúllu yóm *adv.* always, daily.

L – l

lakín *conj.* but.

lémmin *adv.* until.

lemún *n.* lemon.

liffa *v.* walk around, walk in circle.

líssa **1 •** *conj.* until.

2 • *adv.* until.

M – m

márra *n.* once, one time.

masááfa *n.* far place.

masikín *adj.* **1 •** well behaved, good natured.

2 • humble.

mía *num.* hundred.

mín *prep.* from.

musmâr *n.* nail.

N – n

nábbaha –qí *v.* preach.

naqala *v.* curse.

nóóba *n.* **1 •** drum.

2 • drum music for religious purposes.

P – p

pqereñ *adv.* still, until now.

R – r

rábba *v.* raise, bring up.

radián *n.* volunteer.

rúbu *n.* quarter.

S – s

sábaqa *num.* seven.

sáfara *v.* travel, go.

sákari *v.* be drunk.

sálafa *v.* **1 •** borrow.

2 • lend.

salamalekum *interj.* greeting.

saqa *n.* hour.

sáwa *adv.* together.

ségena *v.* imprison, punish, keep in custody.

shábbaha *v.* **1 •** it seem, (impersonal subj).

2 • resemble, look alike.

shadîd *adj.* strong, healthy.

sháhar *n.* month.

shákára *v.* give thanks, thank.

shákqala *v.* work, build.

sháreka *v.* trap.

T – t

tááni *adv.* again.

tafagu *v.* agree, reconcile.

talata *num.* three.

tamania *num.* eight.

tharáha *adv.* slowly.

tísaqa *num.* nine.

tóóba *v.* vow, swear.

tqállaga *v.* sent away, let go free, divorce.

W – w

wálla *conj.* or.

waló *part.* even, at least, whether.

wánasa *v.* talk, chat, converse.

wólla *n.* truth (used for swearing).

wóssala *v.* arrive.

Y – y

yaani *adv.* it means (only impersonal subj.)

yamkin *adv.* possibly.

yébuga *adv.* maybe, could be.

yôm *n.* day.

Z – z

záhage *v.* be sad, be angry.

Punctuation in the Berta Language

Punctuation rules for Berta closely follow the rules used for English punctuation.

1. Full Stop (.)

Example: Amí Imâm gídi galí milí. - CORRECT!
Amí Imâm gídi galí milí - INCORRECT!
(My uncle has a black dog.)

2. Question Mark (?)

Example: Ñgó shiléá? – CORRECT!
Ñgó shiléá – INCORRECT!
(Are you tired?)

Ndá mbálé? – CORRECT!
Ñdá mbálé – INCORRECT!
(Who is it?)

3. Exclamation Mark (!)

Example: Álí k'alóóqi, "Bik'á agorhá!" – CORRECT!
Álí k'alóóqi, "Bik'á agorhá" – INCORRECT!
(Ali said, "Don't cheat!")

4. Capitalization

Used at the beginning of a sentence.

Example: Ñgó shiléá? – CORRECT!
ñgó shiléá? – INCORRECT!
(Are you tired?)

Used for proper nouns:

Examples:	PROPER NOUNS	COMMON NOUNS
	Mamá Mekka – CORRECT! mamá Mekka – INCORRECT!	mamá – CORRECT! Mamá – INCORRECT!
	Assosa – CORRECT! assosa – INCORRECT!	gali – CORRECT! Gali – INCORRECT!
	Mohammed – CORRECT! mohammed – INCORRECT!	

5. Comma (,)

Examples: Gaga galime, Álí. – CORRECT!
Gaga galime Álí. – INCORRECT!
(Ali, keep the dog away.)

Álí k'alóóqi, "Bik'á agorhá!" – CORRECT!
Álí k'alóóqi, «Bik'á agorhá!» – CORRECT!

Áli k'alóóqi "Bik'á agorhá!" – INCORRECT!
(Ali said, "Don't cheat!")

6. Hyphen (-)

Used for compound of noun and adjective or compound of noun and verb

Examples: maaba + ágarraña = maabá-ágarraña – CORRECT!
 (person) (teaching) (teaching person - teacher)
 [noun] [verb]

maaba ágarraña – INCORRECT!

 aagu + k'aas'í = aagú-k'aas'í – CORRECT!
 (pumpkin) (bitter) (bitter pumpkin)
 [noun] [adjective]

aagu k'aas'í – INCORRECT!

No hyphen used for compounds of 2 nouns

Examples: shúli + nera = shúlñera – CORRECT!
 (house) (grass) (grass house)
 [noun] [noun]

shúli-nera – INCORRECT!

 gaagú + fiilí = gaagúfiilí – CORRECT!
 (bamboo) (root) (bamboo root)
 [noun] [noun]

gaagú-fiilí – INCORRECT!

7. Quotation Marks (“ ” / « »)

Both types of quotation marks are possible. When they are used a comma separates the speaker and what the speaker says.

Example: Imâm d'ok'othóo mamá, «Tha kámmu shibiloñó assahána?» – CORRECT!!
 Imâm d'ok'othóo mamá, “Tha kámmu shibiloñó assahána?” – CORRECT!!

 Imâm d'ok'othóo mamá “Tha kámmu shibiloñó assahána?” – INCORRECT!!
 Imâm d'ok'othóo mamá tha kámmu shibiloñó assahána? – INCORRECT!!

(Imam asked my aunt, “How much did the bowl cost?”)

8. Word Breaks

A word is not broken at the end of a line. This is different from Amharic.

Example:

Gafále mín thále le thá bulú mbá Ímám u Áli u mamá **mmaané**. Thá gafayú thá bulú afanfé uuthá ful. Ná maadálá Áli gundi thá afanfé gídi ful thá gafayú. Ná éndálá Áli ná múfáné afanfé. Ná daané galíeqí, ná fía galiqi. Mín thá gáfú Áli adé thayú thá áné ílálá tha babáne Neqémale. Mamá fulá mu thá áné tháma aagu thá múyú. Ná

thámané-alú thá duudu lémmín mené. Badéén áné líá na-alú thá aagu ilé, indaané Álíé thá áné damá Imámé tha **gafue**.

- CORRECT!!

Gafále mín thálé le thá bulú mbá Ímám u Áli u mamá **mma ané**. Thá gafayú thá bulú afanfé uthá ful. Ná maadálá Áli gundi thá afanfé gídi ful thá gafayú. Ná éndálá Áli ná múfáné afanfé. Ná daané galíeqí, ná fía galiqi. Mín thá gáfú Áli adé thayú thá áné ílá tha babáné Neqémale. Mamá fulá mu thá áné tháma aagu thá múyú. Ná thámané-alú thá duudu lémmín mené. Badéén áné líá na-alú thá aagu ilé, indaané Álíé thá áné damá Imámé tha **ga fue**.

INCORRECT!!

9. Affixes (Prefixes and Suffixes)

Affixes are directly attached to a word, they are **not** separated by a hyphen.

Suffix Examples :

-é

Imámé – CORRECT!
Imám-é – INCORRECT!
(to Imam)

-á

shúgóá? – CORRECT!
shúgó-á? – INCORRECT!
(Is it like this?)

-qi

ahátháqi – CORRECT!
aháthá-qi – INCORRECT!
(he stands)

-né

niñéné – CORRECT!
niñé-né – INCORRECT!
(this is a woman)

-lá

k'alagalá – CORRECT!
k'alaga-lá – INCORRECT!
(said to him)

-qa

gadíqa – CORRECT!
gadí-qa – INCORRECT!
(your child)

fialá – CORRECT!
fia-lá – INCORRECT!
(he was hit)

Prefix Example :

á-

ágarraña – CORRECT!
á-garraña – INCORRECT!
(teach)

Berta Tone

Bertha is a tonal language and has both high and low tones. Only the high tones are marked. It is important to mark tone because often the absence of a tone marking can change the meaning of a text. Below are some examples of this.

Examples of tone causing a difference of meaning:

Difference of Meaning Between Words:

<i>dáára</i>	<i>daara</i>
'burn'	'remain'
<i>iis'ú</i>	<i>íis'u</i>
'bowl'	'star'

Difference of Meaning in Grammar:

Verb with an object opposed to verb without an object:

Subject marker :

- A. *Ashup'úthóó bele.*
'I hit a stone.'
- B. *Ashup'úthóó béle.*
'A stone hit me.'

Tense difference (past and non-past) :

- A. *Dáalíñgóqí.*
'I gave it (once) to you.'
- B. *Daalíñgóqí.*
'I will give it to you.'

A - a

a *hú.* ተለይቶ ያልታወቀን አመልካች፣ በቁጥር አንድ ለሆነ ነገር የሚገባ; *giñ* pquiliñ *gíñ* zíí dqukqúnúñi mbá walá madi *hú.*

abbreviation *hú.* ምህግረ ቃል (አንደ ወ/ሮ፣ ዓ.ም)፣ አህጽሮተ ቃል; *rootha* adquguriña.

abdomen *hú.* ሆድ; *iyú.*

abduction *hú.* ጠለፋ; *niñé* agora.

ability *hú.* ችሎታ፣ ተሰጥዎ; *algúdura*, *gadara.*

abnormal *zi.* ከተለምዶ ውጪ; *mbá* walá *pqeshi* álúyú.

about *gi.pq.* ስለ፣ ገደማ (በግምት)፣ ያህል; *sha...*

absence *hú.* አጥረት፣ መቅረት; *shaara.*

absent *zi.* ቀሪ; *shaarí.*

absolute *zi.* ፍፁም; *walá* maaqí *gíñmáñ*, *sqarí*, *walá* thohíqi.

absorb *gi.* መጠጠ፣ ተቀበለ፣ የጠ; *múúfa.*

abstain *gi.* ተወሰነ (አንድ ለአንድ)፣ ተቆጠበ; *áshuriñá* *hu*, *bikqa.*

abundant *zi.* በብዛት፣ የበለፀገ; *mbá* dqááñí.

accelerate *gi.* 1. ፍጥነት ጨመረ፣ አፈጠነ; *bírthiña.*
2. ፍጥነት፣ ጥድፈዎ; *thapquqi.*

acceptance *hú.* ተቀባይነት; *gamula.*

access *hú.* መድረሻ፣ መገኛ; *wassala.*

accessible *zi.* በቀላሉ የሚደርስ፣ የሚገኝ; *mbá* wássalí *mandáñ.*

accident *hú.* አደጋ፣ ድንገት; *alkqádar.*

accomplish *gi.* ጨረሰ፣ ፈፀመ፣ አከናወነ; *kqóódaqi.*

according to *gi.pq.* እንደ፣ በዚህ ሁኔታ (መሰረት); *shúgo*, *mithil* *mbá*

account *hú.* መግለጫ፣ ተቀማጭ ሂሳብ (ለገንዘብ); *fuudá* *musqiláqi.*

account for *gi.* ተጠያቂ መሆን; *ma* *dqokqothá.*

accountability *hú.* ተጠያቂነት; *iidqokqotha.*

accumulate *gi.* ሰበሰበ፣ አጠራቀመ; *buura* *alú.*

achieve *gi.* ሠራ፣ ፈፀመ፣ አከናወነ; *tímma.*

achievement *hú.* የሥራ ክንውን፣ ውጤት; *alfáyda* *gigí*, *annatíja*

acid rain *hú.* አሲዳማ ዝናብ; *ró* *mbá* *ma* *asiid.*

acidic *zi.* አሲዳማ; *ma* *asiid.*

across *g.th.r.* ከዳር እስከ ዳር; *iyú* *kqithua.*

acrylic *hú.* የቃጫ ድር ወይም ቀለም ለመስራት የሚጠቅም ኬሚካል; *albuhiá* *dquulá* *ashawaali* *tháñ.*

active *zi.* ቀልጣፋ፣ ንቁ፣ ትጉህ; *bádqiqí*, *bádqí* *áre.*

activity *hú.* እንቅስቃሴ; *ashúkqul.*

acute *hú.* 1. ሹል አንግል; *pqílí* *ndu.*
zi. 2. ሃይለኛ፣ አስቸጋሪ; *mbá* *átaqabí.*

adapt *gi.* ከሁኔታው ጋር ተስማማ; *mazuqi.*

adaptation *hú.* መቻል፣ መቋቋም፣ ስምምነት; *iimazua.*

add *gi.* ደመረ፣ ጨመረ; *thapqá.*

2 + 3

addend *hú.* ተደማሪዎች; *athapqua.*

addiction *hú.* ሱስ; *añkqámurú.*

addictive *zi.* ሱስ የሚያሰጥ; *gídi* *añkqámurú.*

addition *hú.* መደመር፣ መጨመር; *thathápq.*

additional *zi.* ተጨማሪ፣ ከዚህ ሌላ; *mbá* *maaqi* *thathápq.*

adequate *zi.* በቂ; *káffaqi.*

adjacent *zi.* ቀጥሎ ያለው; *mbá* *madqí.*

adjective *hú.* ቅፅል; *zizí.*

administration *hú.* አስተዳደር; *alqidáará.*

administrative *zi.* የአስተዳደር; *arraqása* *ndu*, *agúr* *ndu.*

admission *hú.* ተቀባይነት ማግኘት; *iisajala*, *gibila.*

adrenaline *hú.* በአድሬናል እጢ የሚመነጭ ሆርሞን; *alhormóná* *gii* *adrénal.*

adult *hú.* አዎቂ; *maabá* *dqááñí.*

advance *hú.* በከፍተኛ ደረጃ ላይ ያለ; *mbá* *zíí* *tha* *addárajá* *dqááñí* *alú.*

advantage *hú.* ጥቅም; *annúfaqa.*

adverb *hú.* ተውሳክ ግስ; *gigíqi* *pqupqúl.*

advertise *gi.* ማስታወቅ; *pquliñaqi*, *madiñaqi.*

advertisement *hú.* ማስታወቂያ; *ginéqi* *madiña.*

advisable *zi.* የሚመክር; *mbá* *fárgalá* *shimin.*

aerate *gi.* ማናፈስ ንፋስ እንዲያገኝ ማድረግ; ma nafasa.

aerobics *hú.* በሙዚቃ የታጀበ የሰውነት ማጎልመኛ እንቅስቃሴ; arriádá shakqala thá haarale.

aesthetic *zí.* ስነ-ጥበብ; istetíks.

affair *hú.* ጉዳይ; ashuqún.

affect *gi* 1 • ጎዳ; dúrra.
2 • መጠቃት (ለበሽታ); dúrraqí.

affection *hú.* ፍቅር፣ መውደድ; apqishiña.

affix *hú.* ቅጥያ; gíñ thápqíla roothe tháñ.

afraid *zi.* የሚፈራፈሩ፣ ስጉ; hibí añ.

Africa *hú.* አፍሪካ; Afrika.

African *zi.* አፍሪካዊ; mbá Afrika.

after *g.th.r.* በኋላ; baqadên (daqad).

afternoon *hú.* ከሰዓት በኋላ; are mbáigishu.

again *gi.pq.* እንደገና; físh, gáne.

agency *hú.* ወኪል; attanzím.

aggravate *gi.* አባባሰ፣ አበሳጩ; ázaqaliñe.

ago *gi.pq.* ከ...በፊት; gabul....

agreement *hú.* ስምምነት; ndu haalua.

agriculture *hú.* ግብርና፣ እርሻ; pqaalí.

aim *hú.* ዓላማ፣ ማገጣጠር; alhádaf.

air *hú.* አየር; alháwa.

air passage *hú.* የአየር መተላለፊያ; dqafará alhawó.

aircraft *hú.* አውሮፕላን; atqiára.

airplane *hú.* አውሮፕላን; atqiára.

airtight *hú.* አየር የማይዘልቀው; walá hící alhawayú.

algebraic *zi.* አልጀብራዊ (ከአልጀብራ ጋር የተገናኘ); algibira.

alive *zi.* በህይወት ያለ፣ ንቁ; zíí thaare.

alkaline *hú.* አልካላይን; alkaalaini.

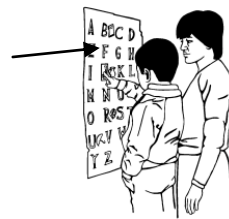
alligator *hú.* አርጃኖ፣ አዞ; haláli.

alloy *hú.* ከብረት ጋር የተዋህደ፣ የተቀየጠ; galuyu thá dqañle.

along *g.th.r.* በ...ላይ; tha...alú.

alphabet *hú.* ፊደል; alhurúf.

alter *gi.* ቀየረ; thóóhaqi.

alternate *gi.* ቀያየረ;

alternative *zi.* አማራጭ; albádal.

altitude *hú.* ከፍታ ቦታ; aañá aháthí álu.

aluminum *hú.* አልሙኒየም; alqalalamún.

alveoli *hú.* የሳንባ ጥቃቅን ክፍሎች (የO² ና CO² መቀያየሪያ ቦታ፣ የአየር ከረጢት; gíñ thóthohiñi alháwaqi thá dulushú.

always *gi.pq.* ዘወትር/ሁልጊዜ; kúllu yom.

amateur *hú.* በሙያው ያልሰለጠነ (ለምሳሌ በአንድ የስፖርት ዓይነት); mbá walá garrá gíñ giiné (míthil alkúra iila).

ambition *hú.* ምኞት፣ ፍላጎት; almúna.

ambulance *hú.* አምቡላንስ; ambuláns.

amount *hú.* መጠን; algúdura , algádur.

amphibian *hú.* በውሃና በየብስ የሚኖር ፍጡር; gíñ buushu gudí thá sqakqa alú u thá fíru.

an *hú.* ተለይቶ ያልታወቀን አመልካች፣ በቁጥር አንድ ለሆነ ነገር የሚገባ; gíñ pqúlíñ gíñ zíí dqukqúnúñi mbá walá madi hú.

analogue *hú.* ቁጥርን ወይም ምልክትን መወከል; alwakáála ánnimiró.

ancient 1 • *hú.* ዱሮ፣ ጥንት; gíñ gabulú.

2 • *zi.* ጥንታዊ፣ አሮጌ; mbá gabulú.

and *g.áhu*. እና; u.

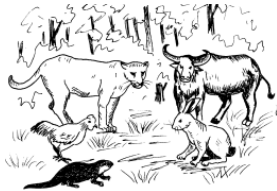
angle *hú*. ማዕዘን; ángilí.

angry *zi*. ቁጡ; pqílí.

angular *hú*. ማእዘናዊ; mbá arrukunu.

animal *hú*. እንስሳ; gíñ buushú.

animation *hú*. የጋለ ስሜት; iishaqará dqaañi.

ankle *hú*. ቁርጭምጭሚት; hu almúfsal.

announce *gi*. አስታወቀ፣ አወጀ; pqúliñaqi.

answer *hú*. መልስ; mootha.

ant *hú*. ጉንዳን; gamudqu, ashíshí, pqííshu.

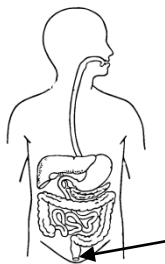

antenna *hú*. አንቴና; buluñá alhashaaratu, anténá atilfizionú.

antiquity *hú*. የጥንት የሆነ መሳሪያ፣ ቤት፣ ሀውልት፣ እቃ ወዘተ; gíñ gabulú.

antonym *hú*. የቃል ተቃራኒ፣ ፍቺ; almáqána dqaafaruqí.

anus *hú*. ፈንጢጣ; iñ.

any *zi*. ምንም፣ ማንም; mánáñ.

anybody *añ.ism* ማንኛውም ሰው; maamánáñ.

anything *hú*. ምንም ነገር; gíñmáñ.

apart *gi*. መራቅ፣ መለየት; áfaru gundi.

apart from *rth.akq* በተናጥል; gundi afarua.

apologise *gi*. ይቅርታ ጠየቀ; sáámaha.

apology *hú*. ይቅርታ; assimáh.

apostrophe *hú*. ከቃል ውስጥ ፊደላት

መቅረታቸውን የሚያመለክት ነጥብ ‘ (ለምሳሌ he’s); alqaláamá zíí ' ' ' shúgo.

appear *gi*. 1. የሚታይ; madí.

2. ታየ፣ ብቅ አለ; zííqí.

3. ታየ፣ ቀረበ፣ ብቅ አለ; maadé.

appearance *hú*. መልክ; busqikqe shambá zííné.

appendix *hú*. በመፅሃፍ መጨረሻ ተጨማሪ መግለጫ/ማብራሪያ የሚሰጥበት ክፍል; alhábará kátabilá aañá lafí alkitaab álú.

appetite *hú*. ፍላጎት (የምግብ ፍላጎት); aniiá thiñthiñú.

application *hú*. ማመልከቻ; ajawaabá dqokqothiñlá gíñmañyú tháñ.

apply *gi*. 1. ስራ ላይ አዋለ፣ ተገበረ; gia tháñ.

2. ጠየቀ፣ አመለከተ; dqokqothayú.

appropriate *zi*. ተገቢ፣ የሚገባ; madi zizí.

approximate value *hú*. በማጠጋጋት የተገኘ ዋጋ; attámaná ithigí.

approximation *hú*. ለትክክለኛው የተጠጋ ግምት; thá hu kqikqíth.

April *hú*. ሚያዝያ; zigí squíllá abril.

aquarium *hú*. ሰው ስራ-ሽ የአሳ ማራቢያ ገንዳ; aañá rabbalá yaguth.

aquatic *zi*. ውሃዊ; mbá firú.

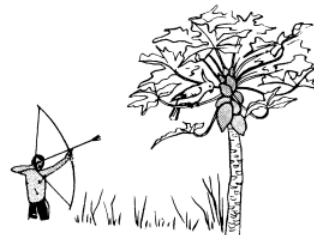
arable *zi*. ለእርሻ ተስማሚ መሬት; sqákqa ázibiló.

arc *hú*. አርክ; asqomuá shimbirú.

archaeologist *hú*. የጥንት ቅርሶች ፍለጋ ባለሙያ; maabí beri sqakqayú.

archaeology *zi*. ከጥንት ቅርሶች ጋር የተዛመደ; thá sqakqayú beera.

archery *hú*. በቀስት መውጋት; giñ madiñ thañore.

architecture *hú*. የህንፃ ጥበብ; alhíbirá albunaó.

are *gi*. ናቸው/የመሆን ግስ; ma máré.

area *hú.* ስፋት; añiyú.
arena *hú.* ሰፊ ክብ የሆነ የስፖርት ሜዳ;
 almédáná dqááñi.
aren't *gi.* አይደሉም; walá ma mǎré.
arid *zi.* 1•የደረቀ; mbá hoshali.
hú 2•በረሃ; hoshala.
arise *gi.* ተነሳ; ahátha.
arm *hú.* ክንድ; bua.

arm (weapons) *gi.* መሳሪያ ታጠቀ; assiláh.
army *hú.* የጦር ሠራዊት; ajjésh.
arrange *gi.* አዘጋጀ; muusqa hu.
arrive *gi.* ደረሰ፣ ተሳካ; wássala.
art *hú.* ስነ-ጥበብ፣ ብልሃት፣ ዘዴ; alhíbirá.
article (writing) *hú.* መጣጥፍ (ጽሁፍ); gíñ ma katabá.
artificial *zi.* ሰው ሰራሽ; gíñ ma gigí tháábá.
ascend *gi.* ወደ ላይ ወጣ; haa thá shooraqi.

ask *gi.* ጠየቀ; dqokqoṭha.
aspect *hú.* ሞገስ፣ አሰራር፣ ሁኔታ; alqahwál.
assistance *hú.* እርዳታ; maabá sáqadí.
association *hú.* ማሕበር; abuura.
associative property *hú.* የተጣማጅነት ባህርይ;
 atqabaqá iqadamuó.
assume *gi.* ገመተ; kqáddara.
asteroid *hú.* አስትሮይድ; íisqu.
asteroid belt *hú.* አስትሮይድ ቀበቶ (ሰቅ);
 abuurá íisqu.
astronomy *hú.* አስትሮኖሚ (የጠፈር ጥናት);
 maabí záákari gíñ zíí tha alháwayú.
asymmetrical *zi.* እኩል ያልሆነ (ተመጣጣኝ/
 ተመሳሳይ ያልሆነ); mbá walá namuqí.
at *g.th.r.* በ...; thá.

athlete *hú.* ለተለያዩ የስፖርት ዓይነቶች ብቁና
 ተወዳዳሪ የሆነ ሰው; maabá gii arriáda.

athletics *hú.* ፋጫን፣ ውርወራንና ዝላይን
 ያጠቃለለ ስፖርት መጠሪያ; atiletiks (buuna,
 guudqa, dqaakqa).

atmosphere *hú.* 1•ከባቢ አየር; alhawá thá
 aañú mbá daarú.
 2•ሁኔታ፣ ህዋ (ከምድር ከባቢ ውጭ
 ያለ); alháwá thá aañú.
atmospheric *zi.* የከባቢ አየር; mbá alhawá
 adaarú.

atom *hú.* አቶም; atóm (gíne alkemikaalú).
attachment *hú.* አያያዘ; iqamufua.
attack *gi.* አጠቃ፣ ደበደበ; fia míllañ.
attend *gi.* ተንከባከበ፣ ተከታተለ ፣ አሳለፈ፣
 ተገኘ; tháma tha albál.

attract *gi.* ማረከ፣ ሳበ; gúúra maabi.
attraction *hú.* የሚሰብ፣ የሚማርክ; gíñ gúri
 maabí.

audience *hú.* አድማጭ (የራዲዮ)፣ ተመልካች
 (የቴሌቪዥን፣ የድራማ); maabí thámi
 ile.

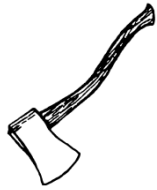
August *hú.* ነሃሴ; zigí squíllá ógast.
aunt *hú.* አክሰት; haaltí, maamá.
author *hú.* ደራሲ; maabá kátabí tha
 alúqkedqe.
authority *hú.* ስልጣን; assúltqa.
auxiliary verb *hú.* ረዳት ግስ; gigí pqadí.
available *zi.* 1•የተገኘ፣ የሚኖር; mbá thikquqi.
 2•የሚገኝ፣ ያለ; ziiqí.

average *hú.* 1•አማካይ; mbá annusu.
 2•አቭሬጅ (መካከለኛ); alú buurá giñmañú
 kqílliñ.

avoid *gi.* አስወገደ፣ አሸሸ; áshehera.
award *hú.* ሽልማት; ajáiza.
aware *gi.* የሚያውቅ፣ የተጠነቀቀ፣ የተገነዘበ;
 fagada (maada).

away (take) *gi.* ማስወገድ፣ መውሰድ; áshehera.

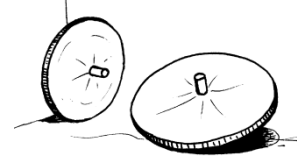
axe *hú.* መጥረቢያ; dqoñ.

axis *hú.* 1•ዘንግ፣ እንዘርት; buá.

2•ዛቢያ; assátqurá fagadiña
annimirathañ, assátqurá shimbiriñi
sqákqa tha alú.

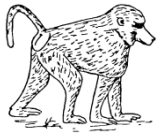
axle *hú.* ተሽከረካሪ ነገር የሚይዝ የተጋደመ ብረት;
dqóóñá dami giñ shimbiriñi.

B - b

baboon, Muar cat, Colobus monkey *hú.*

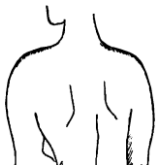
ዝንጅሮ; dúwosh.

baby *hú.* ህፃን; gadí kqósqí.

back *hú.* ጀርባ; gundi.

backboard *hú.* ለጀርባ ድጋፍ የሚያገለግል
ጣውላ; sqisqíá mbá dámí gundi.

backdrop *hú.* መጋረጃ; asitáár.

background *hú.* 1•መነሻ፣ ልምምድ; thaathár.

2•መነሻ፣ መደብ፣ ክፍቶ በስተጀርባ
ያለ(ተራራ፣ ቤት፣ ወዘተ); giñ zió
gabul.

backward *zi.* ጳላቀርነት; gagásh ma agundí.

bacteria *hú.* ባክቴሪያ; albaktéria.

badminton *hú.* የላባ ካስ ጩዋታ; aqiilí thá
abaagas.

bag *hú.* ቦርሳ; ashántqa.

bake *gi.* ጋገረ; pqííla.

bakery *hú.* ዳቦ መጋገሪያ ቤት; shúlí arakqifú.

balance *gi.* 1•ልክመጣ፣ ተመጣጠነ; naamuqi.

2•አመጣጠነ፣ አስተካከለ; mayala.

balance

hú. ኳስ; alkúra.

ban *hú.* እገዳ; are pqaara.

banana *hú.* ሙዝ; almóz.

bank *hú.* 1•ባንክ; albánk.

2•የወንዝ ዳርቻ; buli ndu alu.

teller *hú.* ገንዘብ ክፋይ (ባንክ ቤት ውስጥ);
maabá daa fuuda tha albánkú.

bar *hú.* ቡና ቤት; albaar.

bar graph *hú.* ባር ግራፍ; giraafa shuriñi.

barley *hú.* ገብስ; garbú.

barrel *hú.* በርሜል፣ አፈሙዝ; albarmiil.

base *hú.* 1•መሰረት; almuhímma.

2•በሌላ ቁጥር የሚባዛ ተራቢ የሆነ
ቁጥር (ለምሳሌ በ52 አምስት ተራቢ
ነው); annímírá áqoluqí.

basic *zi.* መሰረታዊ፣ ዋና; ma almuhímma.

basis *hú.* መሰረት; fiilí.

basket *hú.* ቅርጫት; ashambákq.

basketball *hú.* የቅርጫት ኳስ; alkurá ashambakqú.

bat *hú.* 1 • የሌሊት ወፍ; masqárkqadqí.

2 • የገና መጫወቻ ዘንግ; alqaíná aqíilu.

bathroom *hú.* መታጠቢያ ክፍል; shúlí gisqíle thayú.

battle *hú.* ጦርነት፣ ውጊያ፣ ተጋድሎ; alhárb.

beak *hú.* መንቆር፣ አፍ; misqé ndu.

beaker *hú.* ቢከር(በቢተሙከራ የሚገኝ ጠርመስ); algazázá zíí thá shúli jarabóyú (laboratoriyú).

bean *hú.* ባቄላ; alqádas.

beat *gi.* 1 • እሽፈ; goorayú. 2 • መታ; fia.

beautiful *zi.* የሚያምር፣ ውብ፣ ቆንጆ; sqawarí.

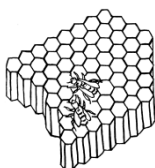
because *g.áhu.* ምክንያቱም፣ ስለ; ashan.

bed *hú.* አልጋ; mangifa.

bedroom *hú.* መኝታ ቤት; añá íhílá.

bee *hú.* ንብ; ñonshó.

bee keeping *hú.* የንብ እርባታ; ñonshó sqeqiña.

beef *hú.* የቦሬ ስጋ; thañ uquñ.

beetroot *hú.* ቀይ ስር; kqay sír.

before *gi.pq.* ከ...በፊት; gabul.

begin *gi.* ጀመረ; thará.

behave *gi.* ጥሩ ተግባር ፈጸመ፣ ፀባዩን አሳመረ; muusqá atqábaqa.

behavior *hú.* ፀባይ፣ ሁኔታ; atqabaqá.

behind *g.th.r.* በስተኋላ፣ ስር; ma agundí.

belief *hú.* እምነት; alqiimán.

bell *hú.* ደወል፣ ቃጭል; ajjárás.

belt *hú.* ቀበቶ; algásh.

bench *hú.* አግዳሚ ወንበር; alkúrsí squruñ áré.

bend *gi.* ተጠማዘዘ፣ አዘነበል፣ ጎበጠ; tqukqusqa.

beneficial *zi.* ጠቃሚ; nafaqí.

benefit 1 • *hú.* ጥቅም፣ ትርፍ; annúfaqa, arríbih.

2 • *gi.* ጠቀመ; náfaqa.

benzene *hú.* ቤንዚን; albenziin.

best *zi.* ከሁሉ የሚመረጥ፣ ከሁሉ የበለጠ; mbá pqishí mílláñ.

better *zi.* የተሻለ; mbá pqishí mílañ.

between *g.th.r.* መካከል; tha annúsú.

bicarbonate *hú.* ባዮ ካርቦኔት; alkarobon holoñniñ.

bicycle *hú.* ብስክሌት; alqájala.

big *zi.* ትልቅ; dqááñí.

big-headed *zi.* ባለትልቅ ራስ; dqááñi álu.

billion *hú.* ቢሊዮን; bilión.

1,000,000,000.00

bill *hú. ብር*; fuuda duudu.

bind *zi. አሰረ፣ ጠረዘ፣*; dqoosha.

binomial *hú. ባይኖሚያል (በመደመር ወይም በመቀነስ የተሰሩት ሁለት ቁጥሮችን ወይም አገላለፅ ያያዘ $(2^2 + a)$;*
annímírá nágasilá wálla mbá thapqílá
mbá ziiqí holóñoniñ.

biogas *hú. ባዮ ጋዝ*; baó gás (gasí mbá giilá tha alkemikál).

biological *zi. ህይወታዊ (ባዮሎጂካል)*; mbá aruhú.

bird *hú. ወፍ*; misqé shoorú.

birth *hú. ልደት*; oqól.

biscuit *hú. ብስኩት*; albaskawít.

bisect *gi. በሁለት ክፈለ*; assatqur ákqithua.

bite *gi. ነከሰ*; biidqa.

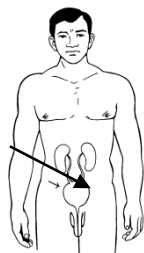

black *zi. ጥቁር*; miilí.

blackboard *hú. ጥቁር ሰሌዳ*; assabúúra.

bladder *hú. ፊኛ*; alharitqá sqooró.

blade *hú. ምላጭ*; gisqé.

blanket *hú. ብርድ ልብስ*; albatqaanía.

bleachers *hú. ጣሪያ በሌለው የስፖርት ሜዳ የሚገኝ መቀመጫ*; gíñ dqoñóshílá tháñ tha almeedanú.

blend *1 • gi. ቀየጠ*; ágalúyu.

blood *hú. ደም*; kqáfa.

blot *gi. ቀለም አነጠበ(ነጠብጣብ አደረገ)፣ ቀለም ተፋ*; dqúúla albúhia.

blow *gi. ነፋ፣ አረገፈ*; hábbaba, fulá.

blue *zi. ሰማያዊ*; ma dquutha.

boat *hú. ጀልባ*; kqurfé.

body *hú. ሰውነት*; busqikqe.

boil *gi. አፈላ፣ ቀቀለ*; áhushiña.

bone *hú. አጥንት*; kqaara.

bony *zi. አጥንታም*; ma kqaara.

book *hú. መጻፍ*; alkitááb.

boring *zi. የሚያሰለች*; mbá shóli gúndi.

born (be) *gi. ተወለደ*; ollá.

borrow *gi. ተበደረ፣ ተዋሰ*; sálafa.

borrowing *hú. መበደር*; salafa.

both *aañá Álqismú. ሁለቱም*; maré holoñoniñ.

bottle *hú.* ጠርሙስ; algazáza.

bottom *hú.* የማንኛውም ነገር ስር(ታች); thá bulue.

bounce *gi.* አነጠረ (ለምሳሌ ኳስ); águdqíña.

boundary *hú.* ድንበር (ወሰን); aqethó.

bowl *hú.* ጎድጉዋዳ ሳህን; alkúra.

bowling *hú.* ኳስን እየወረወሩ መቀለብ; alkúra dqaakqa ma alé múfilá.

box *hú.* ሳጥን; assandúkq.

boxing *hú.* የቡጢ ስፖርት; albúnia.

boy *hú.* ወንድ ልጅ; boñgór.

bracket *hú.* ቅንፍ; agongorá alhissabu míthil shugo().

brain *hú.* አንጎል; afuthah.

brainstorm *gi.* ከቁጥጥር ውጭ የሚፈፀም፣ አንድን ጉዳይ ማስታወስ; háسابa tha alú.

branch *hú.* ቅርንጫፍ; bua.

branch (not tree) *hú.* ክፍል; buá.

brave *zi.* ጀግና፣ ደፋር; maabá bádqiquí.

brayer *hú.* የጡሩምባ ድምፅ; hori ñalu.

bread *hú.* ዳቦ; arrakqíf.

break *gi.* ተሰበረ፣ ተበጠሰ; kquluqi, pqeshuqi.

breakfast *hú.* ቁርስ; alfatqúr.

breathe *gi.* ተነፈሰ; shóóra.

breathing *hú.* አተነፋፈሰ; shoora.

breed 1 • *gi.* መራባት; áqolu.

2 • *hú.* ዝርያ፣ አይነት; waluqi.

bright *zi.* ብሩህ፣ ደማቅ፣ ቦግ ያለ; sqaasqar.

brilliant *zi.* ድንቅ፣ ጎበዝ፣ ደማቅ፣ አንፀባራቂ; bansqiñi.

bring *gi.* አመጣ፣ አወጣ፣ ይዘመጣ; hasqúlo.

brittle *zi.* በቀላሉ የሚሰበር ዕቃ፣ ተፈርካሽ; mbá feshi mandáñ.

broad *zi.* ሰፊ፣ ለጥያሉ; dqáñíyú.

bronchiole *hú.* የአየር ቧንቧ ቅርንጫፎች; waará álhaó.

bronchitis *hú.* የአየር ቧንቧ ቁስለት; badqiñgiñá booló.

bronchus *hú.* የመጀመሪያው የአየር ቧንቧ ቅርንጫፍ; atqurúmbá alhaó.

bronze *hú.* ነገስ; annihás.

broom *hú.* መጥረጊያ; kquukqa.

brother *hú.* ወንድም; agudi.

brown *zi.* ቡናማ; izigí.

brush 1 • *hú.* ብሩሽ; alfúrsha.

2 • *gi.* ቦረሽ፣ ፋቀ፣ ጠረገ፣ አረገፊ; gúa, gúsha.

bucket *hú.* ባልዲ; ajjárdal.

bud *hú.* ቀምበጥ/እምቡጥ; amuudqa abuqkula.

build *gi.* ገገባ፣ ሠራ፣ መሰረተ; hua.

builder *hú.* ገንቢ; maabá báannaqí.

bulky *zi.* በጣም ግዙፍ፣ በጣም ትልቅ; dqáñí míllañ.

bull *hú.* ኮርማ; pqodqo.

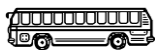
bundle *hú.* ጥቅል; aliikqa.

burn *gi.* አቃጠለ፣ አያያዘ፣ አበራ (ለምሳሌ ችቦ፣ መብራት); dááraaqi, dáára alú.

bury *gi.* ተቀበረ; diira alu.

bus *hú.* አውቶቡስ; albás.

bus driver *hú.* የአውቶቡስ ሹፌር; maabá súuga albás.

bush *hú.* 1 • ደን; aañá hórí gíñ busqí álu míllañ.

2 • ቁጥቋጦ (ለምሳሌ የግራር); ñeera kqolo, duudu

busy *zi.* ስራ የበዛበት; dqáñgá áshukqul.

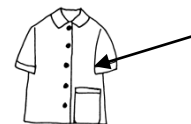
but *g.ábul.* ነገር ግን; lakín.

butcher *hú.* ስጋ ሻጭ; ajjazár.

butter *hú.* ቅቤ; ir kqosh.

button *gi.* ቆለፈ; tqábala.

buy *gi.* ገዛ፣ ሸመተ; shibila.

by *g.th.r.* በ.....ዳር፣ በ.....በኩል፣ በ....መሰረት; thá.

C - c

cabbage *hú.* ጎመን; shaashá.

cake *hú.* ኪክ; alkék.

calculate *gi.* አሰላ; alhissáb shakqala.

calculation *hú.* ማሰላት (ሂሳብ የመሰራት ስራ); alhissááb shakqala.

calculator *hú.* ካልኩሌተር(ማስሊያ/ሂሳብ መስሪያ መሳሪያ); kalkulétar.

calendar *hú.* የቀን መቁጠሪያ; gíñ hasabla azzáman tháñ.

መስከረም

ሰ	ሰግ	ረ	ሐ	ዓ	ቅ	እ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

calisthenics *hú.* ለሰውነት ጥንካሬና ለጥሩ ቁመና የሚሰራ ስፖርት; arriadá shákqallá mbá ábadqiñ busqikqeqi.

call *gi.* ጠራ; squlá.

calligraphy *hú.* የእጅ ፅሁፍ ጥበብ (አፃፃፍ); katabá thabo.

camel *hú.* ግመል; hambal.

campaign *hú.* ዘመቻ; amahá.

can *gi.* ቻለ; gádarí.

canal *hú.* ቦይ፣ ቱቦ ወይም ቧንቧ; ajáduál.

cancer *hú.* ካንሰር; albáras.

candle *hú.* ሻማ; ashaámaqá.

candy *hú.* ከረሜላ; alhalááwa.

can't *gi.* አይችልም; walá gádaruqí.

cap *hú.* የአንድ ነገር ክዳን፣ ቆብ(ኮፍያ); albarnétqa, atqagía.

capacity *hú.* አቅም፣ ችሎታ; algúdura.

capillary *hú.* ቀጭን የደም ቧንቧ; atqurúmbá kqafathú mbá kqosqiyu.

capital *hú.* 1 • ዋና ከተማ፣ ትልቅ ፊደል፣ ዋና ገንዘብ(ለመስራት); alqásima, alhurúfí dqoñondí,shimbil.

zi 2 • ዋና ከተማ፣ ዋና ገንዘብ; alqásli.

capital (letter) *hú.* የእንግሊዝኛ ፊደሎች በትልቁ ሲፃፉ (A,B,C,); alhurúfí dqoñondí.

capitalization *hú.* በካፕታል ፊደል መፃፍ(ለምሳሌ A,B,C); kataba tha alhurúfí dqoñondí.

captain *zi.* አምቦል (የአንድ ቡድን); maabá ma alú abuuréqí.

car *hú.* መኪና; alqarabía.

carbohydrate *hú.* ሐይልና ሙቀት ሰጪ ምግብ (ከእፅዋት የሚገኝ); thiñthiñá ámarshiñí.

carbon dioxide *hú.* ካርቦን አካላይድ (CO²); kaarbón dai oksaid.

carbonate *hú.* ካርቦኔት; alkarbonét.

cardinal *hú.* የቤተ-ክህነት መሪ; alqasli.

careful *zi.* በጥንቃቄ፣ ጥንቁቅ (ጠንቃቃ); tha albáál.

carpentry *hú.* የአናጢነት ሙያ; maabá gii álhásháb, annajár.

carrot *hú.* ካሮት; albánjar, alkaarót.

carry *gi.* ያዘ፣ ተሸከመ; damá, hasqúla.

cart *hú.* ጋሪ፣ ተሳቢ; alkááro.

cartilage *hú.* ለስላሳ አጥንት (ካርቲለጅ); waara.

cartoon *hú.* አስቂኝ ስዕል; assúrá ákqedinií.

carve *zi.* ፋቀ፣ ቀረፀ; feekqe.

cash crop *hú.* የገበያ ምርት/ለሺያጭ የቀረብ ምርት; zili fuudó.

cast *gi.* ጣለ፣ ወረወረ; dqaakqa.

castle *hú.* በምሽግ የተከበበ የጥንት ቤተመንግስት; shúlí águrí gabulú mbá ma gúndi kqerpqiñá tha alhándak.

cat *hú.* ድመት; marú.

catch *gi.* ያዘ፣ ቀለበ; múúfa.

categorize *gi.* ከፋፍሎ መደብ; gássama.

cattle *hú.* የቀንድ ከብት; thaañí.
causative *hú.* ምክንያት፣ መነሻ; assabab.
cause *hú.* ምክንያት፣ መንስኤ፣ ሰብብ፣ መነሻ; assábab.
cave *hú.* ዋሻ; báará.
cavity 1 • *hú.* የሰውነት ክፍት ቦታ(ለምሳሌ የአፍንጫ፣ የአፍ); busqikqe alú añañá maané ful.
 2 • *zi.* ክፍት፣ /ለምሳሌ የአፍንጫ፣ የአፍ ክፍት ቦታዎች/; busqikqe ful.
CD *hú.* ሲዲ; sídí.
celestial bodies *hú.* የሰማይ አካላት; busqiké sqawari.
cell *hú.* ህዋስ; alhiwas.
cells *hú.* ህዋሳት; alhiwaasát.
cemetery *hú.* መካነ መቃብር; dírsha.
centime *hú.* ሳንቲም; algírish.

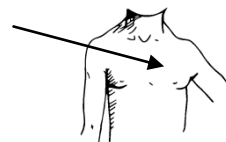

centimeter *hú.* ሳንቲ ሜትር; senti mítír.
central *zi.* ማእከላዊ፣ ዋና; mbá annusú.
centre *hú.* መካከል፣ እምብርት; annús, níníyú.
cereal *hú.* እህል; zíli.
ceremony *hú.* ስነስርዓት፣ አካባቢ; alháfila.
certain *zi.* የተወሰነ፣ እርግጠኛ; gíñ ma akkadá.
chair *hú.* ወንበር; alkúrsi.

chalk *hú.* ጠመኔ; atqabaashír.
challenge *gi.* ለግጥሚያ መጋበዝ ወይም መጠራት (ለሩጫ ውድድር); añeenua, irbiziña.
chamber *hú.* የልብ ክፍል; alfásilá bishú.
champion *gi.* ተጋዳይ፣ ተፋላሚ፣ ረቺ (ለስፖርት); abuurá húshi tha arriádayú.
championship *hú.* አሸናፊነት (በስፖርት አንዱ ውድድር); iyú goora (tha alkúrayú).
chance *hú.* 1 • ዕድል፣ ተስፋ; alhass.
 2 • እድል፣ ተስፋ; albáhat.
change 1 • *gi.* ለወጣ; thoháqi, maala.
 2 • *hú.* ለውጥ፣ ዝርዝር፣ መልስ; maala.

chapter *hú.* ምእራፍ/ክፍለ ትምህርት (በመፅሀፍ ውስጥ); akqusqo.
character *hú.* ገፀ ባህርይ; maabá mássalí.
characteristic *hú.* ባህርይ; atqábaqa.
characteristic *zi.* መለያ፣ ባህርይ; ma atqábaqa.
charcoal *hú.* ከሰል; kqílkqíshó.
charter *hú.* ህገመንግስት; alhqaanúná alhakumó.
cheap *zi.* ርካሽ; ma rahis.
check *gi.* መረመረ፣ አጣራ (የሰራውን የሂሳብ ስራ)፣ አመሳክረ; ákkada.
checklist *hú.* አንድን ነገር ለመቆጣጠሪያ የሚያገለግል ዝርዝር; gíñ ma katabá mbá gerlá giné tháñ.
cheeky *gi.* ፀያፍ; ile hu.
cheer *gi.* አደነቀ፣ በደስታ አጨበጩበ (ለቡድኑ ወይም ለተጫዎች); hoora alú, shákara.
cheese *hú.* አይብ; irá ma baabásh.
chemical *hú.* ኬሚካል; alkemikal.
chemist *hú.* ኬሚስት (የኬሚስትሪ ባለሙያ); maabá kimistiru.
chest *hú.* ደረት; bishaare.

chew *gi.* አኘክ፣ አላመጣ; sqékkqela.
chicken *hú.* 1 • የዶሮ ጫጩት; misqé
 2 • የዶሮ ስጋ; misqé uqúñ.

children *hú.* ልጆች; geedí.

chili *hú.* ሚጥሚጣ; asháthá pqúúsquí.

chlorine *hú.* ክሎሪን; klorín.

chop *gi.* ፈለጠ፣ ቆረጠ፣ ከተፈ; sqéera.

chord *hú.* ኮርድ; assatqurá zii thá shimbiru.

chore *hú.* የዕለት ተግባራት፣ ሥራ; gíñ giilá tha alyómú.

church *hú.* ቤተክርስቲያን; alkanísa.

cigarette *hú.* ሲጋራ፣ ቱምባሆ; assijaar.

cinema *hú.* ሲኒማ; asiíníma.

circle *hú.* ክብ; shimbír.

circulate *gi.* ተዘዋወረ፣ ተሰራጩ፣ ነፈሰ; shimbiriña.

circulation *hú.* ዝውውረ ደም /የደም ዝውውር; barishiña, shimbiriña.

circumference *hú.* ዙሪያ; gundi kqerpqiña.

citation *hú.* ጥቅስ; zizí roothó.

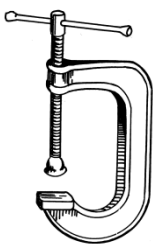
citizen *hú.* ዜጋ; algínsí ndu.

citizenship *hú.* ዜግነት; algínsía.

city *hú.* ከተማ; almúdun.

civilization *hú.* ስልጣኔ; assakqáfa.

clamp *hú.* የብረት ማጣበቂያ; gíñ lasagilá dqoñ tháñ.

clap *gi.* አጨበጩ; bia thabáyú.

class *hú.* ክፍል፣ የህብረተሰብ ክፍል; alfásil.

classify *gi.* ለያየ፣ መደብ; gássama.

classroom *hú.* መማሪያ ክፍል; alfásil.

claw *hú.* ጥፍር; mááshu.

clay *hú.* ሸክላ፣ ጭቃ; sqakqá huulá.

clean 1• *zi.* ንፁህ; sqarí.

2• *gi.* አፀዳ; ásqara.

cleanser *hú.* የሚያፀዳ፣ ማፅጃ; gíñ asqarí.

clear *hú.* የፀዳ፣ ንፁህ፣ ጥሩ; sqari hú.

clearing (v) *gi.* ፀዳ፣ ጠራ; asqara.

cleat *hú.* ችካል (ለምሳሌ የድንጋይ)፣ ለስፖርት ጫማ ማጥበቂያ የሚያገለግል ነገር; almusmár, tqúkkúíl, sqafíffí.

clever *zi.* ጎበዝ፣ ብልጥ፣ ጮሌ; bádqí áré.

climate *hú.* የአየር ንብረት; atqabaqa alhawó.

climatic *zi.* የአየር ንብረት ሁኔታ; atqábaqá alhaó.

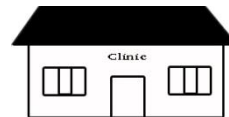
climatic changes *hú.* የአየር ንብረት መቀየር፣ ለውጥ; iithothóhá alhawó.

climb *gi.* ወጣ; háá.

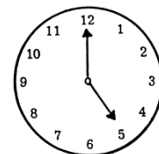

cling *gi.* ተጠመጠመ; liikqa alú.

clinic *hú.* ኪሊኒክ; shúlí alhakimú.

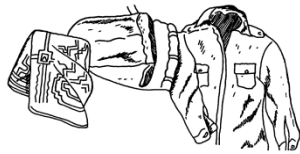
clock *hú.* ሰዓት; assáqa.

clock face *hú.* ጊዜን በቁጥር የሚያሳይ የሰዓት ውጫዊ ክፍል; assaqa aréyú.

close *gi.* ዘጋ፣ ጨፈነ፣ ደመደመ(ጨረሰ); líída.

clothes *hú.* ልብስ; oorí.

cloud *hú.* ዳመና; aguúuru.

coach *hú.* አሰልጣኝ; máábá alami(almudárib).

coal *hú.* ከሰል፣ የድንጋይ ከሰል; kqílkqishó beló.

coarse *zi.* ሻካራ፣ ከርዳዳ; kqokqoshi, hohoshí.

coast, beach *hú.* የባህር ዳርቻ; albáhar ndu.

coastal *zi.* በየባህር ዳሩ የሚገኝ; tha albahar ndu.

coat *hú.* ኮት; alkót.

cock *hú.* አውራ ዶሮ; hoñhoñ.

cocoa *hú.* ካካዎ (ቼኮሌት ለመስሪያ የሚያገለግል); alhalawa Duke.

coffee *hú.* ቡና; albún.

coin *hú.* ሳንቲም; fuuda dqoñ.

cold *zi.* ብርድ፣ ቅዝቃዜ; dqashí.

cold blooded *zi.* ጨካኝ፣ እንደ አየሩና እንደ አካባቢው የሰውነት ሙቀታቸው የሚቀያየር እንሰሳት; gídi kqafá dqaashi.

collage *hú.* ወረቀት፣ ጨርቅ፣ ፎቶ፣ ብረት፣ ወዘተ በመጠቀም ስእሎችን መሳል; kollágí (assúra gigí tha alkartóón, tha alwárga).

collect *gi.* ሰበሰበ፣ አጠራቀመ; buura alú.

collide *gi.* ተጋጩ; bashuo alú.

colon *hú.* ድርብ ሰረዝ፣ ትልቁ አንጀት; annúkqtqa holoñóníñ.

colonial *zi.* ቅኝ ግዛት ጋር የተያያዘ; adáár giida.

colonialism *hú.* ቅኝ ግዛት; giida ndu.

colonialist *hú.* ቅኝ ግዛት አስፋፊ; adáará shibili adáarámáñ.

colonizer *hú.* ቅኝ ገዢ; adáará gídi adáarámáñ.

colony *hú.* በቅኝ አገዛዝ ስር ያለ ሀገር; abuura.

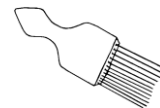
colorless *zi.* ቀለም የለሽ; walá gídi allón.

colour *hú.* ቀለም; allon.

colour wheel *hú.* የቀለም ዓይነትና ቅይጥ; alqáyná alloná ma agaluá.

column *hú.* ረድፍ፣ አምድ; arrók.

comb *hú.* ማበጠሪያ; almúshutq.

combat *hú.* ትግል፣ ውጊያ; ábáshó.

combination *hú.* 1. ቅይጥ፣ ድብልቅ፣ ህብር (የተለያዩ ነገሮች); ahalatqua.

2. ማቀላቀል (ማገናኘት)፣ ጥምረት; iyú agaluá.

3. ጥማራ; limma.

combine *gi.* ቀላቀለ ፣ አጣመረ; ágalu alú.

combustion *hú.* መቃጠል; alú daara.

come *gi.* ና፣ መጣ፣ ደረሰ፣; adó.

comedy *hú.* ኮሜዲ (አስቂኝ የሆነ የድራማ ዓይነት); maabá ákqedíñí thá massalayú.

comet *hú.* ጅራታም ኮከብ; ísqú hórí thá 70 sána.

comma *hú.* ነጠላ ሰረዝ; alqaláamá róthá akqithó.

command *hú.* ትዕዛዝ; ndu daadó.

commercial *zi.* የንግድ፣ ለንግድ; mba attijaró.

commodity *hú.* እቃ፣ የገቢ ምንጭ; alqídda shibillá alú.

common *zi* 1. የጋራ፣ የተለመደ; ma dqukqúnúñ.

2. የሚታወቅ፣ የተለመደ፣ አንድ ዓይነት; gíñ madilá.

common denominator *hú.* የጋራ ታህት; annímira bulu mbá namuqí.

common noun *hú.* የወል (የጥቅል) ስም; hú madi hú.

communal *zi.* የጋራ; mbá shaarakulá.

communication *hú.* ግንኙነት; iiroothua.

community *hú.* ህዝብ; asháqab.

commutative property *hu.* የቅይዩር ባህርይ (ለምሳሌ ለመደመርና በማባዛት የሚታይ 3 X 5= 5 X 3); atqabaqá kqayarñuqi.

compact *zi.* የተጠቀጠቀ፣ የጠጠረ፣ ጥብቅ ያለ; bádqi álú.

compare *gi.* አወዳደረ; ánamu.

comparison *hu.* ማወዳደር; anamua.

compass *hu.* ኮምፓስ; kombaas.

compete *gi.* ተወዳደረ፣ ተካፋይ ሆነ; sheeru.

competitor *hu.* ተፎካካሪ፣ ተወዳዳሪ(ለምሳሌ በንግድ/በስፖርት); maabá sheeruqi.

complementary colours *hu.* የሚዋሃዱ የቀለም ዓይነቶች; alloná galuqi áné giá allonamañ.

complete *gi.* ጨረሰ፣ ፈጸመ፣ አሟላ; kqóodaqi.

complex sentence *hu.* ውስብስብ ዐ.ነገር; roothá squruñí dqoshuyú.

complexity *hu.* ግራ አጋቢ፣ ውስብስብ; sholuyú.

complicated *zi.* የተወሳሰበ; sholuyu.

component *hu.* አይነት፣ አካል; busqikqe.

compose *gi.* ደረሰ (ጻፈ)፣ አጠናቀረ (ሪፖርት); kátaba gíñmáñ.

composition *hu.* 1 • ድርሰት; gíñ ma katabá. 2 • ውህድ (ድብልቅ); iiqahulua.

compost *hu.* ብስባሽ፣ ፍግ; azíbila.

compound *hu.* ውሁድ፣ ድብልቅ፣ ጥምር; gíñ ma álú limma.

comprehension *hu.* የመረዳት/የማስታወስ ችሎታ; algúdurá fahamó.

compress *gi.* ተጫነ፣ አመቀ; hórbosqa.

comprisable *zi.* የሚያዝ፣ የሚካተት; mbá ma muufá.

comprise *gi.* ያዘ፣ ተገኘ; mufá.

compute *gi.* አስቦ ደረሰበት(ለምሳሌ ያወጣውን ወጭ); shákqala.

concentrate *gi.* ተሰበሰበ፣ buuraa álú.

concentration *hu.* ማከማቸት፣ ማስተዋል; álú buura.

concept *hu.* ፅንሰ ሃሳብ; roothá dámí máába tha álú.

concern *hu.* ጭንቀት፣ ዓለም; hoshali ñíne are tháñ.

concise *zi.* እጥር ምጥን ያለ; mbá dqúgurí ma pqishí.

conclude *gi.* ደመደመ; alafa álú.

conclusion *hu.* መደምደሚያ፣ መጨረሻ፣ ውሳኔ; álú alafa.

condemn *gi.* መፍረድ; iisha álú, fárada.

condensation *hu.* 1 • የውሃ መጤዝ (ጥዘት); firi dqaasha. 2 • መቀዝቀዝ፣ ጥዘት(መጤዝ); dqaashá firú.

condense *gi.* ጠነከረ፣ ወፈረ፣ ረጋ; dqaasha.

condition *hu.* ሁኔታ፣ ግዴታ; alqahwál.

conduct *gi.* አካሄድ፣ አስጎበኘ; ádídíña.

conduction *hu.* አስተላላፊነት; dqafara.

conductor *hu.* አስተላላፊ; mbá adqáfari.

cone *hu.* ከላይ ስፋ ብሎ ክታች ጠበብ ያለ; gíñ dqáñíyu thá shor u mbá kqosqíyu thá buluéqí.

conference *hu.* ስብሰባ; álú buura.

confident *zi.* እርግጠኛ; ma akkada.

conflict *hu.* ግጭት፣ ጠብ; abasho, apqilo.

connect *gi.* ማገናኘት ፣ ማያያዝ፣ ማቀጣጠል፣ አገናኘ፣ ቀጠለ; áhuluqi.

conscious *zi.* ሆን ብሎ; ma álé madiné gundi.

consequence *hu.* የሚያስከትለው ውጤት፣ ውጤት; gíñ sqíqqí.

conservation *hu.* 1 • ጥበቃ፣ እንክብካቤ; iithamthám tha albál. 2 • እንክብካቤ፣ አያያዝ፣ ጥበቃ; álú dqiiña.

conserve *gi.* 1 • ጠበቀ፣ ተንክባከበ; thamaqi tha albál. 2 • እንዳይጠፋ ጠበቀ፣ ቆጠበ; dqííña álú.

consider *gi.* አሰበ፣ አመዘዘነ፣ ቆጠረ (ለጉዳይ); hoshala tháñ.

consideration *hu.* ማሰብ; thámtham tha albálu.

consist *gi.* ያዘ፣ ተሰራ፣ ተገኘ; damí.

constant *zi.* አንድ ወጥ፣ የማይቀይቀር፣ የማያቋርጥ፣ አንድ ዓይነት; walá thohíqi.

constituent *hu.* ክፍል፣ አባል; gíñ límma gíñmañ álú.

construct *gi.* 1 • ሰራ; gia.
 3 • ገነባ; shákqalá.

construction *hú.* 1 • ግንባታ፣ ሥራ፣ ህንፃ;
 albúnna.
 2 • አሰራር; albunnáaya.

consult *gi.* አማካሪ፣ ምክር ጠየቀ; sháawara.

consume *gi.* ጨረሰ፣ ጠጣ፣ አዋለ; kqóda alu.

consumer *hú.* ተጠቃሚ (የፍጆታ እቃዎችን /አህሎችን); mbá náfaqaqí.

consumption *hú.* 1 • ፍጆታ; alú kqooda.
 2 • መብል; gíñmáñ alú kqooda.

contact *gi.* ግንኙነት; hulu.

contagious *zi.* ተላላፊ; mání (háaqí).

contain 1 • *gi.* አለ(በት) ፣ ገታ; damá.
 2 • ያዘ; dámí.

container *hú.* ኮንቴኔር (ማስቀመጫ፣ ማጠራቀሚያ); gíñ musqilá giné thayú.

contaminate *gi.* በከለ፣ መረዘ; sámmama.

contender *hú.* ተፎካካሪ; maabá sheeruqí.

content *hú.* ያዘት፣ ፍሬ ገዢ; rootha alú.

contest *hú.* ውድድር፣ ግጥሚያ (የእግር ኳስ); sheerua.

context *hú.* አውድ፣ አገባብ(የቃል በአ/ነገር ውስጥ የሚኖረው ፍቺ); almáqaná roothó añá híiné.

continent *hú.* አህጉር; alkqáára.

continent relief *hú.* የአህጉር መለያየት; añá faru álkqaara gundi.

continuous *zi.* የሚቀጥል፣ የማያቋርጥ; damu ndu.

contour *hú.* ቅርፅ፣ መልክ; ashákil.

contract *gi.* ተጨማሪደ፣ አሳጠረ፣ ያዘ; liikqá alú.

contraction *hú.* ማሳጠር; adqugura.

contrast 1 • *gi.* ማነፃፀር; ágooru.
 2 • *hú.* ልዩነት; alloná madiqi tha allonamáñu.

contribute *gi.* አዋጣ; giaga alfaida.

contribution *hú.* መዋጮ፣ አስተዋፅኦ; attabáru, thabá álú limma.

contributor *hú.* 1 • ለጋሽ፣ አስተዋፅኦ አድራጊ፣ አዋጪ; maabá gii gíñmáñ maabíeqí.
 2 • አዋጪ; maabá pqadi.

control 1 • *hú.* ተቆጣጠረ; dam dám.
 2 • *gi.* ተቆጣጠረ ፣ በእጁ ያዘ háfaza.

convection *hú.* 1 • ስግረት፣ ፍልክልክታ(የጉልበት በተሸከመው ፈሳሽ መጓዝ); thaáñórá adí añ baabadqi tháñ.
 2 • የሙቀት በከባቢ አየር ውስጥ መንቀሳቀስ; añbaabádqi iimuliña tha alhawayú.

convectional *zi.* የሙቀት ዝውውር ሂደት; ábadqa.

convenience *hú.* ምችት; arráhá.

convenient *zi.* ምቹ፣ ተስማሚ; náfaqí.

converge *gi.* መገናኘት፣ ከየቦታው ጎረፈ; ahulu.

conversation *hú.* ጭውውት፣ ወሬ; iiroothua.

conversion *hú.* መለወጥ፣ መመንዘር; iithooha.

conversion table *hú.* ለዋጭ ስንጠረዥ; assandukqá ziyundú mbá áthohuñuó.

convert 1 • *gi.* ለወጠ፣ ቀየር; thóhaqi.
 2 • *hú.* የተቀየረ፣ የተለወጠ; kqayara.

cook *gi.* አሰለ; mánthinaqi.

cooked *zi.* የበሰለ; máné.

color *hú.* ቀለም; albuhiá dqaashi.

cooling *zi.* ቀዘቀዘ; dqashi.

cooperate *gi.* የሚተባበር፣ የሚገባባ; damu thabá.

cooperation *hú.* መተባበር(ትብብር); thabá muufua.

cooperative *zi.* የህብረት ሥራ ማህበር; ashúkqúlá abuuró.

coordinate *gi.* አስተባባሪ፣ አቀናጀ፣ አስተካከለ; damua thabá, ámufo thabá.

coordination *hú.* መተባበር (አንድ መሆን); thabá damua.

copper *hú.* መዳብ; anihás.

corn *hú.* በቆሎ; amúhúle.

corruption *hú.* ሙስና፣ እምነት ማጉደል; alqunsuuríá.

cost *hú.* ዋጋ፣ ወጪ; attáman.

cotton industry *hú.* የጥጥ ኢንዱስትሪ; almásná apqaaneo, gogíñ.

cotton *hú.* ጥጥ; apqááne.

cough *hú.* ሳል (የጉፋን፣ የቲቢ---); hohoya.

counsel *gi.* ማምከር; fará shimiñ.

count *gi.* ቆጠረ; háسابa.

counter balance *hú.* መስፈሪያ መሳሪያ; gíñ ábarlá tháñ.

country *hú.* አገር; adáár.

court *hú.* ፍርድ ቤት፣ የአንዳንድ የስፖርት ዓይነቶች መጫወቻ ስፍራ የሚጠራበት (ለምሳሌ ቴኒስ); shúlí hakamó.

cousin *hú.* የአጎት ልጅ/የአክስት ልጅ; geedí amí (mbá haalí).

cover *gi.* 1 • ከደነ፣ ሸፈነ፣ አለበሰ; lia alú, húrmiña alú.
2 • አጠናቀቀ (ሰራውን); hurmiña, kqóóda ashúkquli.

cow *hú.* ላም; thañ niñelé.

crab *hú.* ሸርጣን (ብዙ እግር ያለው የባህር ነፍሳት); gíñ buushú gúdí tha albáharú mbá gídí hu míllañ.

cradle *hú.* የሕፃን አልጋ; mangífa gadú.

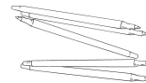
craft *hú.* የእጅ ሙያ; gogíñ.

craftsman *hú.* የእጅ ሙያተኛ (ባለ እጅ); alqústa.

crane *hú.* ከባድ ዕቃዎችን ማውረጃ መሳሪያ; gíñ ahathilá gíñ ñeesqí alú tháñ.

crawl *gi.* ዳኸ፣ ተሳበ; adá thá gushuñ.

crayon *hú.* 1 • ባለ ቀለም ጠመኔ; albúhiá kátabilá tháñ, atqabaashirá gídí allón.
2 • የመፃፊያ ቀለም (ክለር); allon.

create *gi.* ፈጠረ፣ ቀሰቀሰ፣ አስከተለ; hálaga.

creative *zi.* የፈጠራ ችሎታ ያለው; maabá gádar gíñ tqokqolóqi thaathár.

creativity *hú.* የፈጠራ ችሎታ ያለው; gineqi thaathár, gíñ walá zié iithaathár.

creepy *zi.* አስደንጋጭ; gíñ shúkquthiñ alú.

criminal *hú.* ወንጀለኛ; maabá gídí ajaríma.

crisis *hú.* ኪሳራ፣ ችግር፣ አስጊ ሁኔታ; alhasáára.

croak *gi.* ጮኸ; kóoraka.

crocodile *hú.* አዞ; añkqarum.

crop *hú.* ምርት፣ ሰብል; zilí ma ririsq.

cross (v) legs *gi.* አንድ እግርን በሌለው አጥመሮ የመቀመጥ ሁኔታ; shepqéna.

cross off (zeros) *gi.* ማጣፋት; fia alú (sifir thá sifir).

crude oil *hú.* ድፍድፍ ዘይት (ድፍድፍ ነዳጅ);
kqosh (ajjázá) guruthí.

cry *gi.* አለቀሰ፣ ጮኻ; bia.

cube *hú.* 1 • አንድ ቁጥር እርስ በርስ ሦስት ጊዜ ሲባዛ(43 =4x4x4); giné aqolua taláta marrát.

2 • ቁራጭ፣ ስድስት ጎን ያለው ነገር; kub (gíñ gídi thééle sítta).

cubic centimeter *hú.* ኪዩቢክ ሴንቲሜትር;
kiyub santimiitir.

cubic meter *hú.* ኪዩቢ ሜትር; kiyub mitir.

cubist *hú.* የሚቀባ ሰው; maabá dqul giné.

cue *hú.* ፍንጭ(ምልክት); alqaláama.

cultivate *gi.* አለማ፣ አረሰ; pqaalayú.

cultivation *hú.* ማረሰ፣ ማምረት; pqaala.

cultural *zi.* ባህላዊ; mbá alqadó.

culture *hú.* ባህል; alqáda.

cup *hú.* ሲኒ; alfinjáán.

cupboard *hú.* ቁምሳጥን፣ የዕቃ መደረደሪያ ሳጥን; assandukqá shuriñi.

curly *zi.* የተጠቀለለ ፀጉር; buushá likqi alú.

current 1 • *gi.* ቅርብ ጊዜ፣ ሰሞኑን፣ ያሁኑ; hássa.

2 • *hú.* የውሃ፣ የኤሌክትሪክ ወይም የአየር ፍሰት፣ ማእበል; almóój.

cursive 1 • *hú.* ቅጥልጥል ፅሁፍ; alhurufá damuqi.

2 • *zi.* የተቀጣጠለ ፅሁፍ; ma katabá ma damuqi.

curve *gi.* መጠምዘዝ; gíñ gólí.

custom *hú.* ልማድ; atqábaqa.

customer *hú.* ደንበኛ; azabúún.

cut *gi.* ቆረጠ፣ አጨደ; kqithá.

cutter *hú.* መቁረጫ; gíñ kqithilá giné tháñ.

cycle *hú.* አደት; are maamath.

cyclist *hú.* ብስክሌተኛ (ብስክሌት የሚጋልብ); maabá alqajaló.

cylinder *hú.* ቱቦ መሳይ ቅርፅ ያለው ነገር/ እቃ; gíñ zíí ma atqurúmba.

D - d

dagger *hú.* ጩቤ; hangír.

daily *gi.pq.* በየቀኑ; yóómi.

dairy shop *hú.* የወተት ውጤቶች መሸጫ፣ aañá shibillá gíñ iirú alú.

dam *hú.* ግድብ; alburka ma gígí tháábá, fíri áre pqaara, alhazan.

damage *gi.* ጎዳ፣ አበላሽ; háraaba.

dance gi. ጨፈረ፣ ደነሰ; hozá.

danger hú. አደጋ; dúrraqi.

dangerous zi. አደገኛ፣ አስጊ; shúní, híbithiñ añ.

darkness hú. ጨለማ; amilo.

dash gi. ተፈተለከ፣ ተጣደፈ (ለምሳሌ ብስክሌተኛ); gúúdqqa mín aañá zióné.

data hú. መረጃ; alhabár.

daughter hú. ሴት ልጅ; gadi niñelé.

day hú. ቀን; alyóm.

dazzling zi. አንፀባራቂ፣ አስደናቂ; gíñ ákqolu areyú.

deal with gi. ተቋቋመ፣ መረመረ; gia gíñmáñ.

dear hú. ተወዳጅ የሆነ; maabá ma hibbá.

decantation hú. ማጥለል (ቀረራ); aziña.

decay hú. 1 • ብስባሽ; azzíbilá, squsqú, haraba
2 • መበላሸት; gíñ sque.

December hú. ታህሳስ; asháhárá sqúllá
Desember.

decimal hú. ዴሲማል (አስርኞሽ); annímirá
usháári.

decimal point hú. ዴሲማል ነጥብ (የአስርኞሽ
ነጥብ); aañá anukqutqo.

decimeter hú. ዴሲ ሜትር; desi miitir.

decisive zi. ወሳኝ፣ ቁርጥ ያለ; mba kqapqila.

declarative sentence hú. ትዕዛዊ አረፍተ ነገር;
roothaá squuruñí daa ndu.

decline gi. ወደቀ፣ አዘቀዘቀ፣ ቀነሰ; sqikqé
(mathaqi).

decode gi. የምልክት መልዕክትን ተረጎመ;
alhabará asuuró tarjama.

decompose 1 • gi. ለያየ; afaru gundi.
2 • ፈረሰ፣ መለያየት; gundi afarua.

decoration hú. ማስዋብ; sqawara.

decrease gi. ቀነሰ; nagasi.

decreasing zi. የሚቀነስ; mathíqi.

deep zi. ጥልቅ; pqiliyu.

deer hú. አጋዘን; abuñ.

defeat gi. አሸነፈ፣ ድል አደረገ; goorayú.

defecation hú. ሰገራ መውጣት (መፀዳዳት);
ñgúñ bubúl.

defend gi. ተከላከለ፣ አስከበረ; pqaara are.

defense hú. መከላከያ; ajésh, are pqaara.

deficiency hú. እጥረት፣ ጉድለት; kqokqósq.

definition hú. ፍቺ; almáqana.

deforestation hú. ደንን መጨፍጨፍ; sqisqíá
alú kqiira.

deformity hú. የተበላሸ፣ የማያምር፣ ቅርፅ የለሽ;
haraba.

degradation hú. መቀነስ፣ የመሬት ለምነት
መቀነስ; sqakqa abutha.

degree hú. የትምህርት ማስረጃ፣ ደረጃ; digrí (mbá
almadarasó).

deliberate zi. ሆን ብሎ፣ የተደረገ; ámdan.

delicious zi. ጣፋጭ; sqabí.

delightful zi. ለማድረግ የሚያስደስት; piishágá
añ sháané gía.

demand hú. ፍላጎት; atqálab (gíñ kqabílá).

democracy hú. ዲሞክራሲ; addimokqrátqi.

democratic zi. ዲሞክራሲያዊ; addimokqrátqía.

demonstrate gi. አሳየ፣ አስረዳ (በስእል፣
በቁሳቁስ ላይ); pquláqi tha suura,
pquliñaqi.

denial hú. አለመቀበል፣ መካድ; kqáálatqá, ísha
alú.

denominator hú. ታህት አካፋይ (ለምሳሌ 2/5
አምስት ታህት አካፋይ ይባላል);
annímirá bulu.

dense zi. ጥቅጥቅ ያለ; mbá hiiyú míllañ.

density hú. 1 • ጠቅጣቃነት (ለደን፣ ለጉም፣
ለህዝብ ብዛት); gía ruuba, ámiluo añ
alú, shába añ alú.

2 • ክብደት፣ እፍጋት; ñeesqa.

deoxygenated zi. ያልተጣራ ደም (የአክሲጂን
መጠኑ አነስተኛ የሆነ); maayú
okisiigin.

depend *gi.* ተሞረኮዘ፣ ተማመነ ; ñíne tha alú.

dependency *hú.* ጥገኝነት; íshaqi gíñmáñ tha alú.

dependent *zi.* ጥገኛ; gíñ íshaqi gíñmáñ tha alú.

deplete *gi.* ጨረሰ/ቀነሰ; kqóódaqi.

depletion *hú.* መምጠጥ; squnthiña.

deposit *gi.* አከማቸ; buura alú.

depressant *hú.* የሚያፈዝ በሽታ መምጠጥ; mbá ákqaakqasu añiyuí(mbá ásholu añiyú).

depression *hú.* ስርጉድ ስፍራ፣ በዝቅተኛ የአየር ግፊት የሚከሰት ነፋስ; bubaní baala.

depth *hú.* ጥልቀት; iyú pqipqíl.

derive *gi.* አገኘ; thithíq mín gíñmáñ, súúga.

dermis *hú.* የውስጥ የሰውነት ቆዳ; shafá thañthañú.

descend *gi.* ከከፍተኛው (ቁጥር) ወደ ታችኛው በቅደም ተከተል መውረድ; bútha tha bulué.

describe *gi.* ገለፀ፣ አሰረዳ; pquláqi.

desert 1 • *gi.* ከዳ; kqálatqa.
2 • *hú.* ምድረ በዳ፣ በረሃ; aañá badqí áñ.

desertification *hú.* የመሬት መራቆት; sqakqa alú walá maayú gíñ búsqí álu.

design *hú.* መንደፍ፣ መቅረጽ; arrásim.

desk *hú.* ዴስክ; alkúrsi.

destroy *gi.* አጠፋ፣ አበላሸ; dámara ndu, shárthiñaqi.

destruction *hú.* ጥፋት; harba.

detach *gi.* አለያየ፣ ገነጠለ፣ መደበ; squdqúqqaqí.

detail 1 • *hú.* ዝርዝር፣ ማብራሪያ; hihí tha iyu.
2 • *gi.* ማብራሪት፣ መዘርዘር; hia thayú millañ.

detect *gi.* ለየ፣ አገኘ; fágada.

detergent *zi.* የማጽጃ ኪሚካል; alkemikálá ásqari.

determination (not stubborn) *hú.* ቆራጥነት; ashák kqikqíth.

determine *gi.* ወሰነ፣ ሃሳብን ቆረጠ; áfagadu gundi.

develop *gi.* 1 • አደገ፣ ተስፋፋ፣ በለፀገ; adá thaarathéqí, dqááña.
2 • አሳደገ፣ አበለፀገ፣ አስፋፋ; ádqañthiña.

development *hú.* እድገት፣ ልማት; attálmia.

developmental *zi.* 1 • እድገት ልማት; mbá áttalmió.
2 • እድገት፣ አስተዳደግ; dqááña.

diagram *hú.* 1 • ስእል፣ ንድፍ፣ ስእላዊ መግለጫ; assúra.
2 • ዲያግራም (አንድ ነገር ለማብራራት የሚቀርብ ስእል ወይም ንድፍ); assúrá pqulíñ gíñ máñi.

diameter *hú.* ዲያሜትር; diamitir.

diamond *hú.* አልማዝ; almáz.

diaphragm *hú.* በሆድና በሳንባ መካከል ያለ ጡንቻ; waará íyu.

diary *hú.* የዕለት ማስታወሻ(አንድ ሰው ያከናወነውን፣ የገጠመውን); alhábará alyomú.

dictatorship *hú.* አምባገነን; adiktatoria.

diction *hú.* የቃላት አመራረጥ deston.

dictionary *hú.* መዝገበ ቃላት; alkqaamús, dikshinéí.

diesel (naphtha) *hú.* ናፍታ (ናፍጣ); ajaas.

diet *hú.* ምግብ; thiñthiñ.

differ *gi.* ተለያየ፣ አልተስማም; dqafaruqí.

difference *hú.* 1 • ልዩነት; mbá gashí.
2 • ልዩነት፣ አለመግባባት; adqafaruá.
3 • ልዩነት (ሁለት ቁጥሮች ተቀናንሰው የሚገኝ); mbá gashi.

different *zi.* የተለያየ; dqafaruqí.

differentiate *gi.* ለየ; ádqafaru.

differentiation *hú.* መለየት፣ ልዩነትን ማሳየት; gundi dqafaru.

difficult *zi.* ከባድ፣ አስቸጋሪ; bádqi qí.

diffuse *gi.* ተሰራጩ; shaha añ.

diffusion *hú.* መኖኘት; ashiddá mbá iyu u alfashifaash.

dig gi. ቆፈረ; fúdqqa.

digestion hú. በሆድ ውስጥ የምግብ መፈጨት(መንሸራሸር); thiñthiñ kqukquúsh.

digestive system hú. የምግብ መንሸራሸር ስርአት; thoñor ndu kqushí thiñthiñ tháñ.

digit hú. ዲጂት (ከዜሮ እስከ ዘጠኝ ያሉ ቁጥሮች); are alu.

digital zi. ዲጂታል (በቁጥር የሚሰራ); giñ shákqalí tha annímira.

dilute gi. 1. አቀጠነ (በውሃ); giñ abudqí (masal firi).
2. ጉልበትን መቀነስ; ashídda nagasa.
3. በውሃ አቀጠነ፣ በውሃ በረዘ; ahora firi.

dimension hú. 1. ወርድና ስፋት (ለምሳሌ የቤት); iyú dqaaña.
2. አቅጣጫ; thoñor ndu.

dinner hú. እራት; alqásha.

dip gi. ነረ፣ አጠቀሰ (ለምሳሌ ቀለም); duupqa.

diplomat hú. ዘዴኛ ሰው፣ በውጭ አገር አገሩን የወከለ; aburjan.

direction hú. 1. አቅጣጫ፣ መመሪያ (ጥያቄ ለመስራት); thoñor.
2. አቅጣጫ; thoñor ndu.

directly gi.pq.. በቀጥታ; ma squriñi.

director hú. ርእሰመምህር (ዲሬክተር); agúr (almudíir).

disadvantage hú. ጉዳት; addárar.

disaster hú. ጥፋት፣ አደጋ፣ መቅሰፍት; addarar.

disastrous zi. አጥፊ፣ አደገኛ፣ አስቃቂ; mbá dúrraqí.

disc hú. ዲስክ; diski.

discharge gi. አስወጣ፣ አራገፈ; shutháqi.

discovery hú. ግኝት (አዲስ የተደረሰበት ነገር); thiithíkiq.

discuss gi. ተወያየ; roothuqi, shaawaru.

disease hú. በሽታ; badqíngíñ.

disgusting zi. አስፀያፊ፣ የሚያስጠላ; dqashi álu.

disinfectant hú. ፀረተባይ መድሃኒት; addawá alhashaarátú.

display gi. አሳየ; tháma aañá madilá.

disposable zi. ከተጠቀሙበት በኋላ የሚጥሉት ነገር; giñ dqakqilá alú mín mbá náfaqaláneqi tháñ.

dissolve gi. አሟሟ; ábudqa.

distance hú. ርቀት፣ መንገድ; añ squriña.

distillation hú. ማጣራት፣ አረቄ የማውጣት ሂደት (ንጥረት); sáffa.

distilled zi. የተጣራ; ma saffa.

distinct zi. የተለያየ፣ በጉልህ የሚታይ; giñ zíí kútur.

distinguish gi. ለየቶ አወቀ፣ ልዩነትን አሳየ; fagada.

distribution hú. 1. ስርጭት; gassama.
2. ድልድል; wassaqa.

distributive property hú የስርጭት ባህርይ; atqabaqá sharfató.

disturbance hú. ችግር፣ ሁከት፣ ጭንቀት; huusha.

ditch hú. ጉድጉዋድ; ful.

dive gi. ዘለለ (ውሃ ውስጥ ለመግባት); gudqé thá firuéqí.

diver hú. ጠላቂ ዋናተኛ; maabá madi buá.

diversity hú. ልዩ ልዩ ዓይነት (የሃሳብ፣ የሰው ወይም የተለያዩ ነገሮች); adqafarua.

divide gi. ተካፈለ፣ በሃሳብ ተከፋፈለ; gássama.

divide by gi. ሲካፈል; gássama thá....

dividend gi. ተካፋይ; mbá gásamlá.

diving hú. ውሃ ውስጥ ጠልቆ መግባት; kqamisqa u iihihí mín thá firú.

divisible zi. ያለቀሪ የሚካፈል (ለምሳሌ 6 ÷ 2= 3); mbá madiyú gassamuá.

division hú. ማካፈል; gasama.

9 ÷ 4 =

divisor hú. አካፋይ; mbá gásami.

Djibouti hú. ጂቡቲ; Jibúti.

do gi. አደረገ፣ ሠራ፣ ሆነ; gia.

doctor hú. ዶክተር(ሐኪም); addiktór.

does gi. የ"do" ሦስተኛ መደብ ነጠላ ቁጥር; giiné.

dog *hú. ውሻ; gali.*

domestic 1 • *hú. የቤት ሰራተኛ; mbá ma seqiña.*

2 • *zi. የሃገር ውስጥ; mbá thaayú.*

domesticate *gi. አላመደ; állama.*

domestication *hú. ማላመድ (ለምሳሌ የቤት እንስሳትን); iimazua.*

dominate *gi. በበላይነት ተጫነ፣ ገዛ; damá thá giida.*

donate *gi. ረዳ፣ ሰጠ; pqaada.*

donkey *hú. አህያ; shiñír.*

don't *gi. የ"do" አፍራሽ; bakqá.*

door *hú. በር; hánduñ.*

dot *hú. ነጥብ; annúqtqa.*

double *gi. 1 • እጥፍ መሆን፣ ማጠፍ; are holoñoniñ.*

hú. 2 • እጥፍ; dabbala.

double negative *hú. ሁለት አፍራሽ; negatif holoñóniñ.*

down *gi.pq. ከታች፣ ከሥር; thírtheqí.*

downward *gi. ወደ ታች፣ ቁልቁል; thá bulué.*

Dr. *hú. "Doctor" በምህፃረ ቃል ሲፃፍ; addiktór ma ádqugurála.*

draft *hú. ረቂቅ (ለምሳሌ የዕሀፍ); gíñ thárlá katabá.*

drain *gi. ፍሳሽ ማስወገድ; aañá buni fíri.*

drainage *hú. የውሃ መውረጃ; atqirirí buni fíri tháñ.*

drama *hú. ተውኔት (ድራማ); massala.*

draw *gi. ሳለ(ስዕል); rásama.*

drawing *hú. ስዕል; sawara.*

dream *hú. ህልም; feesha.*

dress *hú. ቀሚስ፣ ልብስ; albulúsa.*

dribble *gi. ኳስ ማንከባለል (በእግር ኳስ ጩዋታ); alkúra ahudquma.*

drink *gi. ጠጣ; mééra.*

drive *gi. ነዳ; súuga.*

drop out *gi. ማቋረጥ; ákqithuyú.*

drought *hú. ራሃብ፣ ድርቅ; añ hoshala, ró shaara.*

drug *hú. መድሐኒት; addawa.*

drug-traffick *hú. እፅን ደብቆ የሚሸጥ; addawá dúrraqí (míthil albángo) alú shimbil ma agorthe.*

drum *hú. ከበሮ፣ የጆሮ ታምቡር; annóoba.*

dry *zi. ደረቅ; hoshalí.*

duck *hú. ዳክዬ; albátq.*

ductile *zi. ተመዝማሽ; gurúyu.*

dull *zi. ደብዛዛ፣ ደነዝ፣ ደደብ; madqikq.*

dull (colour) *zi. ደብዛዛ; allóná ma dquutha.*

dump *gi. ደፋ፣ ዘረገፈ፣ አፈሰሰ; buudqa alú.*

dung *hú. እበት፣ ፍግ; gáthiñ.*

dust *hú.* አቧራ; ambudúr.
duster *hú.* ማጥፊያ(የአቧራ፣ የቾክ); almugsháshá assabuuro.
Dwarf planet *hú.* ምህዋራቸው ግልፅ ያልሆነ ቅርብ ጥላይቶች (ለምሳሌ ፕሉቶ); bilanetí ithigi.

dweller *hú.* ነዋሪ; maabá sákaní añamáñ.
dye *gi.* ማቅለሚያ; dquula.
dying *hú.* የሚያጣጥር; mbá shákakiláthi.
dynamic *zi.* ጎበዝ፣ የማይቀየር (ቃሚ); mbá walá thohíqi.

E - e

each *zi.* እያንዳንዱ; kqilliñá mǎré.
eagle *hú.* ንስር አሞራ; beegu.

ear *hú.* ጆሮ; ile.

early *gi.pq.* በማለዳ(በጡዋት)፣ ቀደም ብሎ; addúqqush alú.
earn *gi.* አገኘ፣ አስገኘለት; thíkqa.
earning *hú.* ገቢ; addahilí thikqilá.
earring *hú.* ጉትቻ; gíñ ilethú.
earth *hú.* መሬት; sakqa.
earth's crust *hú.* ላይኛው የመሬት ክፍል; sqakqa alu.
earthworm *hú.* ትል; horóñá sqakqó.

east *hú.* ምስራቅ; aañá hórí múnzu.
easterly *gi.pq.* ከወደ ምስራቅ; aañá hórgá múnzuqi.
eastern *hú.* የፀሀይ መውጫ (ምስራቃዊ); aañá hórgá múnzuqi.
eastward *gi.pq.* ወደ ምስራቅ; thoñor aañá hórgá múnzuqi.
easy *zi.* ቀላል; dqafudi.
eat *gi.* በላ; thiña.

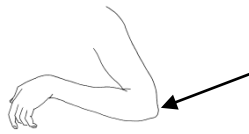
ecdysiast *hú.* የቆዳ መላላጥ፣ መገልፈፍ; shafa feera.
echo *hú.* የገደል ማሟቶ; béle roothó.
eclipse *hú.* የፀሃይ ግርዶሽ; alhusúf.
ecological harm *hú.* በአለም ላይ ያሉ ችግሮች/ሁኔታ; gíñ garra gíñ shúúni.
economic *zi.* ምጣኔ ሃብታዊ (ኢኮኖሚያዊ); alqíqqtisáád.
economical *zi.* ቆጣቢ; tha alqíqqtisaad.
economically *gi.pq.* በቁጠባ; iinafaqa tháñ ma pqishi.
economy *hú.* ምጣኔ ሃብት (ኢኮኖሚ); alqíqqtisáád.
edge *hú.* ጠርዝ፣ ዳርቻ; na ndu alu, thééle.
edible *zi.* የሚበላ; mbá thiñlá.
edit *gi.* ፅሁፍ ማስተካከል (ቃላት፣ አረፍተ ነገር፣ ወዘተ); gíñ ma katabá muusqa.
educational *zi.* ትምህርታዊ; mbá almadarasó.
effect 1 • *gi.* ውጤት ማምጣት; addárar.
 2 • *hú.* ጥፋት፣ ጉዳት; alkqalatq.
effective *zi.* ውጤታማ ፣ ፍቱን; nafaqi.
efficient *zi.* በቂ፣ ብቁ; káfaqi.
effluent *hú.* ከሽንት ቤት፣ ከፋብሪካ የሚወጣ ቆሻሻ; didqañgañá almasinaqao.
effort *hú.* 1 • ጥረት፣ ትግል፣ ድካም; thoñor ndu kqakqab, ashidda.
egg *hú.* እንቁላል; húhúlú.

eight *hú.* ስምንት; tamánia.
eighteen *hú.* አስራ ስምንት; tamantqááshar.
eighth *hú.* ስምንተኛ; attámin.
eighty *hú.* ሰማንያ; tamanín.
elastic *zi.* የሚለጠጥ; gíñ guuruyú.

elasticity *hú. ተለጣጭ*; iyú guurua.

elbow *hú. ክርን*; kqóñkqólóñ.

elder *hú. አረጋዊያን*; maabí dqoñondí.

election *hú. ምርጫ*; albarlaman.

electric *hú. ኤሌክትሪክ*; alkaharaba.

electrical *zi. ከኤሌክትሪክ ጋር የተያያዘ*; mbá alkaharabó.

electrician *hú. የኤሌክትሪክ*

ባለሙያተኛ(ሠራተኛ); maabá alkaharabó.

electromagnetic *hú. ኤሌክትሪክ ማግኔቲካዊ (ኢሌክትሮ ማግኔቲካዊ)*; almakqanaatqisá alkaharabó.

electronic *hú. ኤሌክትሮኒክ*; giné alkaharabó.

element *hú. ንጥረ ነገር (ሳይዋሃድ ብቻውን የሚገኝ ልዩ ቁስ)*; ባህርይ; ilement.

elements of design *hú. የንድፍ ስራ ለመስራት የሚያስፈልጉ ቁሳቁስ*; gíñ rásamla ginéñgúnuñ tháñ.

elephant *hú. ዝሆን*; uñ.

elevation *hú. ከፍታ፣ ጉብታ*; añá aháthí álu.

eleven *hú. አስራ አንድ*; hidáshar.

eleventh *zi. አስራ አንደኛ*; alhádi ashar.

eliminate *gi. አስወገደ፣ አጠፋ*; dqúkquthiña ndu, dqukquthiña.

elongate *gi. አስረዘመ፣ አሳደገ*; squriñé.

embellishment *hú. ጌጥ፣ ውበት*; sqawarthetaña.

emblem *hú. አርማ(ለምሳ የሃገር የቡድን)*; alqalámá mbá adaarú (mbá abuuró).

embrace *gi. ያዘ፣ አቀፈ፣ ተቀበለ*; kqúkqaqi.

emerge *gi. ቀረበ፣ ተገለጸ፣ ብቅአለ*; huhá.

emergence *zi. ድንገተኛ፣ አስቸኳይ*; gíñ hájamí.

employment *hú. ቅጥር*; ajjara.

empty *zi. ባዶ፣ ጭር ያለ*; dqeñethíyu.

enable *gi. አስቻለ*; agadariña.

encircle *gi. ዞረ፣ ከበበ*; lía alú.

encyclopedia *hú. ኢንሳይክሎፒዲያ (እንደ ዲክሽነሪ መረጃ የሚሰጥ)*; insaikilobidia (alkitáábá daa alhábar kqílíñ).

end point *hú. መድረሻ ነጥብ*; anukqutq lafí álu.

endanger *gi. አደጋ ላይ ሆነ፣ አደጋ ላይ ጣለ*; maabá dúrráqi.

endemic *zi. ብርቅዬ፣ ብቸኛ*; gíñ zíí añ dqukqúnuñ bás.

end *hú. ፍፃሜ*; alú alafa.

endurance *hú. ጥንካሬ፣ ፅናት (ለምሳሌ በውድድር ወቅት)*; badqia tha aqilíyú.

endure *gi. በሚጫወቱበት ወቅት ነገሮችን መቋቋም*; badqíá aqilu.

enemy *hú. ጠላት*; alqádu.

energetic *zi. ሃይለኛ መሆን፣ ታታሪ*; ashidda giida.

energy *hú. ጉልበት፣ ሃይል*; ashidda.

engage *gi. ተሰማራ (ለሥራ፣ ለጦርነት)፣ ቀጠረ(ለሥራ)*; shááranka.

engineer *hú. ኢንጂነር (መሃንዲስ)*; almahándís.

English *hú. እንግሊዝኛ*; alqingilízi.

enjoy *gi. ደስ አለው፣ አስደሰተ*; piishágá áñ.

enjoyable *zi. አስደሳች*; gíñ ápqishiñ añ.

enormous *zi. በጣም ግዙፍ፣ ከፍተኛ*; dqañí millañ.

enrich *gi. አሳመረ፣ አበለፀገ፣ አዳበረ*; ádqañthiña, ásqawarthetaña.

ensure *gi. አረጋገጠ፣ ዋስትና ሰጠ*; ákkáda.

entirely *gi.pq.. በሙሉ*; kqílíñ.

envelope *hú. ኤንቨሎፕ(የደብዳቤ ማስቀመጫ ወረቀት ሳይላክ በራት)*; alwárgá thámlá ajuab thayú.

environment *hú. አካባቢ*; adáár, añ.

environmental science *hú. አካባቢ ሳይንስ*; alqulúamá adaarú.

enzyme *hú. ኢንሃየም*; inzáim.

epidemic *hú. ተላላፊ በሽታ፣ ወረርሽኝ*; badqíñgíñá maruqí.

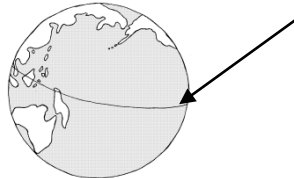
epidermis *hú. የላይኛው የሰውነት ቆዳ*; shafa alú thúúthó.

epiglottis *hú.* ምግብ ወደ ሳምባ እንዳይገባ የአየር ቧንቧን መዝጊያ; giñ pqari thínthín are bakqá madqíné thoñorá alhaó.

equal *hú.* እኩል; namuqí.

equation ሁለት አገላለጾች እኩል መሆናቸው በይሆናል ምልክት (=) የሚገለፅበት የሂሳብ አረፍተኛ ለምሳሌ 4+5=9); anamuá alhisaabú.

equator *hú.* የምድር ወገብ; théélé sqakqó.

equatorial *zi.* ከምድር ወገብ ጋር የተያያዘ; mbá thá sqakqa thééle.

equilateral *zi.* ጎኑ እኩል የሆነ; theelé taláta namuqi.

equipment *hú.* መሳሪያ (ዕቃ)፣ ትጥቅ; alqídda.

equivalent *hú.* እኩል የሆነ፣ የተመጣጠነ; mbá namuqí.

equivalent fraction *hú.* የተመጣጠነ ክፍልፋይ; agassamuá namuqí.

eraser *hú.* ላጲስ (ማጥፊያ); almugushash.

Eritrea *hú.* ኤርትራ; Ítiría.

erosion *hú.* መጠረግ፣ መከላከት፣ መሸርሸር; ashirdida.

escape *gi.* አመለጠ፣ ዳነ; guudqa alú.

essay *hú.* ድርሰት; gíñ ma katabá.

essential *zi.* በጣም አስፈላጊ፣ ተፈላጊ; gíñ náfaqí.

establish *gi.* መሰረተ፣ ገነባ፣ አቆመ; shákqala.

establishment *hú.* መቋቋም፣ መቆርቆር; gigí.

estimate *gi.* ይሆናል ብሎ ማሰብ፣ ግምት; kqithá hu.

estimation *hú.* ግምት; hu kqikqith.

Ethiopia *hú.* ኢትዮጵያ; Itiópqia.

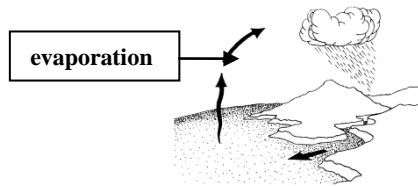
ethnic *zi.* ዘር; aqolí (algínis).

ethnically *gi.pq.* በዘር; tha alginisú.

eutrofication *hú.* አሲድ/ የተበላሸ ውሃ; firí harábé.

evaporate *gi.* አትነን; gulguñi.

evaporation *hú.* መትነን፣ ትነት; firi gulguña.

evening *hú.* ምሽት፣ ማታ; are mbágiishú.

every *zi.* እያንዳንዱ; kqíllíñ.

every day *zi.* የሁልጊዜ፣ የዘወትር; kúllu yóm.

everybody *añ.ism.* ሁሉም (ማንም) ሰው; maabí kqíllíñ.

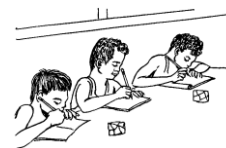
everything *añ.ism.* ሁሉም ነገር፣ ማንኛውም; gíñ kqíllíñ.

evidence *hú.* መረጃ; alhabar.

exact *zi.* ትክክል; ma assé.

exact value *hú.* ትክክለኛ ዋጋ; attamaná ma assé.

exam *hú.* ፈተና; alú dqoosha.

examine *gi.* ፈተነ፣ ፈተሽ; jaraba, dqoosha alú.

example *hú.* ምሳሌ; máthal, másal.

excess *zi.* ብዙ፣ ትርፍ; hórí añ.

excessive *zi.* ከመጠን በላይ የሆነ; míllañ, hórí añ.

exchange *gi.* ተለዋወጠ፣ ለወጠ; maaluyú.

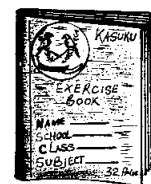
excretion *hú.* መፀዳዳት; ñgúñ bubúl.

excretory system *hú.* ቆሻሻ የማስወገድ ስርአት; thoñor ndu hii didqíñgañi tháñ mín thayú.

excuse *hú.* ይቅርታ; assimáh.

exercise *hú.* የሰውነት እንቅስቃሴ፣ ልምምድ; arriáda.

exercise book *hú.* ደብተር; alkaráása.

exert *gi.* 1. ስራ ላይ አዋለ፣ በ----- ተጠቀመ; shákqala tháñ.

2. በ----ተጠቀመ፣ ስራ ላይ አዋለ; dqeluyi.

exertion *hú.* ጉልብት ማውጣት፣ ተፅእኖ ማድረግ; shilangi.

exhaust *gi.* ለፍቶ (ሞክሮ) አበቃ፣ ደከመው; shilé.

exhaustion *hú.* ደካም; shishíl.

exhibit *gi.* አሳዩ; mádiñaqi.

exist *gi.* ኖረ፣ አለ; ziiqí.

existence *hú.* መኖር፣ ህይወት፣ መፈጠር; gugúd.

existing *zi.* ነባራዊ ሁኔታ; alhalá zínéthayú.

exit *hú.* መውጫ; añá hífláqi.

expand *gi.* አስፋፋ; ádqañthiña.

expansion *hú.* ማስፋፋት; adqañthiña.

expel *gi.* አስወጣ፣ አስፈነጠረ; águdqiña alú.

expense *hú.* ወጪ፣ በ-ትከሻ ላይ፣ ጉዳት; gíñ shuthílá alú(fuudá shuthílá alú).

expensive *zi.* ውድ; ma kqáálí.

experience *hú.* የሰራ ልምድ; attaqalim.

experiment *hú.* መከራ; jaraba.

expired air *hú.* ወደ ውጭ የምናስወጣው አየር; alhawá shórlá thuuthéqí.

explanation *hú.* ማብራሪያ/ መግለጫ; rootha hu asqara.

exploit *gi.* በዘበዘ፣ አገልግሎት ላይ ዋለ; apqúlá.

exploration *hú.* ፍለጋ፣ አሰሳ; kqakqáb.

explore *hú.* 1 • ተመራምሮ ማግኘት; beerayú.
2 • እየተዘዋወረ ፈለገ፣ አጠና፣ መረመረ; fatasha.

exponent *hú.* አርቢ; annimirá katabilá alhissabtha alu (masl 5³).

export *gi.* ወደ ውጭ ላክ፣ ወደ ውጭ አስተላለፈ (አሰራጩ); mba ma ajená thuuthéqí.

expose 1 • *gi.* አጋለጠ፣ ጣለ; dqaakqáné alú, shehuñáné.
2 • *gi.* አጋለጠ፣ ገለጠ; shehiña, pqúliñaqi.

express *gi.* ገለፀ፣ ተናገረ፣ አመለከተ; pquláqi.

expression *hú.* ስሜትን/ሀሳብን በቃል/በድርግጊት መግለፅ; rootha iimadiña.

extend *gi.* ቀጠለ፣ ሰጠ፣ ዘረጋ፣ አራዘመ; ásqurina.

extensive *zi.* ሰፊ፣ ረጅም; dqááñí gúndi.

extinction *hú.* መጥፋት; ndu dqukquthiña.

extinguish *gi.* አጠፋ; lápqishiña.

extract *gi.* አወጣ፣ ነቀለ; shuthá alú.

extraction *hú.* ማውጣት(ለማእድን)፣ መንቀል; alú shushúth.

extreme *zi.* ሃይለኛ፣ ፅኑ; míllañ.

eye *hú.* ዓይን; are.

F - f

fable *hú.* አፈታሪክ; sqasqariña.

face *hú.* ፊት; aréyú.

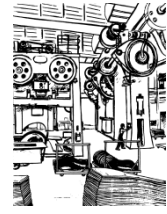
facial expression *hú.* ፊትን ተጠቅሞ አንድን ሃሳብን (ለምሳሌ ቁጣን) መግለፅ; rootha tha alú gizigiziña.

facilitate *gi.* አቃለለ፣ አመቻቸ; muusqá thoñor, ádqafudiñané,

facility *hú.* አስፈላጊ መሳሪያ፣ ድርጅት፣ ቅልጥፍና; alqídda.

factor *hú.* 1 • ነገር፣ ምክንያት; assabab.
2 • *gi.* አካፋይ (ለምሳሌ 2፣ 4 እና 8 የ16 ያለ ቀሪ ተካፋዮች ናቸው); mbá gasamigu masal 2ú3 gasam 6 gu.

factory *hú.* ፋብሪካ; almasinaqa.

faece *hú.* ሰገራ፣ ኩስ; ñgúñ.

fail *gi.* ወደቀ፣ አቃተው፣ አልተሳካለትም; sqikqé.

failure *hú.* 1•ውድቀት፣ መውደቅ፣ መታወክ; alhasáara.

2•ብቃት የሌለው; sqisqíqk.

fairy tale *hú.* ተረት; sqasqariña.

faithful *zi.* ታማኝ የታመነ; maabá ma amana.

fall *gi.* ወደቀ፣ ረገፈ(ፍሬ ከዛፍ ላይ)፣ ጣለ; sqikqá.

false *hú.* ሐሰት; busqáñ.

fame *hú.* ዝና; madí hú.

family *hú.* ቤተሰብ; maabí shulú.

family tree *hú.* የዘር ሃረግ; adduría.

famine *hú.* ረሃብ; hulañ.

fan *hú.* አድናቂ; gíñ ákqedinií.

fantasy *zi.* ከእውነት የራቀ ሁኔታ/ድርጊት; mbá squriñ asséqi.

far *zi.* ፋቅ; squriñga áñ.

farm *hú.* እርሻ; gafa.

farmer *hú.* ገበሬ; maabá pqaálí.

farmland *hú.* የእርሻ መሬት; sqakqá pqaalu.

fast *zi.* ፈጣን; bírí, mandáñ.

fat *zi.* ወፍራም፣ ጮማ; márshí.

fatal *zi.* አደገኛ፣ ሞት ያስከተለ፣ ቁርጠኛ; hasqúli mushe.

father *hú.* አባት; abbá.

fault 1• *hú.* ስሕተት፣ ጥፋት; alkqalátq.

2• *gi.* ስሕተትንና ጥፋትን በሌላው ላይ አላከከ; alháta.

favorite *zi.* ተወዳጅ; mbá ápqishiñlá.

fear *hú.* ፍራሃት; añ híhírb.

feat *gi.* ጥንካሬን፣ እውቀትን የሚጠይቅ አስቸጋሪ ስራ ማከናወን; ashúkqulá badqió.

feather *hú.* ላባ; misqe bush.

feature *hú.* 1• የፊት ቅርጽ፣ መልክ; ashábah.
2• ሁኔታ፣ ዋና መለያ ገፅታ; zizí.

February *hú.* የካቲት; zigí sqúllá Febrúari.

feed *gi.* ጋጠ፣ በላ; búúsqa, thiña.

feel *gi.* ተሰማው(ሃዘኑ)፣ ለካ፣ ዳሰሰ; sháqare.

female *hú.* እንስት፣ ሴት; niñe.

female genital mutilation *hú.* የሴቶች ብልት ግረዛ; musháñí kqikqíth.

fertile *zi.* ለምለም፣ ወላድ; sqakqá ólí.

fertility መውለድ መቻል; óli.

fertilizer *hú.* ማዳበሪያ; azíbíla.

fetch *gi.* አመጣ (ለምሳሌ ውሃ); kqálsqa.

fever *hú.* ትኩሳት; busqikqeyú baadqí.

fiber *hú.* የደም ስሮች፣ ቃጫ; waará kqafathú.

fiction *hú.* ፈጠራ/ ልብወለድ; gíñ kátabilá mín tha alúyú.

field *hú.* ሜዳ፣ ማሳ; gur , gafa.

fifteen *hú.* አስራ አምስት; hamistqááshar.

fifth *zi.* አምስተኛ; alhámis.

fifty *hú.* ሀምሳ; hamsíín.

fight *gi.* ተጣላ፣ ተዋጋ; daalu.

figure *hú.* ስዕል; gíñ ma sawará.

film *hú.* ፊልም; alfílm.

filter *gi.* አጠለለ፣ አጣራ; sáffa.

filtration *hú.* ማጣራት (ጥሊያ); saffa.

fin *hú.* የዓሳ ክንፍ; yaguth buá alú.

find *gi.* አገኘ፣ አወቀ (ለምሳሌ የታላትን ፍቺ); kqaba.

finding *hú.* ግኝት (የምርመራ ውጤት); gíñ thíkqílá.

fine *zi.* ደቃቅ፣ ቀጭን፣ ስስ; rikqisqí.

fine (work) *zi.* የታረመ፣ ጥሩ(ለስራ); ashukqulá pqiishi.

finest *zi.* በጣም ጥሩ፣ ከሁሉ የሚበልጥ; pqiishi mílañ.

finger *hú.* ጣት; thaba alú.

finish *gi.* ጨረሰ; kqóódaqi.

fire *hú.* እሳት; mú.

fire wood *hú.* የማገዶ እንጨት; gíñ fúllá.

fireman *hú.* እሳት የሚያጠፋ ሰው; maabá fii mu.

firm *hú.* ፅኑ (ለያዘው አቋም) ጥብቅ፣ የማይወላውል; maabá bádqi qí thá roothákqedqele.

first name *hú.* የመጀመሪያ ስም; hú álqawalú.

first person *hú.* አንደኛ መደብ; maabá dqkqununuú.

fecal borne *hú.* ከሰገራ የሚወጣ ጀርም; horóná zíí tha ñguñú.

fish *hú.* ዓሳ; yaguth.

fish farm *hú.* የዓሳ እርባታ; añá seeqiñlá yaguth.

fisherman *hú.* ዓሳ አጥማጅ; maabá éndi yaguth.

fishing town *hú.* ዓሳ የሚሸጥበት ከተማ; almúdúná yaguthú.

fit *gi.* ተስማሚ፣ ተገቢ; mbá huluqi.

five *hú.* አምስት; hámsa.

fixed *zi.* መደብኛ፣ የተወሰነ; dqgur áre.

flag *hú.* ባንዲራ; alqálam.

flap *hú.* ክዳን ፣ ማርገፍገፍ የሚገባቀስ ነገር; bargadiñi.

flat *zi.* ለጥ ያለ; añá thar are.

flesh *hú.* ስጋ፣ አካል; busqikqe.

flexible *zi.* ተለዋዋጭ፣ ተለማጭ (ሰውነት)፣ ተቀያይሪ; thothóhiñi.

flood *hú.* ጎርፍ; fir buni.

floor *hú.* ወለል፣ ፎቅ; sqakqa are, alqamáára.

flourish *gi.* ተስፋፋ፣ በለፀገ; piishé.

flow *gi.* ወረደ; buthaqí.

flow (of blood) *gi.* ፈሰሰ፣ ወረደ; barshiñá kqafathú.

flower *hú.* አበባ; amuudqa.

fluctuation *hú.* መለዋወጥ፣ መቀያየር; iithothohañua.

fluid *hú.* ፈሳሽ; gíñ ma firí.

fly (n) *hú.* ዝንብ; horón.

fly (v) *gi.* በረረ፣ ሮጠ; badá.

focal point *hú*. የትኩረት ነጥብ; annukqutqá
thamgalá albaal.

focus *gi*. ሙሉ በሙሉ አተኮረ; thamága álbál.

fog *hú*. ጉም፣ ጭጋግ; agúúru.

foggy *zi*. ጭጋጋማ; aañá ma águuru.

fold *gi*. አጣጠፈ; tqúkqúsqa.

foliage *hú*. የዛፍ ወይም የተክል ቅጠል; duudu.

folktale *hú*. ተረት; sqasqarña.

food *hú*. ምግብ; thiñthíñ.

foot *hú*. እግር; hu.

on foot *gi.pq.* በእግር; thá hu.

football *hú*. እግር ኳስ; alkúrá hú.

foothill *hú*. ከተራራ ግርጌ ያለ ኮረብታማ ስፍራ;
azoola busqikqe.

footwork *hú*. በእግር ተጠቅሞ እንቅስቃሴ
ማድረግ; aqilí hú.

force *hú*. ጉልበት፣ ሃይል; kqassaba.

forecast *hú*. ትንቢት; ndu hu thaara.

foreground *hú*. ለተመልካች የሚቀርብ እይታ;
ithigi maabá hoshalne tháñi.

foreign *zi*. የውጭ; maabá thuuthó.

foreign exchange *hú*. ከውጭ ሀገር ጋር የንግድ
ልውውጥ; gínéyú maalua thá adáará
thuuthóle.

forest *hú*. ደን፣ ጫካ; alkqáába.

fork *hú*. ሹካ; almáqáláká gídí thaba álú.

form *hú*. መልክ ፣ ቅርፅ ማውጫ ነገር; zizí.

form *gi*. ቅርፅ; gia ashakil.

formation *hú*. 1 • አሰራር; shakqala.

2 • አፈጣጠር; gígí.

forty *hú*. አርባ; arbaqín.

fossil *hú*. ቅሪት አካል; gíñ múshé na kqaara.

foul *gi*. ጥፋት (ለምሳሌ በስፖርት ሜዳ ውስጥ
የሚሰራ); alkqálatq tha aqiilíyú.

found *gi*. መመስረት; thikqalá.

founding *zi*. መስራች; thithíkiq.

four *hú*. አራት; árbaqa.

fourteen *hú*. አስራ አራት; arbatqáášhar.

fourth *zi*. አራተኛ; arrábi.

fox *hú*. ቀበር; anthaman.

fraction *hú*. ክፍልፋይ (ሙሉ ቁጥር ያልሆነ
ለምሳሌ 1/5 ፣ 0.63); agassamua.

fragment *hú*. ስካርባራ፣ ግማድ; gíné akqitho.

frame *gi*. አወጣ፣ አቀናበረ; muusqa hu.

free hand *hú*. ያለ አንድ መሳሪያ በእጅ ብቻ;
thaba kqulunñ.

freedom *hú*. ነገነት፣ መብት; alhoría.

frequently *gi.pq.* በተደጋጋሚ፣ አዘውትሮ፣ ብዙ
ጊዜ; gíñ mómothiñláyú.

fresh 1 • *zi*. ንፁህ፣ ትኩስ (ንፁህ ውሃ); mbá
tqokqolo.

2 • *zi*. ያላደረ፣ የዛሬ; mbá walá tqáwalé.

Friday *hú*. አርብ; ajjúmaqa.

friend *hú*. ጓደኛ; ahapqu.

fringe *hú*. ጥለት፣ ዘርፍ፣ ጠርዝ; ndu alú.

frog *hú*. እንቁራሪት; boñósh.

from *gñ.Th.R.* በ...ምክንያት፣ በ...በኩል፣ ከ...ርቆ;
miín tha....

fruit *hú*. ፍራፍሬ; sqisqía are.

fry *gi.* ጠበሰ; hérmiña.
fuel *hú.* ነዳጅ; ajjaz.
fuel *gi.* ነዳጅ መሙላት; ajjáz kqalsqa.
fulcrum *hú.* እርካብ፣ ድጋፍ; gogóth.
fulfil *gi.* ፈፀመ፣ አሟላ፣ ጠበቀ; tímma.
fulfillment *hú.* ማሟላት; ahora, timma.
full *zi.* ሙሉ; hórí.
fumble *gi.* በረበረ (ለምሳሌ ኪስን); iyú beera (aljébb).
function *hú.* አሰራር፣ ስራ፣ ዓላማ; ashukqul.

functional *zi.* የሚሰራ; mbá shákqalí.
fungi *hú.* ፈንጋይ; gíñ zíí míthil squrgúnú.
fungus *hú.* ፈንገስ (ቅጠል ወይም አበባ የሌለው እንጉዳይ መሰል ተክል); gíñ zíí míthil squrgúnú.

funnel *hú.* የዘይትና የላምባ ማጥለያ; assabáába.

G - g

gain *gi.* ጨመረ፣ አገኘ; thíkqa.
game *hú.* ጨዋታ፣ ግጥሚያ; aqilí.

gap *hú.* ክፍተት (ባዶ ቦታ)፣ ልዩነት; alfárig.
garden *hú.* የአትክልት ቦታ; ajinéne.
gas *hú.* ጋዝ(አየር); alhawa.
gaseous *zi.* ጋዝ የሚመስል; mbá ma alhawá.
gather *gi.* ለቀመ፣ ሰበሰበ; kqedqiña.
gauge *gi.* ለካ፣ ገመተ (ጊዜን፣ መጠንን); kqádara.
gear *hú.* ማርሽ፣ መሳሪያ (ለማንኛውም ነገር የሚያገለግል); alfármala.
generalize *gi.* አጠቃለለ; limma alú.
generally *gi.pq.* በአጠቃላይ፣ በሰፊው፣ አብዛኛውን ጊዜ; kqillíñ.
generator *hú.* ጀኔራተር; aljeneréter.
genre *hú.* አይነት/ ዘርፍ(ለምሳሌ የድራማ፣ የስነፅሁፍ); buá massaló.
geographic *zi.* ጂኦግራፊያዊ; mbá ágiogiraafú.
geography *hú.* ስለመሬት የሚያጠና; maabá záákar sqakqa.
geometric *hú.* ጂኦሜትሪያዊ; gíñ giométrú.
germinate *gi.* አበቀለ; apqusqiña.
germ *hú.* ተሃዋሲ(ጀርም); aljaraasim.

gesture *gi.* በሰውነት እንቅስቃሴ መግለፅ; alú gizigiziña.

get *gi.* አገኘ፣ ያዘ; thíkqa.
get dressed *gi.* ለበሰ; ñíísha.
get to *gi.* ወደ አንድ ቦታ መድረስ; wasála aañámáñ.
get well soon *gi.* ወድያውኑ ተፈወሰ; badé mandáñ.
gill *hú.* የአሳ መተንፈሻ አካል/ጊልስ (ስንጥብ); gíñ shórí yáguth tháñ.
giraffe *hú.* ቀጭኔ; híliñ.

girl *hú.* ልጃ ገረድ; musháñ.

give *gi.* ሰጠ፣ አቀረበ; daa.

given number *hú.* የተሰጠ ቁጥር; annimirá ma daado.

gland *hú.* እጢ; glándí.

glass *hú.* ብርጭቆ; algazáza.

glasses *hú.* መነፅር (የዓይን); annazáára.

glassware *hú.* በብርጭቆ የተሰራ የቤት ቁስ; alqíddá ma gígí thá almiráya.

global warming *hú.* የአለም ሙቀት; adúnia babádq.

glossary *hú.* ግሎሰሪ (አጭር የቃላት መፍቻ); glósari.

glossy *zi.* ልስልስ፣ አንፀባራቂ የሆነ; dqamusqí u akqolu areyú.

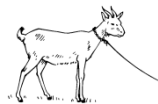
glucose *hú.* ጉልቡስ; ajalakóz.

go *gi.* ሄደ; adá.

goal *hú.* ግብ፣ ዓለማ; alhádaf.

goalie *hú.* ጎል ጠባቂ (ለምሳሌ በእግር ኳስ); alhaaris (maabá dqíñi algól).

goat *hú.* ፍየል; mia.

gold *hú.* ወርቅ; fuudá beñení.

gold metal *hú.* ብረታማ ወርቅ; fuudá ma dqoñ.

good afternoon *r.akq..* እንደምን ዋልክ?; sháñ gúdoño?

good evening *r.akq..* እንደምን አመሸህ?; sháñ miiló ñgó áñí?

good morning *r.akq..* እንደምን አደርክ?; sháñ íhóñó?

good night *r.akq..* ደህና እደር!; ihá ma pqishí.

goodbye *r.akq..* ደህና ሁን; gúda ma pqishí.

gorge *hú.* ጥልቀት ያለው ገደል; fuulá pqliyu.

government *hú.* መንግስት; alhakúma.

grade *hú.* ክፍል፣ ውጤት (በፈተና); shúlindu.

gradual *zi.* ቀስ በቀስ; tha arráha.

grain *hú.* ጥራጥራ; zílí are.

gram *hú.* ግራም; grám.

grammar *hú.* ሰዋሰው; alkqanúná roothó.

grandchild *hú.* የልጅ ልጅ; gadí gádú.

grandchildren *hú.* የልጅ ልጆች; geedí gádú.

granddaughter *hú.* ሴት የልጅ ልጅ; mushañá gádú.

grandfather *hú.* ወንድ አያት; ababá.

grandmother *hú.* የሴት አያት; oqó.

grandparent *hú.* አያት; ababá u oqó.

grandson *hú.* ወንድ የልጅ ልጅ; boñgorá gádú.

graph *hú.* ግራፍ; girafí.

graphic artist *hú.* በኮምፕዩተር ዲዛይን የሚያወጣ; maabá shákqal ashákil tha alkombiutar.

graphic *hú.* ስዕላዊ መግለጫ; arrásim.

grass *hú.* ሳር; ñeera.

grasshopper *hú.* ፌንጣ; múthu.

grassland *hú.* በሳር የተሸፈነ ሰፊ መሬት; sqakqa maayu ñeera.

grazing 1• *hú.* የግጦሽ መሬት; eqé.

2• *gi.* አሰማራ፣ አጋጠ(ከብቶችን); ia.

greater *zi.* ታላቅ; gorí.

greater than ይበልጣል; dqañi(gori).

3 > 1

green *zi.* አረንጓዴ; galazí.

greeting *hú.* ሰላምታ፣ አቀባበል; geerua.

grey *zi.* ግራጫ; allóná kqafudí.

grind *gi.* ፈጩ፣ ወቀጠ; kqushá.

groin *hú.* ብሽሽት; kqolóyu.

groove *hú.* ሰንጥቅ፣ የተሰነጠቀ፣ ቡርቡር፣ ጎድጓዳ ስፍራ; añá pqiliyú, mbá ma azururu.

ground *hú.* መሬት፣ ምድር ያለ ቤት (በህንፃ); sqakqa alú.

ground cover *hú.* በሳር የተሸፈነ መሬት; gíñ thar sqakqa alu.

ground water *hú.* የመሬት ውስጥ ውሃ; firi thá sqakqa alu.

groundnut *hú.* ለውዝ (አቾሎኒ); alfúl.

group 1 • *hú.* ወገን፣ ቡድን; alu buura. 2 • *gi.* ምደባ; fuudqa tha abuura.

group discussion *hú.* የቡድን ውይይት; iiroothua tha alú buura.

grow *gi.* አደገ፣ በቀለ; dqááñá.

growth *hú.* እድገት; dqaaña.

guest *hú.* እንግዳ; asqísqí.

guest of honor *hú.* የክብር እንግዳ; asqísqí dqááñá.

guitar *hú.* ክራር መሰል የሙዚቃ መሳሪያ; gíñ zíí míthil arabába.

gulf *hú.* ባህረ ሰላጤ (ሾጠጥ ብሎ ወደ መሬት የገባ ባህር); firi iñ.

gun *hú.* ጠመንጃ; albúntuk.

gut *hú.* አንጀት; iyú kqaazí.

gym *gi.* ስፖርት የሚለማመዱበት ቦታ (አዳራሽ); maabá gii arriáda.

H - h

habit *hú.* ልማድ; atqábi.

habitat *hú.* መኖሪያ ቦታ; aaña gudilá.

hair *hú.* ፀጉር; bush.

hairdresser *hú.* ፀጉር አስተካካይ; niñé múú alú.

half *hú.* ግማሽ; nús.

half past *hú.* ከግማሽ በኋላ; nus.

halves *hú.* ግማሽ፣ እኩል; annúsgú.

hammer *hú.* መደሻ; ashakush.

hand *hú.* እጅ; thabá.

handbag *hú.* የእጅ ሻንጣ; ashántqá thabo.

handball *hú.* የእጅ ኳስ; alkúrá thabo.

handle *gi.* እጅታ፣ ማንጠልጠያ; dama.

hang your head in shame እፈር (ዓይንህን ሰበር አድርግ); hájalaqí.

happen *gi.* ሆነ፣ ደረሰ፣ ተከሰተ (ነገሩ፣ ጉዳዩ); sqikqí.

happy *zi.* ደስተኛ; pqishga añ.

harbor *hú.* ወደብ (የመርከብ፣ የጀልባ መቆሚያ ቦታ); aañá shúriñ kqúrfe hu.

hard *zi.* ጠንካራ፣ ክፉ፣ ጨካኝ፣ ከባድ; hoshalí, bádqi qí.

harden *gi.* ደንደን፣ ጠንከረ፣ ባሰ; abádqiñaqi.

harmful *zi.* መጥፎ፣ ጎጂ፣ ጠንቀኛ; dúrraqi.

harmony *hú.* ስምምነት፣ መዋገድ; attifág.

harsh *zi.* መጥፎ፣ ከባድ፣ ሃይለኛ; giñ shúúni.

harvest *hú.* አዝመራ፣ መኸር; kqesqékqa.

has *gi.* አለው; gídi.

hat *hú.* ባርኔጣ; albarnétqa.

hatch *gi.* ፈለፈለ(ለምሳሌ እንቁላል); pééssha.

have *gi.* አለው; gídi.

hazard *hú.* አደጋ፣ ስቃይ፣ መከራ፣ ችግር; addárar.

hazardous *zi.* አደገኛ; mbá durraqi.

he *añ.ism.* እሱ; ñine.

head *hú.* ራስ; alú.

head of state *hú.* የአገርመሪ; agúrá adaarú.

head teacher *hú.* ር/መምህር; agúrá máábí ággarañí.

headache *hú.* ራስ ምታት; alú kqokqól.

heading *hú.* ርዕስ; rootha alú.

headline *hú.* አርዕስተ ዜና; rootha alú álhabarú.

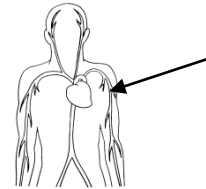
health *hú.* ጤና; assáha, alqáfia.

healthy *zi.* ጤናማ፣ ለጤና የሚስማማ; gídi assáha.

heap *gi.* 1 • ከመረ፣ ቆለለ; buura alu.

2 • ክምር፣ ቁልል; abuura.

heart *hú.* ልብ; bishi.

heat *hú.* ሙቀት; añ babádq.

heavy *zi.* ከባድ፣ ሃይለኛ; ñésqí.

hectometer *hú.* ሄክተሜትር; hekito mitir.

height *hú.* ርዝመት፣ ቁመት; squriña.

helicopter *hú.* ሄሊኮፕተር; helikobtar.

hello ሃሎ; heló.

helminthes *hú.* የትል ዓይነት; giñ zíi míthil horóñ.

help *gi.* ረዳ፣ አገዘ; pqaada.

hemisphere *hú.* ንፍቀ ክብብ፣ የአለም አጋማሽ; annúsá álqalamú.

hen *hú.* ዶሮ; misqé.

her *añ.ism* የእሷ/ እሷ; mbákqedqe.

herb *hú.* እፅ; giñ busqí alú.

herbal *hú.* ከእፅዎች የሚገኝ; giñ thíkqilá mín giñ búsqi álu.

he's *r.akq.* አለው; gídíné.

heterogeneous *zi.* ውህዱ በአይን የሚታይ(ድብልቅ); mbá gagalñuyú.

hibernate *gi.* አንቀላፋ (የእንቁራራት)፣ ተጠልሎ አሳለፈ. (ክረምትን); giidqé.

hide 1 • *gi.* ደበቀ፣ ሸፈነ፣ ሰወረ; ábana alú.
2 • *hú.* ቆዳ; shafa.

high *zi.* ከፍተኛ፣ ሃይለኛ፣ ጥልቅ; squruñ álú.

higher term *hú.* ከፍተኛውን ዋጋ የያዘ ተርም; annimirá dqoñondi.

highland *hú.* ከፍታ ቦታ፣ ደጋ; aañá ma azoola, aañá dqashi áñ.

highlight *hú.* አጉልቶ ማሳየት (በመከለስ)፣ በጣም ማድመቅ(በቀለም); rootha alu.

hike *hú.* የእግር ጉዞ; adidíñ thá hu.

hill *hú.* አቀበት፣ ኮረብታ; azoola.

him *añ.ism* እሱን; ñine.

hind leg *hú.* የኋላ እግር; hú ma agundi.

hinder *gi.* አደናቀፈ፣ አስተጓጎለ; fiagá thoñori.

hippo *hú.* ጉማሬ; thaañá fírú.

his *añ.ism* የእሱ; mbákqedqe.

historical *zi.* 1 • ታሪካዊ; giné áttarihú.
2 • የጥንት; ataarih.

historical sites *hú.* ታሪካዊ ቦታዎች; aañá áttarihú.

history *hú.* ታሪክ; attaríñ.

hit *gi.* መታ፣ ለጋ (ኳስ); shapqútha.

HIV/AIDS *hú.* ኤችአይቪ /ኤድስ; EJ.AI Fi/ÉDIS.

hive *hú.* ቀፎ; gindi.

hm *hú.* ሄክቶሜትር; hecto mítir.

hoe *hú.* መኮትኮቻ(መቆፈሪያ); pqaalí.

hold *gi.* ያዘ፣ ገታ; damá.

holiday *hú.* በዓል; alqíd.

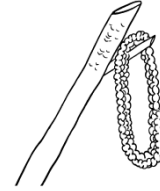
holistic *zi.* አጠቃላይ; kqíllíñ.

home *hú.* ቤት; shúlí.

homework *hú.* የቤት ስራ; ashúkqúlá thaayu.

homogeneous *zi.* ውህዱን በአይን ማየት የማይቻል (የህድ ዘር ድብልቅ); agaluaá gíñ zíí dqukqúnúñ.

hook *hú.* መስቀያ፣ መንጠቆ; aljabáád.

hop 1 • *gi.* ጠብጠብ አለ፣ ዘለለ; gúgudqíña.

2 • *hú.* ጌሾ; gíñ giilá báásqá tháñ.

hopper *hú.* የሚዘል የሚነጥር gáádqo.

horizon *hú.* አድማስ; lé aña shuriñ aréhu.

horizontal *zi.* አግዳሚ; thá thééléyúqi.

horn *hú.* ቀንድ; búluñ.

horn of Africa *hú.* የአፍሪካ ቀንድ; buluñá afríca.

horrible *zi.* አስከፊ; mbá áshunthíñ añ.

horse *hú.* ፈረስ; murthá.

hospital *hú.* ሆስፒታል; hosbitaal.

hostile *zi.* የጥላቻ፣ የጠላት፣ የኩርፊያ; ma alqádu.

hot *zi.* ሞቃት; badqí.

hotel *hú.* ሆቴል; albár.

hour *hú.* ሰዓት; sáqa.

hour/hr *hú.* ሰዓት; assáqa.

house *hú.* ቤት; shúlí.

- how high** *r.akq.* ምን ያህል ከፍታ?; shañ squuruñné.
- how long** *r.akq.* ለምን ያህል ጊዜ?; le añúne.
- how many** *r.akq.* ስንት?; kámmu.
- how often** *r.akq.* ምን ያህል ጊዜ?; kam márra.
- how old are you?** ዕድሜህ ስንት ነው?; alqúmúraqa kámmu?
- how wide** *r.akq.* ምን ያህል ስፋት?; shañ dqañnéyú.
- human being** *r.akq.* የሰው ልጅ; ndímiilí.

- human right** *hú.* የሰው ልጅ መብት (ሰብአዊ መብት); alhóriá maabu.
- humanitarian** *hú.* በጎአድራጊ; almúnézéma.
- humid** *zi.* ርጥበት ያዘለ; búsí.
- humidity** *hú.* ርጥበት; agúúru pquúsquí.
- humor** *hú.* ለዛያለው ጨዋታ; areyú apqishiña (kqeeda murguziña).
- humus** *hú.* ብስባሽ (በማዳበሪያነት የሚያገለግል); gíñ squé.
- hundred** *hú.* መቶ; mía.

- hundred thousands** *hú.* በመቶ ሺዎች; míat aláf.
- hundreds** *hú.* መቶዎች; míagú.
- hundredth** *zi.* መቶኛ; míawi.
- hungry** *zi.* የተራባ; fii húlañ.
- hunt** 1 • *hú.* ፈለገ፣ አደገ; akqakqáb.
2 • *gi.* አደገ፣ ፈለገ; kqabá.
- hunter** *hú.* አዳኝ; maabi kqabí.
- hurt** *gi.* ጎዳ፣ አሳመመ; dúrraqí, bádquqí.
- husband** *hú.* ባል; idé.
- hut** *hú.* ጎጆ; godó.

- hydro** *hú.* ከውሃ ሀይል የሚገኝ ኤሌትሪክ; alkáharabá thíkqilá min firi.
- hydroelectric** *zi.* ከውሃ የሚገኝ ኤሌትሪክ ማመንጫ ተቋም; bulí alkarobo.
- hydrogen** *hú.* ሐይድሮጂን ጋዝ; haidiroogin.
- hyena** *hú.* ጅብ; buuñú.

- hygiene** *hú.* ንፅህና; sqasqar.
- hygienic** *zi.* ንፅህናው የተጠበቀ; mbá sqarí.

I - i

- I** *añ.ism* እኔ; ali.
- idea** *hú.* በአእምሮ የሚቀረፅ ሀሳብ፣ አስተያየት፣ ዓላማ; alfíkir arraí.
- identical** *zi.* ተመሳሳይ; mbá shabbahauqí.
- identify** *gi.* ለየ; fágada.
- ignorance** *hú.* አላዋቂነት፣ ድንቁርና; añ gundi shoshól, iiqashehera.
- ignore** *gi.* ችላ አለ; tqáarasha.
- illegal** *zi.* ህገ-ወጥ; walá ma alkqaanún.
- illness** *hú.* ህመም; badqíñgíñ.
- illustrate** *gi.* አብራራ(ጉዳዩን)፣ ስእል ሳለ (ለማብራራት); iimadiñá tha assúra.

- illustration** *hú.* ስዕል፣ ማብራሪያ; assúra.

- I'm** *r.akq.* እኔ ነኝ; alí mmaané.
- image** *hú.* ምስል; assura.
- imagery** *hú.* ምስል ከሳች; mbá gii assúra maabí tha alú.
- imbalance** *hú.* ሚዛኑን ያልጠበቀ; wala dqíñi almiizán alú.
- immiscible** *zi.* የማይወሃዱ፣ የማይደባለቁ; gíñ walá huluqi.

immune *zi.* በሽታ የማይቀርበው (በሽታ የሚቋቋም); walá múlí bádqíñgiñi.

impact *hú.1* ተጽእኖ; alú ñeena, alú dirihisqa.
2. ተፅዕኖ; addárar.

implement *gi.* ሰራ፣ አከናወነ; shákqala.

import *gi.* ወደ አገር ውስጥ እቃ አስገባ; alqídda ahia tha adááruéqí.

importance *hú.* አስፈላጊ; mbá kqapila.

important *zi.* ጠቃሚ፣ ብርቱ፣ ፍሬ ነገር; náfaqí.

impossible *zi.* የማይቻል፣ የማይሆን; walá gadaruqí.

impression *hú.* ዱካ፣ አሻራ; ageera.

impressive *zi.* አስደናቂ; gíñ máhaní.

improper fraction *hú.* ህገወጥ ክፍልፋይ (በክፍልፋይ ላይ ላይ ቁጥሩ ከታህታዩ ቁጥሩ ሲበልጥ ለምሳሌ 6/5፣ 10/7፣ /9/5); agassamuá sholuyú.

improve *gi.* ተሻሻለ፣ አሻሻለ; muusqa.

impure *zi.* ያልጠራ; didqi.

impurity *hú.* ያልተጣራ; mbá walá ma saffá.

in front of *gn.th.r.* የወደፊት፣ የፊት ለፊት; thaaratheqí.

in relation *r.akq.* ሲዛመድ; shambá huluné.

in terms of *r.akq.* ከዚህ አኳያ፣ በዚህ ሁኔታ; alhána.

in the queue *gi.pq.* በተራ(በሰልፍ ውስጥ); tha assáfú.

inadequate *zi.* በቂ ያልሆነ(የማይበቃ); wala káffaqi.

incense *hú.* እጣን; alubbán.

include *gi.* አጠቃለለ፣ ጨመረ; límma.

income *hú.* ገቢ; gíñ thíkqíla.

incomplete *zí.* ያልተሟላ፣ ያላለቀ; walá maaqi kqóódá.

increase *1* • *gi.* ጨመረ፣ ከፍ አደረገ; zíidáqi.
2 • *hú.* ጭማሪ፣ ዕድገት; iiziida.

incubation *hú.* መቀናቀፍ (ቅናቀፋ); pqeesha.

incurable *zi.* የማይደን; mbá walá badí, walá aalajuqí.

indentation *hú.* ገባ ብሎ ፅሁፍን መጀመር; hihí thaáñtháñeqí katabéqí.

independence *hú.* ነፃነት; alú gadara.

independent *zi.* ራሱን የቻለ (ጥገኛ ያልሆነ)፣ ነፃ; maabá gádari alúkqedqe.

index *hú.* የቃላት ማውጫ; ahuha alú roothó.

Indian *zi.* ህንዳዊ; alhíndí.

indicate *gi.* አሳየ፣ አመለከት; pquliña, mádiña.

indication *hú.* ምልክት፣ ፍንጭ; gíñ daa thoñor.

indigenous *zi.* ተወላጅ፣ አገር በቀል (ለምሳሌ የዛፍ አይነት); mbá ma oqól tha adááru.

indirect *hú.* በተዘዋዋሪ፣ ቀጥተኛ ያልሆነ; tháábá gundi.

indirectly *gi.pq.* በተዘዋዋሪ; tháábá gundí.

individual *hú.* 1 • ግለሰብ; náfar.
2 • ሰው፣ ግለሰብ; maabí.

industrial *zi.* የኢንዱስትሪ; mbá asharikó.

industrialized *zi.* በኢንዱስትሪ ያደገ; mba dqaañaqi tha almasínaqa.

industrially *gi.pq.* የኢንዱስትሪ; gíñé ashíríko.

industry *hú.* ኢንዱስትሪ; almasínaqa.

inequality *hú.* አኩል ያልሆነ (ተበላላጭ); adqafarua.

infant *hú.* ህፃን; gadí rakqasqí.

infect *zi.* ተበከለ; harábé.

infection *hú.* መያዝ፣ መለከፍ፣ መመረዝ(ለበሽታ)፣ ማመርቀዝ; badqíñgíñ durra.

infectious *zi.* ተላላፊ (በሽታ)፣ በጀርም የሚይዝ; mbá maruqí tha aljeraasím.

inference *hú.* መረጃን መሰረት አድርጎ መደምደም; ála kqárrara min alhábará thíkqóla.

infertile *zi.* ለም ያልሆነ(ለምነት የሌለው); walá gídí azíbíla.

infinite *zi.* መድረሻ ወይም ማለቂያ የሌለው (የማያልቅ); gíñ walá gídí añá lafiné álu.

inflammable *zi.* የሚበራ፣ የሚነድ፣ የሚቀጣጠል; gíñ dúdí.

influence *hú.* አነሳስ፣ አግባባ; dirhisqa alú, ahatha áhuluonéqí

infrastructure *hú.* መስረተ ልማት (መንገድ፣ ቴሌ፣ ኤሌክትሪክ፣ ወዘተ); alídá náfaqaláqi tháñ attálmieqí.

ingest *gi.* መብላት(ምግብ ወደ ሰውነት ማስገባት); thiñá.

inhale *gi.* ወደ ወስጥ አየር ሳባ; Alháwa shoora tháñtháñéqí.

injure *gi.* ጎዳ፣ አበላሽ; iidurra.

injury *hú.* ቁስል፣ ጉዳት; oróñ.

ink *hú.* ቀለም; albúhia.

inland *zí .1.* ወደመሃል አገር የገባ; mbá hiqi. *hú 2.* ገባ ያለ (ከጠረፍ); adára tháñtháñu.

inorganic *zi.* አ.- አርጋኒክ (ህይወት የሌለው፣ አርጋኒክ ያልሆነ); mbá walá gidi aruh.

insect *hú.* ነፍሳት; alhasharáát.

insecticide *hú.* ተባይ ማጥፊያ; assímá álhasharaatú.

inside *gi.pq.* ውስጥ; tháñtháñ.

insoluble *zi.* የማይገግግ; mbá walá budqi.

inspired air *hú.* ወደ ውስጥ የተሳበ አየር; alháwá shórlá tháñtháñéqí.

institution *hú.* ተቋም; attanzím, añ.

instrument *hú.* መሳሪያ; alqidda.

insufficient *hú.* በቂ ያልሆነ፣ የማይበቃ; walá káfaaqí.

insulator *hú.* ኤሌትሪክ (መቀት) የማያስተላልፍ; gíñ walá adidiñ alkaharaba.

integer *hú.* ኢንቲጀር (ከዜሮ በታች ያሉ ቁጥሮች፣ ዜሮንና፣ የመቁጠሪያ ቁጥሮች ሰብሰብ); intíiger (annímírá zíqí mín sífir thírthéqí u thaarathéqí).

integral multiples የኢንቲጀሮች ብዙቶች; aqoluá gmmañú?

integration *hú.* ውህደት፣ ቅይጥ; alú agalua.

intelligent *zi.* ብልህ; maabá madi añ gundi mílláñ.

intensity *hú.* ሃይል፣ ግለት፣ ጥንካሬ; badqia.

intercostal *hú.* ጎድን አጥንትን የሚይዘው የሰውነት ክፍል; busqikqé damí kqaará theeleeóqi.

intercourse *hú.* መገናኘት፣ ግብረ ስጋ ግንኙነት ማድረግ; iihuluá niño thá idéle.

interdependence *hú.* መስማማት; attifág.

interest *hú.* ፍላጎት; annía.

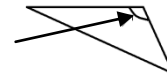
interesting *zi.* አስደናቂ፣ አስደሳች; ápqishiñ añ.

interfere *gi.* ጣልቃ ገባ; híayú.

inter-governmental *zi.* በመንግስታት መካከል; tha albáína agurúyú.

interior *zi.* ውስጠኛ (ከውስጥ ያለ); mbá tháñtháñú.

interior angle *hú.* ውስጣዊ አንግል; anglá thikqu thantháñ.

internal *zi.* የውስጥ፣ ውስጣዊ; thánthéñíyú.

international *zi.* አለማአቀፋዊ; mbá alqálamú.

interpret *gi.* ተረጎመ፣ ተነተነ; hu muusqa, tarjama.

interrelated *zi.* በጥብቅ የተያያዘ፣ የተቆራኘ; gíñ huluqi.

interrogative sentence *hú.* ጥያቄያዊ ዐ.ነገር; roothá squuruñí dqokqothí.

intersect *gi.* አቋረጠ; kqithu are.

intersection country *hú.* ጠረፍ; adááragú huluqi.

interval *hú.* ከፍታ ቦታ፣ ጊዜ፣ እረፍት; azzáman, shoora.

interview *hú.* ቃለ መጠየቅ; dqokqotha u mootha.

intestine *hú.* አንጀት; iyú kqaazí.

into *g.th.r.* ወደ ውስጥ; tháñtháñéqí.

introduction *hú.* መግቢያ; hánduñ.
invasion *hú.* ወረራ; alhárb.
inverse *hú.* ግልብጥ (መቀነስ የመደመር፣ ማባዛት የማካፈል ግልባጭ ስሌቶች ናቸው); lagaziña.
invert *gí.* አዙሮ ጻፈ፣ ገለበጠ (ነገሩን); ma galabá.
invertebrate *hú.* የጀርባ አጥንት የሌላቸው (አደንደሴ); gíñ walá gidi kqaara.
investigate *gi.* ማጥናት; thithíq.
invitation *hú.* ግብዣ; azama.
involve *gi.* አጠቃለለ፣ ጠየቀ፣ አስከተለ; shaaraká, límma, máádqa.
iron *hú.* 1•ብረት; dqoñ.
 2•ካውያ; almákua.
irregular *zi.* ያለልተስተካከለ፣ ከተለመደው የወጣ፣ ስርአትን የልተከተለ; walá madqí thoñor, shólgúndi, walá gídi alú.

irrigate *gi.* በመስኖ ወሃ ማጠጣት; búlindu pqaala.
irrigation *hú.* መስኖ; bulindu, kqéelí
irritant *zi.* የሚያበሳጭ፣ የሚያስቆጣ ነገር፣ መቆጣት (ለህመም); ázaqaliñi.
is *gi.* ነው፣ አለ(ከመኖር ጋር በተያያዘ); maané.
island *hú.* ደሴት(በውሃ የተከበበ መሬት); sqakqa kqitha álu thá albáhar níníyú.
isn't *r.akq.* አይደለም፣ የለም; wala maané.
isolate *gi.* 1•ከሌሎች ለየ፣ ነጠለ; áfaru gundi.
 2•ተለየ፣ ተነጠለ; shehéra ñine dqukqunuñ.
isosceles *hú.* ሁለት እኩል ሶስት ጎን; theelé talátá gídi gundi hollóñoníña namuqí.
issue *hú.* አከራካሪ ጉዳይ፣ እትም (ለጋዜጣ)፣ እደላ; ashuqún.
it *añ.ism.* እሱ (ለዕቃ); ñine.
italic *zi.* ወደ ጎን ጠምዘዝ ተደርጎ የተጻፈ ፅሁፍ; alhurúf kataba akqérféfe.
ivory *hú.* የዝምን ጥርስ; uñ ndú fuudí.

J - j

jacket *hú.* ጃኬት; assuítar.

January *hú.* ጥር; zigí squíllá janúari.

jar *hú.* ገንቦ፣ ማሰር; awár.

jealous *zi.* ቀናተኛ; amáñ.

jelly *zi.* ዝልግልግ ፈሳሽ; rabazí, dqamusqí.

jewelry *hú.* ጌግጌጥ; gíñ nishilá sqawaréqí.

job *hú.* ተግባር፣ ሥራ; ashúqúl (alhíbir).

join *gi.* አያያዘ፣ አስተሳሰረ፣ አገጣጠመ; ádamuqi.

journal *hú.* መፅሄት; assúhuf.

journalist *hú.* ጋዜጠኛ; maabá álhabarú.

journey *hú.* ጉዞ; assáfar.

joy *hú.* ደስታ; añ pqiisha.

jug *hú.* ጆግ; ajják.

juice *hú.* ጭማቂ; alhalíb.

juicy *zi.* ብዙ ውሃ ያለው ፍራፍሬ; sqisqía aré ma íyu fíri mílláñ.

July *hú.* ሃምሌ; zigí squíllá julay.

jump *gi.* ዘለለ፣ ደነበረ; gúúdqqa.

June *hú.* ሰኔ; zigí squíllá jún.

K - k

keep warm *gi.* አሞቀ(ሙቀት ሰጠ); ábadqa.

Kenya *hú.* ኪኒያ; Kénia.

kettle *hú.* ጀበና(እንደ ሻይ ማፎያ ዓይነት);
ajábana.

key *hú.* ቁልፍ፣ ፍንጭ; almufra, atqábula.

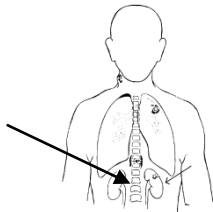

key word *hú.* ቁልፍ ቃል; rootha are.

kick *gi.* ለጋ; laaña.

kidnapping *hú.* ጠለፋ; niñé shuushá tha
shíddá.

kidney *hú.* ኩላሊት; alkila.

kill *gi.* ገደለ፣ አጠፋ; fia doño.

kilo *hú.* ኪሎ; kíílo.

kilogram *hú.* ኪሎ ግራም; kilo giram.

kilometer *hú.* ኪሎ ሜትር; kilo mítir.

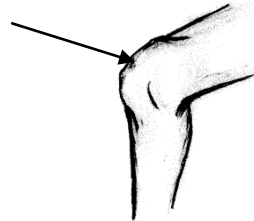
kind *hú.* አይነት; alqáyna.

king *hú.* ንጉስ; agúr.

kitchen *hú.* ማእድ ቤት; shúlí alquasó.

km/dm/m/cm/mm *hú.* ኪሎ ሜትር (ደብ.
ሜትር/ሜትር/ሴንቲ ሜትር/
ሚሊሜትር); km\dm\sm\m\mm\.

knee *hú.* ጉልበት; gushuñ.

knife *hú.* ቢላዋ; hangír.

knock *gi.* አንኳኳ፣ መታ; bia.

know *gi.* ለየ፣ ተረዳ፣ አወቀ; maada.

knowingly *gi.pq.* እያወቁ፣ አውቆ; má álé
madilá gundi.

knowledge *hú.* እውቀት; añ gundi maada.

L - l

labor *hú.* ስራ፣ ሠራተኞች; ashúkula áshidó.

laboratory *hú.* ላብራቶሪ; aañá gerlá gíñmáñi.

lack *hú.* እጥረት፣ እጦት; shaara.

lake *hú.* ሃይቅ; gaama.

lamb *hú.* የበግ ጠቦት; kqálme.

lamp *hú.* ፋኖስ (ሙብራት); allámbe.

land *hú.* ምድር/መሬት; sqakqa.

land locked *hú.* የባሕር ወደብ የሌለው; walá
gídi hánduñá albaharú.

land lord *hú.* የመሬት ባለቤት (ጌታ); maabá
sqakqó.

land owner *hú.* ባለርስት; maabá sqakqó.

land surface *hú.* የመሬት ገፅታ; sqakqa alú.

landmass *hú.* ግዙፍ መሬት; sqakqa alú dqááñí.

landscape *hú.* ገፁ-ምድር (ተራራው፣ ወንዙ፣ ወዘተ); sqakqa alú.

language *hú.* ቋንቋ; ndu.

larger *zi.* ትልቁ; mbá dqañí.

large-scale *zi.* ግዙፍ፣ መጠነ ሰፊ; aaña dqañiyú.

largest *zi.* ትልቁ; mbá dqaañi millañ.

late *zi.* የሚዘገይ; gashí ma agundí.

lateral *zi.* የጎን; thééle.

lather *hú.* የሳሙና አረፋ; arrákua.

latitude *hú.* ከምድር ወገብ ወደ ሰሜንና ደቡብ ያለው የመሬት የሃሳብ መስመር (ኬክሮስ); assátqúrá kekirosú.

latrine *hú.* ሽንት ቤት; alganífa.

laugh *gi.* ሳቀ; kqééda.

law *hú.* ደንብ፣ ህግ; alkqawanín.

lay *gi.* እንቁላል ጣለች፣ አስቀመጠ፣ ጣል አደረገ; ola húhúlu.

layer 1 • *hú.* ክፍል፣ ደረጃ፣ ተደራቢ; gñ husqu alú.

2 • *gi.* ደራረብ; husqu gundi.

lazy *zi.* ሰነፍ; shóli añ gundi.

lead to *gi.* አስከተለ፣ አስገኘ; damá gundi, áthikqiña.

leading (life) *hú.* ህይወትን መምራት; alú gdará.

leaf *hú.* ቅጠል; duudu (sqisía ile).

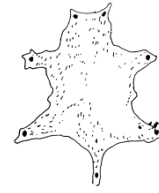

leak *gi.* የሚያፈስ ቀደዳ; orí.

learn *gi.* አወቀ፣ ተማሪ; gárra.

leather *hú.* ቆዳ; shafa (aúra).

leathery *zi.* ቆዳማ፣ ቆዳ መሰል; mbá ma shafa.

leave *gi.* ተወ፣ ለቀቀ; bakqá.

leaf *hú.* ቅጠል; duudu (sqisía ile).

left (direction) *hú.* ግራ; thabá gambí.

leg *hú.* እግር; hu.

legend *hú.* አፈ ታሪክ; roothá ndú (sqasqarñá ndú).

lend *gi.* አበደረ፣ አዋሰ; sálafa.

length *hú.* ርዝመት; squriña.

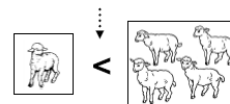
lens *hú.* ሌንስ; are zili.

lentil *hú.* ምስር; alqádas.

leopard *hú.* ነብር; pqero.

less than *r.akq.* ያንሳል; kqosqi.

1 < 4

lesson *hú.* ትምህርት; addárs.

let's *r.akq.* እስተ እን...; añ....

letter *hú.* 1 • ደብዳቤ; ajuab.

2 • ፊደል; alhárif.

lettering *hú.* የፊደል አጣጣል/አገገፍ; alhuruf katábá ma dqafaruqi.

level (flat) *hú.* ሜዳማ፣ ደልዳላ; assagía.

lever *hú.* መፈንቅል፣ እቃማንሻ ረጅም ብረት; dqedqél.

liberate *gi.* ነፃ አወጣ; thíkqa alhoría.

liberation *hú.* ነፃነት; alhoría.

library *hú.* ቤተ መጻሕፍት; shúlí alkitaabú.

lick *gi.* ላስ; ráátha.

lie *hú.* ውሸት; busqáñ.

life *hú.* ህይወት፣ ኑሮ፣ አኗኗር፣ ኑብስ; arruh.

life span *hú.* ረጅም ህይወት; alúmúra gudí giñmañ tháñ.

lifeless *hú.* ህይወት የሌላቸው; walá gídí arruh.

life-like *zi.* ህይወት ያለውን ነገር የሚመስል; míthil giñ gídí arûh.

lift *gi.* ገፈፈ፣ ለቀቀ; faaraqí, fíkkaqi.

light *zi.* ቀላል; dqafudí.

light *gi.* አያያዘ፣ ለኮሰ; áfula.

lightening *gi.* መብረቅ; abagada.

like *gi.* ወደደ፣ ፈለገ; ápqishiña.

lime *hú.* ኖራ; aljíír.

limestone *hú.* የኖራ ድንጋይ; algíír.

limited *zi.* መጠን፣ ልክ; baala shúgo.

line *hú.* መስመር; assátqur.

line segment *hú.* ጉማጅ መስመር; aasatqurá fii alu.

linear equation *hú.* ከፍተኛው ድግሪ አንድ የሆነበት የእኩልነት ጥያቄ; roothá squuruñí alhisaabú mbá anamuó.

linen *hú.* ልብስ፣ የጨርቅ ዓይነት; annailoon.

linguistics *hú.* ስነልሳን (ቋንቋን የሚያጠና); maabá záákar ndu.

link *gi.* አያያዘ; ádamuqi.

linking verb *hú.* አያያዥ፣ አገናኝ ግስ; gigí áhulu rothaqi.

lion *hú.* አንባ; borid.

liquid *hú.* ፈሳሽ; giñ ma firi.

list 1 • *gi.* ዘረዘረ; kqééra hu.

2 • *hú.* ዘርዘር; hu kqeera.

listen (to) *gi.* አዳመጠ፣ ሰማ; tháma ile.

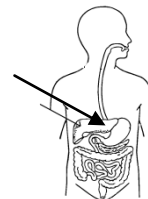
liter *hú.* ሊትር; alétir.

literature *hú.* ስነፅሁፍ; kataba.

litttle *zi* gíñ pquúliñ alqádadi. ጥቂት; hítqa.

live *gi.* ኖረ; gúda.

liver *hú.* ጉብት; nekkéth.

livestock *hú.* ከብቶች; gíñ buushú.

lizard *hú.* እንሽላሊት; gaminsqaro.

load *hú.* ጭነት፣ ሸክም; ashél.

loam *hú.* ዋልካ መሬት (መረሬ፣ ጥቁር አፈር የሆነ); sqakqá ma azibila.

lobe *hú.* የጆሮ ልም (ጉትቻ ማንጠልጠያው የጆሮ ክፍል); ile alú añá rakqasqiné.

locality *hú.* 1 • ቀበሌ; alhílla.

2 • አካባቢያዊ ቀበሌ; kqabale(maabí alhiló).

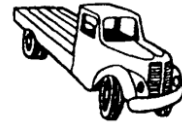
localize *zi.* በአንድ አካባቢ (ቀበሌ) ብቻ የተወሰነ;
mbá alhilló.
locate *gi.* አመለከተ፣ ፈልጎ አገኘ; pqúliñaqi,
mádiñaqí.
location *hú.* አቀማመጥ; aañá thikqu gíñmañ.
locust *hú.* አንበጣ; múthu.

logo *hú.* የድርጅት/የማህበር ወካይ አርማ;
alqalaamá attanzimú.
lonely *zí.* ብቸኛ; ñine dqukqúnúñ.
long *zi.* ረጅም; squruñí.
longest *zi.* ረጅሙ; mbá squriñi millañ.
longitude *hú.* ከግራንዊች ወደ ምስራቅ - ምዕራብ
ያለው የመሬት የሃሳብ መስመር
(ኬንትሮስ); assátqurá kentiros.
look (at) *gi.* አየ፣ መረመረ; hoshala tháñ.
look after *gi.* ጠበቀ፣ ተከተለ(በአይነት); hoshala
tháñ, dqíña alú.
look for *gi.* ጠበቀ፣ ፈለገ; hoshala tháñ, dqíña
alú.
look forward to *gi.* በጉጉት ጠበቀ; hoshalagá
thoñoriyú tháñ.
loop *hú.* ቋጠሮ፣ ቀለበት; aliikqí.

loose *gi.* 1 • ለቀቀ; fíkkaqi.
2 • ልል; thurá.
lorry *hú.* የጭነት መኪና; allóri.

lose *gi.* ተሸነፈ፣ አጣ፣ ተረታ; thurá.
loser *hú.* ተሸናፊ፣ ተረጅ; maabá maíyu goorá.
loss *hú.* ማጣት፣ ማጠር; thuthúr.
lot of *gñ.* pqúliñ alqádadi. ብዙ; míllañ.
low *zi.* ዝቅ ያለ; alkqaanun.
low land *hú.* ዝቅተኛ ቦታ(ቆላ); aaña buthíyu.
lower *zi.* አነስተኛ; mbá bulu.
lower case *hú.* በካፒታል ያልተጻፉ የእንግሊዘኛ
ፊደሎች የሚጠሩበት; ashákilá giilá
tha alhurúf hu.
lower class *hú.* የታችኛው መደብ (ለህብረተሰብ);
ashaqaba thirthu.
lower term *hú.* ዝቅተኛውን ጥጋ የያዘ ተርም;
annimirá kqosqi.
lump *hú.* ጥጃ; muguñ.
lunar *zi.* የጨረቃ (ጨረቃዊ); mbá zigu.
lunch *hú.* ምሳ; alkqada.
lung *hú.* ሳንባ; afamfarásq.
lymph nodes *hú.* ሊምፍ የሚፈጠሩበት ቦታ
(አንጻ); waará linfu.

M - m

machine *hú.* 1 • ማሽን (መሳሪያ); almákena.
2 • መኪና፣ መሳሪያ; almakana.
machinery *hú.* ማሽነሪ (የተለያዩ መሳሪያዎችና
አሰራራቸው በአንድነት የሚጠሩበት);
alqaalát, assiláh.
made of *zi.* ከ...የተሰራ; ma gígí thá....
magazine *hú.* መፅሔት፣ መጋዘን; ajarída.
maggot *hú.* የሥጋ፣ የፍራፍሬ ትል; pqensqo.

magic *hú.* ጥንቆላ፣ አስማት; ñarí.
magnet *hú.* ማግኔት (ብረትን የሚስብ ብረት);

almakqanatqiis.
magnetic *zi.* ማግኔት ነክ ብረት; mbá ma
almakqanatqiis.
magnitude *hú.* ከፍተኛነት፣ መጠን; ñeesqa.
main land *hú.* ሰፊ የየብስ ክፍል; aña dqáñiyu u
mba hoshali.
maintain *gi.* 1 • ጠገን; muusqa.
2 • ጠበቀ፣ ያዘ; damá, dqíña alú.
major *zi.* ዋና፣ ከፍተኛ; mbá ma alqásli.
majority *hú.* አብዛኛው፣ የድምፅ ብልጫ; mbá
hóri añ.
make *gi.* ሰራ፣ አዘጋጀ; gia.

make bed *gi.* አልጋ ማገጠፍ (መስራት); *gia* mangífa.

malaria *hú.* ወባ; almilária, alhúmma.

male *hú.* ወንድ; idé.

malleable *zi.* ሲቀጠቀጥ በቀላሉ የሚታጠፍ (ተጣጣፊ); *tqukqusquñuqi.*

malnourished *hú.* የምግብ እጥረት በሽታ የያዘው; *mbá walá thikqa thiñthiñ.*

mammal *hú.* አጥቢ እንስሳ; *gíñ buushú ámeri geedí ir.*

man *hú.* ሰው; maaba.

management *hú.* 1 • አመራር; *alqidáára.*
2 • አስተዳደር; *arraqása.*

manager *hú.* ስራ አስኪያጅ; *maabá ámuñiñi ashúkqul.*

mandate *hú.* ኃላፊነት; አደራ; *almásiqúlia.*

mango *hú.* ማንጎ; *almáñga.*

manipulate *gi.* አንቀሳቀሰ፣ አግባባ; *atafagu, áshakqalthiña.*

mankind *hú.* የሰው ዘር; *alginsá maabú.*

manual *zi.* የእጅ፣ የጉልበት; *alkitábá pqúliñ thoñori.*

manufacturing *hú.* የተመረተ፣ የተሰራ; *assináqa.*

manure *hú.* እበት፣ ፍግ; *gáthiñ, gíñ buushú ñguñ.*

manuscript *hú.* በእጅ የተጻፈ ቅርስ፣ የብራና ጽሁፍ; *gíñ ma katabá tháábá.*

map *hú.* ካርታ; *alharíta.*

marathon *hú.* ማራቶን; *maartóón.*

March *hú.* መጋቢት; *zigí sqúllá sha marj.*

margin *hú.* ዳርቻ፣ ህዳግ (በፅሁፍ ደርና ዳር የሚተው ባዶ ስፍራ); *ndu alú.*

maritime *hú.* የባሕር አዋሳኝ(ከባህር ጋር የተዛመደ ሥራ /ኑሮ); *aqethó albaharú.*

mark *hú.* ምልክት; *alqaláma.*

market *hú.* ገበያ; *assúg.*

marmalade *hú.* ማርማላት; *mármaláát.*

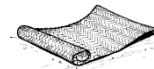
marriage *hú.* ጋብቻ፣ ትዳር; *azzuáj.*

marry *gi.* አገባ፣ አገባች; *hádqa.*

mascot *hú.* እድል፣ ገድ; *alhás.*

mass *hú.* 1 • ግዝፈት; *ñeesqá giñmañú.*
2 • ክብደት; *ñeesqa.*

mat *hú.* ሰሌን; *albírish.*

match *hú.* ተመሳሳይ፣ ክብሪት; *áhuluqi.*

mate *gi.* ፈለፈለ፣ የግብረ ስጋ ግንኙነት አደረገ; *iihulua thá niñele.*

mathematics *hú.* ሒሳብ; *alhisááb.*

matter *hú.* ቁስ አካል; *giné.*

mattress *hú.* ፍራሽ; *alamártaba.*

mature *zi.* ብስል፣ የበሰለ; *badqie, mané.*

maximum *zi.* ከፍተኛ; *mba dqááñí.*

may *gi.* ሊሆን ይችላል; *múnkin.*

May *hú.* ግንቦት; *zigí sqúllá Mey.*

me *añ.ism.* እኔ; *ali.*

meal *hú.* ምግብ; *thiñthiñ.*

mean *gi.* አሰባ፣ ማለት ነው፣ ፍቺ ነው; *yaani.*

mean (math) *hú.* አማካይ; *mbá annusú.*

means *hú.* ብልጎት፣ መንገድ; *thoñor.*

measure *gi.* ፈተነ፣ ለካ; *ábare.*

meat *hú. ስጋ; uquññ.*

mechanism *hú. ዘዴ፣ ስልት፣ አሰራር; thoñor ndu.*

mechanized *zi. በመሳሪያ የተሟላ፣ ብረት ለበስ (ለጦር መሳሪያ); alfíkír.*

medal *hú. ሜዳሊያ (ለስፖርተኞች ሲያሸንፉ የሚሰጥ)፣ ኒሻን; almedália daalá maabá goriyúe tha alkúrayú.*

media *hú. የመገናኛ ዘዴ; gíñ hululá tháñ.*

medical *zi. የጤና አጠባበቅ፣ የህክምና (ሜዲካል); mbá alqafiyó.*

medical practitioner *hú. ሐኪም; alhakím.*

medicine *hú. መድሃኒት; addáwa.*

medieval *zi. የመካከለኛ ዘመን; azzámáná ánnusú.*

medium *hú. መካከለኛ; niniyu.*

medium height *hú. መካከለኛ ቁመት; squññá zíí thá níniyú.*

medulla *hú. ቡጥ (የእንጨት መሃለኛው ለሰላሳ ክፍል); meedula.*

melt *gi. ቀለጠ፣ ሟሟ; budqi.*

member *hú. አባል; buá.*

men *hú. ሰዎች; maabí.*

mend *gi. ጠገነ፣ አሻሻለ; muusqa.*

menstruation *hú. የወር አበባ; thabá shaara.*

mental image *hú. አዕምሮአዊ ምስል; gíñ zíí maaba tha alúyú.*

merchant *hú. ነጋዴ; attájir.*

meridian *hú. ዋልታ (መሬት የምትሸከረክርበት የሃሳብ ዘንግ ስሜናዊ ደቡባዊ ጫፍ); gíñ shimbiriñ sqákqa tha alú.*

message *hú. መልዕክት; agenshí.*

metabolise *gi. ምግብ በሆድ ውስጥ የመፈጫቱና ጥቅም ላይ መዋሉ; thiñthiñ kqukqush thá busqkqethú.*

metal *hú. ብረት; dqañ.*

metalloid *hú. የተዋህዶ ብረት; alhadídá galuyu.*

metamorphosis *hú. ሙሉ የቅርፅ ለውጥ; iithoothóhá álhasharaatú.*

meteor *hú. ተወርዋሪ ሰማያዊ አካል; gíñ biiló buthi min thá assámayú.*

methane *hú. ሚታን; mitan.*

method *hú. ዘዴ፣ ስልት; thoñor ndu.*

metre *hú. ሜትር; mítir.*

miaow *ሚያው (ድመት የምታሰማው ዓይነት ድምፅ); ñááw.*

micro-organism *hú. ረቂቅ ነፍሳት (ፍጥረት); alhashashaarati walá madi thaaré.*

middle class *hú. መካከለኛ መደብ (ለህብረተሰብ); maabí gídi shimbil baaláshúgo.*

middle ground *hú. አማካይ ስፍራ; aañá anusu.*

middle point *hú. መካከለኛ ነጥብ; annukqutqá annusu.*

midnight *hú. እኩለ ሌሊት; hábíthañiyú.*

migration *hú. ስደት; adáár alú buuna.*

milk *hú. ወተት; ir.*

milk a cow *gi. ላም ማለብ; pqartha thañ.*

milligram *hú. ሚሊግራም; mili giram.*

milliliter *hú. ሚሊሊትር; mili litir.*

millimeter *hú. ሚሊሜትር; mili mitir.*

million *hú. ሚሊዮን; malyún.*

millions *hú. ሚሊዮኖች; malyúngú.*

mind (brain) *hú. አእምሮ፣ አንገል; alú, amuh, afuthah.*

mine *gi. ማዕድን መቆፈር; almáqidin fufúdq mín thá sqakqayú.*

mineral *hú. ማዕድኖች (ወርቅ፣ መዳብ፣ ብር፣ ወዘተ); almáqidin.*

minimum *zi. ትንሹ; na mbaalá.*

minor *zi. አነስተኛ፣ ጥቃቅን፣ ቀላል; mbá gosqi.*

minute *hú. ደቂቃ; addagíga.*

mirror *hú. መስታወት; almiráaya.*

miscible *zi. የሚዋሃዱ፣ የሚደባለቁ; mbá galuqi.*

miss *gi.* ሳተ(ቅጣት ምት)፣ ቀረ፣ አመለጠው; thuthúr.

mistake *hú.* ስህተት; alkqálatq.

misuse *gi.* ያለ አግባብ ተጠቀመ፣ አወጣ; háraaba.

mix *gi.* ቀላቀለ፣ ደባለቀ፣ ለወሰ; ágalu.

mixed fraction *hú.* ቅልቅል ክፍልፋይ (ለምሳሌ 5 1/6); agassamuá galuyú.

mixed number *hú.* ድብልቅ ቁጥር; annimirá mbá ma agaluá.

mixture *hú.* ቅልቅል፣ ድብልቅ; galuyu.

mode *hú.* ዘዴ፣ ስልት; thoñórá giilá giñmañ tháñ.

model 1 • *hú.* አርአያ፣ ምሳሌ; gin tokqlo.
2 • *hú.* አይነት (የአንድ ዕቃ); almodel.
3 • *hú.* መኪና የተሰራበት አሰራር; almodél.

modern *zi.* ዘመናዊ; giné azzamanú.

modernize *gi.* አሻሻለ፣ ዘመናዊ አደረገ; giné adidiña tha tha azzámanle.

modification *hú.* ማሻሻል; muusqa.

modify *gi.* አሻሻለ፣ ለወጠ፣ ገለፀ; muusqa.

moist *zi.* እርጥብ; busqi.

moisture *hú.* እርጥበት፣ ተን; añ pquusqa.

molecule *hú.* ሞለኩሊዎል; molekul.

molting *hú.* ቆዳ ወይም ላባ ለመተካት የመርገፍ ሂደት; féri.

monarch *hú.* ንጉሥ ነገስት; almálik agúr ndú giidó.

Monday *hú.* ሰኞ; alqítnén.

money *hú.* ገንዘብ; fuuda.

monochromatic *zi.* በአንድ ዓይነት ቀለም; tha albuúhia dqukqúnúñ.

monogamy *hú.* አንድ ወንድ ከአንድ ሴት ጋር ጋብቻ; níñe dqukqunúñ hahádq.

monogram *hú.* በስም የመጀመሪያ ፊደል የተሠራ ቅርፅ; ashákilá ma gigí tha alharifá thari.

nomial *zi.* ሞኖሚያል (አንድ ተርም ብቻ ያለው ፖሊኖሚያል); mbá ziiqi dqukqunuñ.

monotheism *hú.* በአንድ አምላክ ማመን; attauhíd.

monsoon *hú.* የነፋስ አይነት (ደቡብ ምስራቅ እስያ አካባቢ የሚነፍስ); alháwá fiqí thoñor aañá hórí múnzu tháábá pqiishíeqi.

month *hú.* ወር; sháhar.

monument *hú.* ታላቅ ቅርስ፣ ሃውልት; hawúltí dqááñí.

mood *hú.* ሁኔታ; alqahwáál.

moon *hú.* ጨረቃ; zigi.

more *zi.* ተጨማሪ; míláñ.

morning *hú.* ጠዋት; addukqush.

mosaic *hú.* የተለያዩ ቀለማት ያላቸውን ነገሮች (ድንጋይ) በመጠቀም ቅርፆች፣ ስእሎች የሚቀርቡበት ጥበብ; almoozaik.

mosque *hú.* መስጊድ; almásjid.

mosquito *hú.* የወባ ትንኝ; yamuth.

moth *hú.* ብል/ነቀዝ; akqómbír.

mother *hú.* እናት; amamá.

motion *hú.* እንቅስቃሴ; iiharaka.

motive *zi.* የሚያነሳሳ; mbá féthiñi maabíqi.

mount *gi.* ገብ አለ፣ ተወጣጣ፣ ላይ ወጣ; azoola haahó.

mountain *hú.* ተራራ; azoola.

mouth *hú.* አፍ; ndu.

move *gi.* ተሸከረከረ፣ ተጓዘ፣ ተንቀሳቀሰ; múliñaqi.

moveable *zí.* ተንቀሳቃሽ; gíñ thothóhiñi(mbá muluñi).

movement *hú.* እንቅስቃሴ; iimumúl.

much ብዙ; míláñ.

mucus *hú.* ንፍጥ; amuñ firi, shiñkqa.

muddy *zí.* የጨቀየ; ma zure.

mulch *gi.* ከገለባ ከቅጠሎችና ከለስልሳ አፈር የተደባለቀ ማዳበሪያ; ñeera faasqa.

mule *hú.* በቅሎ; albákqal, mulele.

multi-faith *hú.* በብዙ መልክ (መንገድ)ባለ ብዙ እምነት (ለምሳሌ አገር); thoñor ndu mílláñ.

multiple *hú.* ብዙት; awalare.

multiplication *hú.* ማብዛት; aqolua.

$$3 \times 3 = 9$$

multiplication table *hú.* የማብዛት ሰንጠረዥ; assandúqká ziyudú mbá aqolúó.

multiply *gi.* አባዛ; olua.

$$3 \times 3$$

muscle *hú.* ጡንቻ; buá aré.

muscular *zí.* ጡንቻማ፣ የጡንቻ; mbá alqadalatú.

museum *hú.* ቤተመዘክር (ሙዚየም); múziem.

music *hú.* ሙዚቃ; almusikqa.

musician *hú.* ሙዚቀኛ; alfanán.

mutulation *hú.* አካልን በመቆራረጥ መጉዳት; dqudqúsq (kqi qkíth).

my *añ.ism* የኔ; máñkqo.

myself *añ.ism.* እራሴ; ñalúñkqo.

mystery *hú.* ምስጢር፣ ረቂቅ ነገር; assír.

myth *hú.* መሰረት የሌለው ዕምነት፣ አፈታሪክ፣ ተረት; gíñ ámanlá tháñ mbá wálá gídi hu.

N - n

nail *hú.* ምስማር፣ ጥፍር; almusmáár, mááshu.

name *hú.* ስም; hu.

narrow *zí.* ጠባብ፣ ቀጭን; kqosqiyu, pqíipqisqí.

narrow-minded *zí.* ጠባብ አስተሳሰብ ያለው; alú pqíipqisqí.

nasal *zí.* የአፍንጫ; mbá amuñú.

national *zí.* ብሔራዊ; mbá adaarú.

national park *hú.* ብሔራዊ ፓርክ; añá seqiñlá gíñ buushú ñeero mbá adaarú.

natural *zí.* ተፈጥሮ; ma halagá.

natural number *hú.* መቁጠሪያ ቁጥሮች; annimira hasabilá tháñ.

natural resource *hú.* የተፈጥሮ ሀብት; shimbilá ma halaga.

naturalization *hú.* ተፈጥሮአዊ የዜግነት መብት ሰጠ; alginsía daadó thá oqól.

naturally *gi.pq.* በተፈጥሮ; mbá ma halagá.

nature *hú.* ተፈጥሮ; alhilga.

naughty *zí.* ተንኮለኛ፣ ባለጌ; maabá ma mújrim.

navigable *zí.* ለጉዞ የሚሆን/የሚመች(ለመርከብ፣ ለባህር); gíñ náfaqí assáfaréqí (thá kqurfé).

navigation *hú.* በውሃ ላይ መጓዝ፣ አቅጣጫን የመለየት ጉምህርት; adídín thá firí are.

near *zi.* ተቃረቦ፣ ተጠጋ; ithigí.
necessarily *gi.pq.* የግድ; mbá fedqila.
necessary *zi.* አስፈላጊ; ma almuhímma.
neck *hú.* አንገት; doño.

necklace *hú.* የአንገት ጌጥ; gíñ ñíshílá thá doño.

nectar *hú.* የአበባ ማር/ወለላ; amudqa guula.
need *gi.* ፍላጎት፣ አስፈላጊነት; kqabá.
needle *hú.* መርፌ; alqíbirá.

negative *hú.* አሉታ (የአዎንታ ተቀራኒ); nagatif.

Negative space *hú.* ክፍት/ባዶ ቦታ; aañá ma fáádi.

neighbor *hú.* ጎረቤት; ajjáár.
nephew *hú.* የወንድም ወይም የእህት ወንድ ልጅ; gadí águdiño (mbá bábaño).
nervous system *hú.* የገርቭ ስርዓት; zizí waaró.
nest *hú.* የወፍ ጎጆ; dúúlé.

net *hú.* መረብ; ashabáka.

network *hú.* ኔትዎርክ (የተጠላለፈ መረብ፣ የሰዎችና የገዢዎች የእርስ በርስ ግንኙነት/መጠላለፍ); ashabáka.

never *gi.pq.* በጭራሽ; kúlu kúlu.
new *zi.* አዲስ; tqokqoló.
News *hú.* ዜና/ወሬ; alhábar.
newspaper *hú.* ጋዜጣ; ajjarída.
next (to) *gi.pq.* ቀጥሎ፣ ተረኛ; ma ithigi....
nib *hú.* የእስክብራቶ ጭፍ; algálam ndu alú.
nice *zi.* ጥሩ፣ ደግ; pqishí.

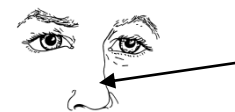
nicotine *hú.* ትምባሆ ውስጥ ያለ ጎጂ ንጥረ ነገር; asimá thikqilá tha athimbakqu.
niece *hú.* የወንድም ወይም የእህት ሴት ልጅ; musháñá águdiño.
night *hú.* ሌሊት; hábítháñ.

nine *hú.* ዘጠኝ; tísáqá.
nineteen *hú.* አስራ ዘጠኝ; tisetqááshar.
ninety *hú.* ዘጠና; tisaqín.
ninth *zi.* ዘጠነኛ; attási.
nitrate *hú.* ናይትሬት; naitirét.
nitrogen *hú.* ናትሮጂን; naitrogin.
no *gi.pq.* አይደለም፣ የለም; eqe.
nobody *añ.ism .* ማንም; walá mamánáñ.

nod *gi.* ራሱን ነቀነቀ፣ ተወዛወዘ; áhoziña alú.
noisy *zi.* ጨሀታማ; añá álkawaarikú.
nomad *hú.* ዘላን; maabí walá gúdí añ dqukqúnúñ.
none *gi.pq.* ምንም; walá mánáñ.
nonfiction *hú.* አ-ልብ ወለድ; gíñ wálá kátabilá mín thaalútú.
non-metal *hú.* አ-ብረት አስተኔ; mbá walá ma dqoñ.
normal *zí* ትክክለኛ፣ እንክን የሌለው፣ የተለመደ; ma aqadi.

North *hú.* ሰሜን; tháábá gambí.
North Pole *hú.* የሰሜን ጥልታ; waaltá tháábá gánbi.
northeast *hú.* ሰሜን ምስራቅ; añá hórí munzu tháábá gambíeqí.
northerly *gi.pq.* ከወደ ሰሜን; tháábá gambíeqí.
Northern *zi.* ሰሜናዊ; mba tháábá gámbi.
northwest *hú.* ሰሜን ምዕራብ; añá híí múnzu tháábá gambíeqí.
nose *hú.* አፍንጫ; amúñ.

nostril *hú.* የአፍንጫ ቀደዳ; amuñ ful.

not *gi.pq.* አይደለም; eqé, walá.

note *hú.* ማስታወሻ; azañzaña.

note *hú.* የብር ኖት; fuuda alwarga.

nothing *añ.ism . ምንም ነገር፣ ፈፅሞ;* walá gíñmáñ.

notice *hú . ማስታወቂያ;* thama tha alu.

novel *hú.* ልብ ወለድ; gíñ kátabilá mín thaalútú.

November *hú.* ህዳር; zigí squíllá nobémber.

now *gi.pq.* አሁን; hássi.

nuclear *hú.* ኑክሊየር; núkler.

number *hú.* ቁጥር; annímíra.

1

number line *hú.* የቁጥር መስመር; mundi annimiró.

number ray *hú.* የቁጥር ጨረር (ቀስት ያለው መስመር ሆኖ ቁጥሮች የሚመለከቱበት); mundi alhisaabu.

numeral *hú.* ቁጥር (አገዝ); annimira.

numerator *hú.* ለእሳይ ቁጥር (በ7/8 ሰባት ላእሳይ ይባላል); annimirá zíí thá shor.

numerous *zi.* ብዙ; hórí añ.

nurse *hú.* ነርስ (አስታማሚ); alhakím.

nursery *hú.* የችግኝ መሸጫ ቦታ፣ አፀደ ህፃናት; aañá ashatilu, arráuda.

nutrient *hú.* ንጥረ ምግብ; almaqidiná thiñthiñu.

nymph *hú.* ኩብኩባ፣ የቢራቢሮ እጭ; abúrbúdí pqeríñ ma horóñ.

O - o

obesity *hú.* ከመጠን በላይ ውፍረት; marshá millañ.

object *hú.* 1•እቃ፣ ነገር; giné.
2•ተሳቢ(በአረፍተ ነገር ውስጥ); gíñ múfí róóthá.

observation *hú.* ምልክታ፣ አስተያየት፣ ምርመራ፣ ማስተዋል; aañi tháñ hoshala.

observe *gi.* ተመለከተ፣ ተከታተለ፣ ጠበቀ; hoshala tháñ.

obstacle *hú.* እንቅፋት፣ መሰናክል; gíñ pqari gíñmáñ are bakqá tímmané.

obtain *gi.* አገኘ; thíkqa.

obtuse *hú.* ዝርጥ አንግል (በ90 እና በ180 መካከል ያለ); obitiyus (angle 90-180).

occupy *gi.* ያዘ፣ ሸፈነ፣ ኖረ; múúfa añ.

ocean *hú.* ውቂያኖስ; almuhítq.

o'clock *hú.* በሰዓቱ; shóóka.

October *hú.* ጥቅምት; zigí squíllá októbar.

odour *hú.* ሽታ፣ መካዛ; ñoona.

of course *g.áhu.* እንዴታ፣ በሚገባ; míthil rootha.

offer *gi.* ሰጠ፣ አቀረበ፣ አበረከተ; daa.

office *hú.* ቢሮ; almáktab.

office worker *hú.* የቢሮ ሰራተኛ; maabá shákqalí thá almáktabú.

official *hu.* ባለስልጣን፣ አንድን ጨዋታ የሚመራ ዳኛ (ለምሳሌ የእግር ኳስ); agúru ndu.

often *gi.pq.* ብዙ ጊዜ; kúllu yóm.

oil *hú.* ዘይት; kqosh.

old *zi.* አሮጌ; mbá gabulú.

oldest *zi.* በጣም ያረጀ፣ የቆየ; dqañeqí mílláñ, tqáwalaq1qi mílláñ.

Olympic Games *hú.* የአሎምፒክ ጫወታዎች; aqilí olambik.

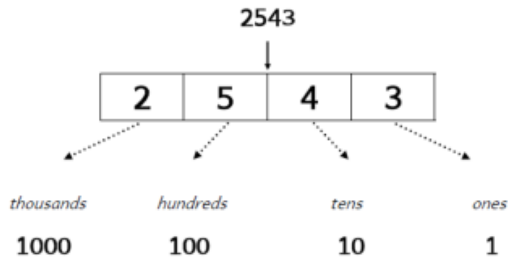
on *g.th.r.* በ...ላይ; thá...alú.

on the left *gi.pq.* በስተ ግራ; tháábá pqiishieqí.

once *gi.pq.* አንዴ; márra.

one *hú.* አንድ; dqukqúnúñ.

ones *hú.* የአንድ ቤት; shuli dqukqunuñu.

onion *hú.* ሽንኩርት; bilía.

only *gi.pq.* ብቻ፣ መሰል የሌለው; bás.

only child *hú.* ብቸኛ ልጅ; gadí zíí dqukqúnúñ.

opaque *hú.* ብርሃን የማያስተላልፍ፣ ደብዛዛ; gíñ walá adqafari añsqasqar.

open *gi.* ከፈተ፣ ገለጠ; pqudá.

operate *gi.* አካሄድ፣ ሰራ፣ ቀዶ ጥገና አደረገ; musqa shakqala.

operation *hú.* ስሌት (መደመር፣ መቀነስ፣ ማባዛት፣ ማካፈል፣ ወዘተ); shambá futhilá alhissab.

opinion *hú.* አስተያየት; arráqi.

opponent *hú.* ባላጋራ፣ ተወዳዳሪ (የአንድ ቡድን); abuurá sheeru ábuuramañ tháñ.

opportunistic *zi.* አድር ባይ፣ ተለማማጭ; gídí alhas.

opposite *zi.* ተቃራኒ; gín dafaroqi.

opposition *hú.* ተቋዋሚ; almuqárada.

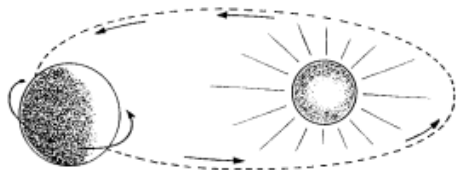
or *g.ábul.* ወይም; wálla.

oral presentation *hú.* በቃል ማቅረብ/መግለፅ; roothaqi madiña tha alú.

orally *gi.pq.* በቃል; tha ndu.

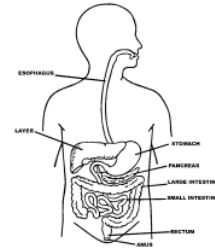
orange *hú.* ብርቱካን; alburtukán.

orbit *hú.* ምህዋር; gíñ shimbiriñ sqákqa tha alú.

order *hú.* ቅደምተከተል; gundi amadqua.

organ *hú.* አካል; buá busqikqe.

organic *zi.* አርጋኒክ (ህይወት ያለው፣ በተፈጥሮ የተገኘ); gíñ ma halagá mbá gídi arrúh.

organism *hú.* አርጋኒዝም (ሕይወት ያለው ማንኛውም ነገር); gíñ gídi arrúh.

organization *hú.* ድርጅት; attanzím.

organize *gi.* አደራጀ; muusqa tha abuura.

orient *gi.* አንድን ሀሳብ ደገፈወይም ተቀበለ; halá íle.

origin *hú.* መሰረት፣ መነሻ; aañá tháí gíneqi.

original 1• *zi.* የመጀመሪያ፣ ዋና፣ ቀዳሚ; alqásli.
2• *hú.* ዋና ሰራ; na alú kqaara, na alqásli.

ornament *hú.* ገጣጌጥ; gíñ sqawaró.

orphan *hú.* ወላጅ አልባ; waaqú.

orphanage የሙት ልጆች ማሳደጊያ; aañá rábbalá waaqú.

ostrich *hú.* ሰጎን; misqembúruñ.

other *añ.ism.* ሌላ፣ ተጨማሪ; mánáñ.

our *añ.ism* የኛ; máñkqa.

out *gi.pq.* ወጣ; thuutha.

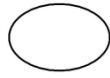
outcome *hú.* ውጤት; annatíja.

outer space *hú.* ከህዋ ውጭ; aañá thuuthó.

outline *hú.* አስተዋፅኦ /የፅሁፍ ዋና ዋና ሃሳቦች ዝርዝር/; arrásim.

outlook *hú.* አስተያየት፣ አመለካከት; arráqi.

outside *gi.pq.* ውጭ; thuutha.
oval *zi.* ሞላላ; gíñ zii álu ma húhúlú.

overcome *gi.* አሸንፈ፣ ተወጣ፣ አቃለለ;
goorayú.
overcrowded *zi.* የተጨናነቀ; shafuqi.
overgrazing *hú.* ከመጠን በላይ ማስጋጥ; gíñ
buushú eqé añ dqukqúnúñ millañ.

overlap *gi.* ተደራረበ (ሁለት ጉዳይ በአንድ ላይ);
husqu alu.
ox *hú.* በሬ; thañ idelé.

oxide *hú.* አክሳይድ; oksáid.
oxygen *hú.* አክሲጂን; oksigin.
ozone *hú.* ኦዞን; ózon.

P - p

pace *hú.* እርምጃ; biira.
pace maker *hú.* አራራጭ፣ ፍጥነት ወሳኝ
(በሩጫ); gíñ thapqí biiraqí thá
buunayú.

packet *hú.* ፓኮ; dásta.
painful *zi.* የሚያም; badqu ndú.
paint *gi.* ቀባ፣ ሳለ; dqúúla.

pair ጥንድ; ajjooz.
pair of *hú.* ጥንድ; ajjóz.
palace *hú.* ቤተ-መንግስት; alkqásir.
palm *hú.* መዳፍ (የእጅ); thabáyú.
pamphlet *hú.* አነስተኛ መፅሄት/ በራሪ ፅሁፍ;
ajjarída biiló.
pan *hú.* መጥበሻ; atqawa.

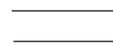
panorama *hú.* ትእይነት፣ አጠቃላይ የመሬት
አቀማመጥ ሁኔታ; iimaada, dqoñoshá
sqakqo.

papaya *hú.* ፓፓያ; albabáya.
paper *hú.* ወረቀት; alwárga.

paper mache *hú.* ለቅርፅ ማውጫ የተዘጋጀ
ወረቀት; alwárgá giilá ashákil thañ.
paragraph *hú.* አንቀፅ; garra.

parallel *hú.* ትይዩ መስመር (ተጓዳኝ መስመር);
gothu are.

parallelogram *hú.* ፓራሌሎ ግራም;
baralogiraams.

parasite *hú.* ጥገኛ ነፍስ፣ በሰው ትከሻ የሚኖር;
giñ thiní ginēñgúnuñ tha alú.
parent *hú.* ወላጅ; maabí olé.

part *hú.* ክፍል፣ ድርሻ፣ ፋንታ; bua.
partial *zi.* ከፊል፣ ያልተፈጸመ; tha annús.
participation *hú.* ተሳትፎ፣ መካፈል; shaaraka.

particle *hú.* ቅንጣት; hítqinkqiriñ.
particular *zi.* ልዩ፣ የተለየ; baalá shúgo.
partner *hú.* ጓደኛ፣ ወዳጅ፣ አቻ፣ እኩያ; ahapqu.
party (political) *hú.* የፖለቲካ ቡድን (ስብስብ);
attanzímá ássíasó.

pass *gi.* አለፈ፣ ቀደመ፣ ጣለ; dqafára.
passage (text) *hú.* ምንባብ; garra.

past *zi.* ያለፈ; dqafaré.
past tense *hú.* ሀላፊ ጊዜ; azzámáná dqáfaré.
paste *gi.* ለጠፈ; anisqa.

pastel *hú.* ለብዙ የሚሆን ቀለም; assurá ma shakqalá tha algiir.

pastoralism *hú.* ከብት እርባታ; gíñ buushú seqiña.

pastoral *zi.* ከብት አርቢ; máábá seqiñ gíñ buushú.

pastry shop *hú.* ብስኩት ቤት; shúli ázalaabió.

path *hú.* መንገድ; thoñor.

pathogen *hú.* በሽታ አምጪ ህይወት ያለው ነገር; aljaraasiimá hasquli badqiñgiñ.

pathway *hú.* የእግር መንገድ፣ ማለፊያ; thoñorá dqafarlá tháñ thá hu.

patient *hú.* በሽተኛ; maabá badqí.

patriot *hú.* አርበኛ፣ አገር ወለድ; maabí híbba adáár.

patriotic *zi.* አርበኛ; maabá ápqishíñ adáár.

pattern *hú.* ሁኔታ፣ ንድፍ; alqahwála giñmañú.

pave the way *gi.* ሁኔታዎችን አመቻቸ; muusqa thoñor.

paw *hú.* መዳፍ (የእንስሳት); gali (marú) hu.

pea *hú.* አተር; alqádas.

peace *hú.* ሰላም; assalm.

peaceful *zi.* ሰላማዊ፣ ፀጥ ያለ; tha assálam.

peanut *hú.* አቾሎኒ; alfúl.

peasant *hú.* ባላገር ፣ ገበሬ; maabá pqálí.

pedal *hú.* ፔዳል (መርገጫ የብስክሌት); giné alqajaló mbá hársqiláqi ma álé súugalá.

peel *gi.* ላጠ; kqeenaqi.

peer review *hú.* የአቻ / የጓደኛ ክለሳ; iigeerá áhapqú.

pen *hú.* እስክራብቶ; algálám.

pen pal *hú.* የብዕር ጓደኛ; maabá madilá tha ajuwáb (walá madila thaare).

pencil *hú.* እርሳስ; galam rasas.

peninsula *hú.* ባሕር ገብ መሬት (በሦስት ወገን የተከበበ); sqakqá ma gúndi kqerpqiñá tha albáhar.

people *hú.* ሰዎች፣ ህዝብ; fámiilí.

percentage *hú.* በጥርስንት; tha almíawi.

perform *gi.* አደረገ፣ አከናወነ; gíá.

perimeter *hú.* ዙሪያ; gundi kqerpqiña.

period *hú.* ክፍለ ጊዜ፣ አንድ ነጥብ፣ ጊዜ /ዘመን; alhíssa.

perishable *zi.* የሚበላሽ; harabí.

permanent *zi.* የማይንቀሳቀስ፣ ቋሚ; mbá walá thohíqi.

perpendicular *zi.* ቀጥ ያለ(መስመሩ ቀጥ ያለ); assátqurá biiduqi.

personal letter *hú.* የግል ደብዳቤ; ajuábá geeró.

personal pronoun *hú.* የመደብ ተውላጠ ስም (እኔ፣ አንቺ፣ እሱ፣ እኛ); aañá alqísmá maabú.

perspective *hú.* ሀሳብ፣ አስተያየት፣ ክርቀት እይታ; almaf huuma, arraqi.

perspiration *hú.* ላብ (ለምሳሌ ስፖርት ሲሰራ); baruañ.

persuade *gi.* አግባባ; goorayú thá rootha.
pest *hú.* ነፍሳት; alhasharátí mbá thíñ zílí.
pesticide *hú.* ፀረ-ተባይ; assimá alhasharátu.
petroleum *hú.* ነዳጅ ዘይት; ajjáz.
pharmacy *hú.* መድሃኒት ቤት(ፋርማሲ.);
 alfarmás.

pharynx *hú.* የአፍ መጨረሻ ክፍል (ጉሮሮ);
 hañhariyú.
phase *hú.* ምእራፍ፣ የእድገት ደረጃ (ሂደት);
 addaraja.
phenomena *hú.* ክስተት; gíñ ma halagá.
phenomenon *hú.* ክስተት፣ ያልተለመደ ሁኔታ;
 alkqádar.
philosophy *hú.* ፍልስፍና; alfálfasa.
phosphate *hú.* ፎስፌት; ma fosifaras.
photosynthesis *hú.* ፎቶ ስንተሲስ; fótósintesis.
phrase *hú.* ሀረግ; rootha akqitho.
physical *zi.* ፊዚካዊ(አካላዊ፣ የተፈጥሮ፣ ግዙፍ);
 busikqe alú.
physician *hú.* ሐኪም; maabá tha maabíé
 addawa.
pick *gi.* ለቀመ፣ ቀጠፈ፣ ያዘ; jezá alú.
picture *hú.* ስዕል; assúúra.

picture book *hú.* ስእላዊ መፅሀፍ; alkitáábá
 assuuró.

picture graph *hú.* የምስል ግራፍ; girááfi
 ássuró.
piece *hú.* ቁራጭ፣ ቁራሽ; akqitho.
Pigment *hú.* ማቅለሚያ (ቀለም የሚሰጡ ነገሮች);
 allón dquula.

pill *hú.* ኪዲን; addáwa.
pillow *hú.* ትራስ; almahádda.
pioneer *hú.* ቀዳሚ የሆነ; mbá thárfhu.
pipe *hú.* ቧንቧ; almasuura (atqurumbá).

piston *hú.* ፒስተን፣ የመኪና አካል፣ መቁናጥ;
 giné álqarabíó.
pit *hú.* ብብት; buáyú.
pitch *gi.* ተከለ; faasqa.
pitch *gi.* ወረወረ; dqaakqa.
pivot *hú.* መሰረት፣ ማሽከርከሪያ; aañá
 áshimbiriñlá gíñmáñ.
place value *hú.* የቤት ዋጋ (በ65 ውስጥ 6
 የያዘው የ10 ቤት፣ 5 የያዘው የአንድ
 ቤት ነው); attámáná shúlú.
placenta *hú.* የእንግዶ ልጅ; gá.
plain *hú.* ሜዳ; assagía.
plait *hú.* የፀጉር ጉንጉን; bush aliikqí.
plane *hú.* ዝርግ(የተዘረጋ) ስፍራ; are gundi.
planet *hú.* ፕላኔት; bilanét.

plankton *hú.* ሰፈፍ፣ በሐይቅ፣ በውሃ፣ በውንዝ
 ላይ የሚንጎፈፍ ነገር; gíñ gúdí thá firú
 mbá háqí thá firi are.
plant 1. *gi.* ተከለ፣ ችከለ፣ አቆመ፣ ዘራ; faasqa.
 2. *hú.* ዕፅ (ተክል); gíñ búsqí álu.

plantation *hú.* ሰፊ የእርሻ ስፍራ; gafa.
plastic *hú.* ፕላስቲክ; alqístik.

plate *hú.* ሳህን; assáhana.

plateau *hú.* ተራራ ላይ የሚገኝ ደልዳላ ቦታ;
aañá namu alú tha azoola alú.

play *gi.* ተጫወተ; ííla.

player *hú.* ተጫዋች; maabí ili.

please እባክህ; billa.

pleasure *hú.* መደስት፣ ደስታ; iyú sqaapqua.

plot *hú.* ቁራጭ፣ አድማ፣ ሴራ(በልቦለድ ውስጥ የታሪክ መጠላለፍ); akqitho.

plot (graph) *hú.* የአንድን ነገር እንቅስቃሴና እድገት በቻርት ወይም በካርታ ማሳየት; giné madiña thá girafi.

plough 1 • *gi.* አረሰ; pqaáala.

2 • *hú.* ማረሻ; pqaalí.

plumber *hú.* ቧንቧ የሚሰራ ባለሙያ; maabá shákqal almaqasóóra.

poacher *hú.* በህገ ወጥ መንገድ የሚያድን; maabá áalají ma shar ma alkqaanún.

pocket *hú.* ኪስ; aljéb.

poem *hú.* ግጥም; roothá dquguri.

point *hú.* ነጥብ፣ ደረጃ; annukqutqa.

point of view *hú.* አንጻር; thá añá gimmañúyú, albádal.

point to *gi.* አመለከተ (ጠቆመ); mádiñe tháába alú.

poison *hú.* መርዝ; assím.

poisonous *zi.* መርዝነት ያለው፣ መርዘኛ; assim.

polar *zi.* ዋልታዊ; mbá walto.

pole *hú.* ዋልታ; waltá.

policeman *hú.* ፖሊስ; albolís.

policy *hú.* ፖሊሲ(አመራር፣ ዓላማ); albolísí.

polish *gi.* ወለወለ፣ ጠረገ; gúúsha.

political *zi.* ፖለቲካዊ; assiása.

pollination *hú.* የተክሎች ድቀላ; amuudqá a oluá.

pollute *gi.* በከለ; háraaba.

pollution *hú.* መበከል፣ መበላሸት; háraaba.

pond *hú.* ኩራ; fir pquílí.

pool *hú.* የገንዳ ውሃ(መዋኛ); aañá zíí fíri mbá úmaalá.

poor *zi.* ደሃ; maabá fii háwangi.

popcorn *hú.* የበቆሎ ቆሎ፣ ፈንዲሻ; amúhúlé ma álú hermiñá.

porridge *hú.* ገንፎ; tqukqa.

port *hú.* ወደብ; diñindú, éthó.

pose *gi.* መቀመጥ/መነሳት (ፎቶ ለመነሳት/ስዕል ለመሳል); tháma tha assúra.

position 1 • *hú.* አመለካከት; alkqarar.

2 • *hú.* ስልጣን; añ shambá zííné.

3 • *hú.* ቦታ; dqañosha.

4 • *gi.* በአንድ ቦታ አስቀመጠ; tháma.

positive *hú.* አዎንታዊ; bosatif.

positive space *hú.* ስራ ላይ የዋለ ቦታ; aañá ma bozatif.

possible *zi.* ሊስማማ፣ ሊደረስበት የሚችል; gadaruqi.

post office *hú.* ፖስታ ቤት; shúlí álbostó.

poster *hú.* ስእላዊ መግለጫ; assúrá mádiñ gíñmáñi.

posture *hú.* የአካል (የሰውነት) አቋም; shámbá zii busqikqe.

pot *hú.* ማሰሮ፣ ሸክላ; awár.

potash *hú.* ፓታሽየም; botashiyem.

potato *hú.* ድንች; albatqáátqis.

potential *hú.* አቅም፣ በውስጥ ያለ አቅም; algúdura.

pound *hú.* ፓውንድ (የገንዘብ ስም); juneh.

poverty *hú.* ድህነት; hawangí.

powder *hú.* ዱቁት; guula.

power *hú.* ሃይል ቁጥር; aqolua ma boolókkedqe (másal 2²).

power (ie. hydro) *hú.* ሃይል; ashídda.

power plant *hú.* የሃይል ተቋም; duudu.

practical *zi.* ተገቢ፣ ተግባራዊ; thá iimadiña.

practice *hú.* ልምምድ; iqallama.

prayer *hú.* ፀሎት; assalá.

precipitation *hú.* የዝናብ አይነት፣ መጠን; ró maayu esho.

precise *zi.* ጠንቃቃ፣ ጥብቅ፣ ትክክለኛ; albál thamtham.

predator *hú.* አድኖ የሚኖር አውሬ; gíñ buushú fii gíñ buushúmañ.

predecessor *hú.* ቀዳማይ; annimirá tharí hu.

predominately *gi.pq.* የሚበልጡት (አብዛኛዎቹ); mbá gorígú.

preface *hú.* መቅድም; almákkdim.

prefer *gi.* ፈለገ፣ መረጠ፣ ወደደ; ázala.

prefix *hú.* ቅድመ ግንድ ቅጥያ; gíñ thapqilá roothe tháñ aañá thánéqi.

pregnant *zi.* ነፍሰ ጡር፣ እርጉዝ; ólgíñí.

preposition *hú.* መስተዋድድ; gíñ thapqilá roothe tháñ aañá thárne.

prepositional phrase *hú.* መስተዋድድ ዓይ ሀረግ; roothe akqithó gíñ thapqilá roothe tháñ.

presence *hú.* ያለ፣ መኖር; gúdí.

present *gi.* አቀረበ; iimadiña.

preserve 1 • *gi.* መጠበቅ፣ ማቆየት፣ ምግብ ለረዥም ጊዜ ማቆየት; alú diiña.

2 • *gi.* በደንብ ጠበቀ(ለምሳሌ ደን); dqiiñálú ma pqishí.

pressure *hú.* ግፊት፣ ጭንቀት; alú dirhísqa.

pretty *zi.* ቆንጆ; sqawarí.

prevalence *hú.* በብዛት፣ በስፋት (መገኘት፣ መኖር); ma hórí añ.

prevent *gi.* ተከላከለ; pqaara are.

preventable *zi.* መከላከል የሚቻል; gíñ madi áre pqaará.

preview *gi.* ከመከናወን/ከመታየቱ በፊት ቀድሞ ማሳየት; tharáqi madiñá.

previous *zi.* ቀዳሚ፣ ፊተኛ፣ የድሮ; gábul.

price *hú.* ዋጋ; attaman.

prickle *hú.* እሾህ; aashí.

priest *hú.* ቄስ; agúrá alkaafirú.

primary *zi.* የመጀመሪያ፣ ዋና; mbá alqawalu.

primary colour *hú.* መነሻ ቀለም (ቢጫ፣ ቀይ፣ ሰማያዊ); alloná thari.

prime meridian *hú.* ምስራቅንና ምእራብን የሚለካ ከሰሜን ጀምሮ በግሪንዊች ወደ ደቡብ የሚደርስ የሃሳብ መስመር ; assátqurá merídan mbá tharí.

primitive *zi.* ጓላቀር፣ ያልሰለጠነ፣ የጥንት; mbá gasha ma agundí.

principle *hú.* መመሪያ፣ ደንብ፣ መርህ; alkqanun.

print 1 • *gi.* አተመ; hattama.

2 • *hú.* ህትመት; hatama.

prism *hú.* ፕሪዝም; birasim.

prisoner of war *hú.* የጦር ምርኮኛ; maabí ma muufá tha alhárbú.

private *zi.* የግል; mbá alu.

problem *hú.* ጥያቄ፣ ችግር; roothá dqooshuyú.

proboscis *hú.* የዝንብ አፍ (ጫፍ)፣ ኩምቢ (የዝሆን); uñ ndu.

process *hú.* ሂደት፣ አስራር፣ ዘዴ; adidfñ(thóñor).

produce *gi.* አመረተ፣ ሰራ; gia.

producer *hú.* አንድን ነገር የሚያመርት; mbá gi giñmañ.

product 1 • *hú.* ምርት; mbá thikqilá.
2 • *hú.* ፍሬ; annatíjja.

productive *zi.* ምርታማ፣ ለማ፣ ጥቅም የሚሰጥ; gíñ gídí alfáida.

professional *zi.* ባለሙያ / ሙያተኛ; maabá alhibiró.

program *hú.* እቅድ ፣ ጊዜ; albanáámij.

progress *hú.* እርምጃ ፣ መሻሻል; alú shushúpq.

project *hú.* እቅድ፣ ውጥን; albarnámaj.

prominent *zi.* እውቅ (ዝነኛ፣ ሰመጥር); máábá má maadá.

promise *gi.* ቃል ገባ፣ ተስፋ ሰጠ; ashurútiq.

promotion *hú.* እድገት፣ ሹመት፣ ማስፋፋት; dqaaña tha addarájámáñúeqí.

pronoun *añ.ism.* ተውላጠ ስም; aañá alqismú.

pronunciation *hú.* የቃላት የአነባበብ ሁኔታ; shambá híjalá rootha.

proofread *gi.* በማንባብ ማረም; gárra u muusqa.

proper *zi.* ተገቢ፣ ትክክለኛ; munaasib.

proper fraction *hú.* ህገኛ ክፍልፋይ (በክፍልፋይ ለእላይ ቁጥሩ ከታህታዩ ሲያንስ ለምሳሌ 4/6፣ 3/5፣ 2/7); algassamuá madí hú.

proper noun *hú.* የተፅዕኑ ስም (የአንድ ሰው የግል መጠሪያ ስም); hú gíñ biilo.

properly *gi.pq.* 1 • ሙሉ በሙሉ; tha albál.
2 • በአግባቡ፣ በትክክል; tha albasáára.

property *hú.* 1 • ጠባይ; atqábaqa.
2 • ርስት፣ ንብረት፣ ሃብት; shimbil.

proportion *hú.* 1 • ክፍል; huluqi.
2 • አንድ ነገር ከሌላው ጋር በመጠን ያለው ግንኙነት; anamua.

proportional *zi.* የተመጣጠነ፣ እኩል የሆነ; ithiguqi.

proportionally *gi.pq.* እኩል፣ የተመጣጠነ; ma ithiguqi.

prosperity *hú.* ብልጽግና; attálmia.

protect *gi.* ተከለክለ፣ ጠበቀ; pqaara are.

protection *hú.* መከላከያ፣ መጠበቂያ; alú diiña.

protective *zi.* ተከላካይ; mbá pqari gíné are.

protein *hú.* ፕሮቲን; thiñthíña daa ashídda.

protozoa *hú.* ፕሮቶዞዎች(አሃዱ ህዋስ); brotozóqa.

protractor *hú.* ፕሮትራክትር; brokitarakitar.

proud *zi.* ኩሩ; shóófaqi.

provide *gi.* ሰጠ; daa.

puberty *hú.* አቅመ አዳም፣ አቅመ ሄዋን; shumañ alú shukquthiña.

public *zi.* የህዝብ፣ ህዝብ; mbá ashabú.

publish *gi.* አሳተመ; haáttama.

pull *gi.* ጎተተ፣ ነቀለ; gúúra.

pulley *hú.* በከራ(መዘውር); guura.

pulse *hú.* የልብ ምት (ትርታ); bishí shapqutha.

punctuation *hú.* ስርዓተ ነጥብ; alqalámá roothó.

puncture *gi.* በሳ፣ ቀደደ; budúraqi.

punish *gi.* ቀጣ; hákama.

punishment *hú.* ቅጣት; alhúkúm.

pupa *hú.* እጭ; hóroñ biilo.

pupil *hú.* ተማሪ፣ የዓይን ብሌን; geedí gárraqí.

pure *zi.* ገፁህ; sqarí.

purpose *hú.* ዓላማ፣ ፍላጎት፣ ጉዳ; alhádaf.

push *gi.* ጎፋ፣ ተጫነ፣ ሰደደ; dqalá gundi.

put *gi.* አስቀመጠ፣ አስገባ; tháma.

put on *gi.* ለበሰ፣ አጠለቀ፣ ጣደ(ድስቱን); ñíísha.

pyramid *hú.* 1 • ፒራሚድ (ግብፅ መካከለኛ አሜሪካ ውስጥ የሚገኝ); biramid.

Q - q

quadrilateral *hú. አራት ጎን*; thééle árbaqa.

qualify *gi. ብቃት አለው (ስራው ለመስራት)፣ ወደ ሚቀጥለው የውድድር ዙር አለፈ (በስፖርት)*; gídi algúdura giiné gíñmáñ tháñ.

qualitative *zi. የተሻለ፣ ተመራጭ*; mbá pqiisha.

quality *hú. ጥራት ያለው፣ ችሎታ*; pqiisha.

quantitative *zi. መጠናዊ*; millañ.

quantity *hú. መጠን፣ ብዛት*; añ hohor.

quarter *hú. ፋብ*; rúbu.

quarter after *gi.pq. ከፋብ በኋላ*; baqad rubu.

quarter to *gi.pq. እሩብ ጉዳይ*; ílla rubu.

queen *hú. ንግስት*; agúr niñelé.

question *hú. ጥያቄ*; dqokqotha.

question mark *hú. የጥያቄ ምልክት*; alqaláamá dqokqothó.

quickly *gi.pq. በፍጥነት*; mandáñ.

quiet *zi. 1. ፀጥ ያለ*; shiliñí.

2. በፍፁም፣ በጣም; sqíí.

quill *hú. ረጅም ላባ፣ የመቃ ብእር (ለመጻፊያ፣ ለመቀቢያ)*; misqé bush mbá squriñi.

quintal *hú. ኩንታል*; kuntaal.

quotation *hú. ትምህርተ ጥቅስ*; alqaláamá róóthá máámanáñ.

quotient *hú. ድርሻ*; mbá fii alu.

R - r

right (on the) *gi.pq. ወደ ቀኝ*; tháábá pqiishíéqí.

rabbit *hú. ጥንቸል*; fúfúr.

race *hú. ውድድር (ለምሳሌ የፈረስ እሽቅድድም)*; asheerua.

racket *hú. የቴንስ ኳስ መምቻ (መጫወቻ)*; gíñ íllá alkúrá tenisú tháñ.

radiation *hú. ጨረር*; munzú thabá.

radio *hú. ሬዲዮ*; arradí.

radius *hú. ራዲዩስ*; redies.

railway *hú. የሃዲድ መስመር*; sikka hadid.

rain *hú. ዝናብ*; ró.

rainfall *hú. የዝነበ ዝናብ መጠን*; ró.

rainforest *hú. ዝናብ በሚበዛበት አካባቢ የሚገኝ ደን*; sqisqíágú pqúsqí aañá dqáñí ró.

raise *1. hú. እድገት (የደምወዝ)*; rába.

2. gi. አረባ; seqíñá.

rake *hú* የቅጠል መጥረጊያ; duudu ile.
range *hú* ከ-እስከ፣ ርቀት; añosí.
rank *hú* ማእረግ; áderájá.
rapid (fast) *zi* ፈጣን; biira.
rapid (water) *hú* ፈረሰኛ ውሃ; fírí fadí.
rare *zi* እንግዳ፣ ልዩ፣ ብርቅ(ለምሳሌ እንስሳ);
 marra márra.
rat *hú* አይጥ; amazíñ.

rate 1 • *gi* ገመተ፣ ደረጃ ሰጠ; kqadára.
 2 • *hú* ዋጋ; biira.
rather than ከዚያ ይልቅ; ma shari ma mbálo.
rating *gi* በደረጃ ማስቀመጥ፣ መመደብ; fuudqa
 tha addárajá.
ratio *hú* ተመዛዛኝነት; iifathua.
rational *zi* ምክንያታዊ (በምክንያት ላይ
 የተመሰረተ); mbá gídígalá assábab.
rational number *hú* ንብብር ቁጥሮች;
 annímírá husqu gundi.
raw *zi* ጥሬ፣ ያልተቀቀለ; ma musqúth.
ray *hú* ጨረር(መነሻ ነጥብ ያለው መድረሻ ግን
 ለሌለው ቀጥታ መስመር የሚሰጥ ስያሜ);
 mundi alhissabu.

reach *gi* ደረሰ; wásala.
reaction *gi* የስሜት መልስ፣ የድርጊት ምላሽ;
 ndu mootha, thabá álú mootha, rotha
 alú motha.
read *gi* አነበበ; gárra, híjja.

realistic *zi* አስተዋይ፣ ትክክለኛ; ma assé.
realize *gi* ተገነዘበ፣ ተረዳ; fágada.
rear 1 • *gi* ማርባት; seqiña.
 2 • *hú* ጀርባ; rábba.
receive *gi* ተቀበለ; múúfa.
receiver *hú* ተቀባይ፣ የስልክ ማዳመጫ; mbá
 mufí gíñmáñ.
recently *gi.pq* የቅርብ ጊዜ; gíñ ithigiga añ.
reciprocal *zi* የተገላቢጦሽ; mbá ma lagaziña.

recognition *hú* እውቅና ማግኘት; gundi maada.
recognizable *zi* የሚታወቅ፣ የሚለይ; gíñ
 madilá.
recognize *gi* አወቀ፣ ለየ; maada gundi.
record *gi* ክብረወሰን (ለምሳሌ የሩጫ ውድድር);
 sájala.
recording *gi* መቅዳት (ለምሳሌ ሙዚቃ፣
 ድምፅ); sájala.
recreation *hú* መዝናናት; iifassaha.
recruit *hú* የአንድ ቡድን አባል የሆነ ሰው;
 maabá ma buá ábuuró.
rectangle *hú* ሬክታንግል (አራት ቀጥተኛ ጎኖች/
 ማእዘኖች ያሉት ቅርፅ); thééle árbaqa,
 rektángíl.

rectangular *zi* ሬክታንግላዊ የሆነ; mbá ma
 theele arbaqa.
rectum *hú* ፊንጢጣ; asqapqor ndu.
red *zi* ቀይ; beñení.
reduce *gi* ቀነሰ፣ ዝቅ አደረገ; nagasa.
refer *gi* አቀረበ፣ ጠቀሰ፣ እንዲታይ መራ;
 geera.
referee *hú* የስፖርት ዳኛ (ለምሳሌ የእግር ኳስ
 ጫዋታ); alhákímá álkuuró.
reference point *hú* ሁኔታውን የሚያሳይ
 አመልካች; gíñ madín alqahwáli.
refinery *hú* ማጣሪያ ቦታ ወይም ተቋም (የነዳጅ);
 añá sáffalá ajjaz.
reflect *gi* አሳየ፣ ገለፀ; pquláqi.
reflection *hú* ነፀብራቅ; añ sqasqár thabá.
reflex *gi* ጥምዝ አንግል ወይም ሪፍሌክስ አንግል
 (180 እና በ360 መካከል ያለ); angílá
 zíqí mín 18o le 360 digiri.
reforestation *hú* በደን አካባቢን መልሶ ማልበስ;
 faaasqa gane.
refrigerator *hú* ፍሪጅ (ማቀዝቀዣ); attaláájá.
regain *gi* መልሶ አገኘ; thíkqa fish.
region *hú* ክልል; alqíklím.
regional *zi* ክልላዊ; mbá alqikqliimú.
regulate *gi* ጠበቀ፣ ተቆጣጠረ; dqiiña alú,
 kqarara.
reign *hú* ንግስና፣ አገዛዝ; giida ndú agurú.
relate *gi* አዛመደ፣ አመሰሰለ; áhuluqi.

relation *hú.* ግንኙነት፣ ዝምድና; iihulua.
relative *zi.* 1 • የተዛመደ፣ ከሌላው ጋር ሲነፃፀር; mbá damuqi.
 2 • ዘመድ (በደም ወይም በጋብቻ); alqáhal.
relatively *gi.pq.* 1 • ሲነፃፀር፣ ሲዛመድ፣ ሲገናኝ; tha anamua.
 2 • በመጠኑ; addárajá daalá gíñmañéqíma ithiguqí thá gíñmáñle.
relax *gi.* ቀነሰ፣ አላላ; iyú arakqasqiña.
relaxation *hú.* አላላ፣ አፍታታ; iifassaha.
relay race *hú.* የዱላ ቅብብሎቹ ውድድር; aqílí hodió.
release 1 • *gi.* ለቀቀ፣ ረጨ፣ ፈታ; fíkkaqi (fútha).
 2 • *hú.* ለቀቀ፣ ፈታ; iifikka.
reliable *zi.* የታመነ፣ ታማኝ፣ ሃቀኛ; amana.
relic *hú.* ቅርስ; gíné attarihú.
relief *hú.* ፋታ፣ እረፍት; arráha.
relieve *gi.* አቃለለ፣ አስታገሰ፣ ረዳ; sábbara.
religion *hú.* ሀይማኖት; addín.
remain (noun) *hú.* ቅሪተ አካል፣ አስከሬን፣ ፍርስራሽ; kqaara.
remainder *hú.* ቀሪ; mbá gashi.
remember *gi.* አስታወሰ; zañzaña.
remote *zi.* ፋቅ; squruñga áñ.
removal *hú.* መወገድ፣ መነቀል፣ ማስወጣት; alú shushúth.
remove 1 • *gi.* አስወጣ፣ ቀነሰ፣ አስለቀቀ; shutháqi.
 2 • *gi.* አስወገድ፣ ነቀለ; shutha alú.
renewable *zi.* ሊተካ፣ ሊታደስ የሚችል ነገር; mbá mathi.
repeat *gi.* ደገመ; mathá thi.
repeatedly *gi.pq.* በተደጋጋሚ፣ በተከታታይ; maamathiñáthi.
replace *gi.* ተካ; báddala.
represent *gi.* ወከለ፣ ገለጸ; wákala.
representation *hú.* ውክልና; alwakáála.
representative *zi.* ተወካይ; maaba ma wakkalá.
reproduce *gi.* አሳየ፣ ቀዳ፣ ረባ; oqlaqi.
reproduce (copy) *gi.* ቀዳ(ፅሁፍን፣ ሰጌሉን); áqolu.
reproduction *hú.* መውለድ፣ መርባት; aqolua.

reproductive organ *hú.* ብልት፣ መራቢያ አካላት; gíñ olulá tháñ.
reproductive system *hú.* የመራቢያ መንገድ /ስርአት; thoñor ndú olulá tháñ.
reptile *hú.* በደረት የሚሳቡና የሚራመዱ ፍጡራን; gíñ buushú sholókqi tháyuu.
request *gi.* መጠየቅ; dqokqooha.
require *gi.* ፈለገ፣ ፈጀ፣ ጠየቀ; iyú dqokqooha.
reread *gi.* መልሶ ማንበብ; gárra físh.
research *hú.* ጥናት፣ ምርመራ; zaakara.
reserve *gi.* ቆጠባ፣ ያዘ፣ አስቀመጠ; muusqaqi.
reservoir *hú.* ምንጭ፣ የውሃ ማጠራቀሚያ; gíñ burláfiri alú thayúeqí.
residue *hú.* ዝቃጭ፣ አተላ; shékqe.
resist *gi.* አገደ፣ ተቋቋመ; pqaara are.
resolution *hú.* መፍትሄ፣ ቁርጥ ሃሳብ፣ ውሳኔ; alhál.
resource *hú.* ሀብት; shimbil.
respect *hú.* ክብር፣ አክብሮት; aleqihetráám.
responsibility *hú.* ኃላፊነት; almasqulía.
responsible *zi.* እምነት የሚጣልበት፣ ታማኝ; maabá ma aamaná.
rest *hú.* እረፍት; shoora.
restaurant *hú.* ምግብ ቤት; shúlí thiñthíñú.
result *hú.* ውጤት; annatijja.
resultant force *hú.* መላሽ ሃይል; ashídda mathí.
retain *gi.* ያዘ፣ አስታወሰ; zañzaña.
retell *gi.* መልሶ መናገር; pqule físh.
retention *hú.* መያዝ፣ መቋጠር; muufa.
retire *gi.* ለቀቀ፣ ጡረታ ወጣ; ashurná ashúkqul hu.
retirement *hú.* ጡረተኛ; maabá bakqa ashúkqul.
reverse *hú.* ተቃራኒ፣ ጀርባ; lágaziña.
revise *gi.* ከለሰ፣ አሻሻለ፣ ለወጠ; matháthi.
revolution 1 • *hú.* ዙረት፣ ለውጥ; barshiña (iilagaziña).
 2 • *zi.* ዙረት(መሽከርከር)፣ አብዮት; iigalabua.
reward *hú.* ሽልማት; ajjáiza.

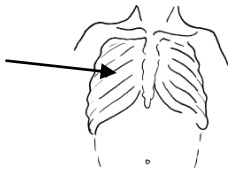
rhino *hú.* አውራሪስ; gíñ buushú ñeero mbá zíí míthil thañ.

rhyme *hú.* የዜማ አወራረድ; booloyú haaró.

rib cage *hú.* የጎድን አጥንትን የያዘው የደረት ክፍል; kqaará thá bishaare.

rib *hú.* ጎድን (የደረት አጥንት); kqaará bishi arethú.

rice *hú.* ፋዝ; arrús.

rich *zi.* ሀብታም፣ ውድ፣ ለም; maabá gídi shimbil.

richest *zi.* በጣም ሀብታም; maabá gídi shimbil míllañ.

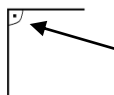
ride *gi.* ጋለበ፣ ተጓዘ; há gundi.

rift *zi.* ስንጥቅ (የተሰነጠቀ); sqerí (kqepqí).

right *hú.* ትክክል፣ ልክኛ; ma assé.

right angle *hú.* ማእዘናዊ አንግል (900); angilákqedqe mbá ma 90.

right *hú.* መብት; alhukqukq.

ring *hú.* ቀለበት; alhátim.

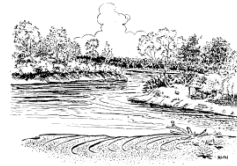
ripe *zi.* የበሰለ; mané.

ripple *hú.* ትንሽ ሞገድ; assílik baalá.

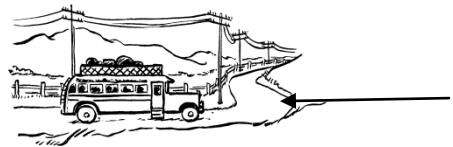
risk *hú.* አደጋ; addarar.

rival *zi.* ተወዳዳሪ ተቀናቃኝ፣ ተፎካካሪ፣ ተጋጣሚ; maabá sheruqí.

river *hú.* ወንዝ; buli.

road *hú.* መንገድ; thoñor.

roast (v) *gi.* ጠበሰ (ለምሳሌ ስጋ); hérmiña alú.

robber *hú.* ዝርፊያ፣ ቅሚያ፣ ንጥቂያ; maabá ñeero.

rock hewn *hú.* በድንጋይ የተሰራ ሀውልት; gíñ ma gigí thá bele.

role *hú.* ሚና; addóór.

roll *hú.* ጥቅል; aliikqí.

roof *hú.* ጣሪያ; shúli doño.

room *hú.* ክፍል; alfasil.

root *hú.* ምንጭ፣ መነሻ፣ ስር; fiilí.

root word *hú.* ዋና ቃል; rootha fiilí (rootha are).

rotate *gi.* ተሽከረከረ; shímbiriñi.

rotation *hú.* ሽከርካሪት; shimbiriña.

rough *zi.* 1. ሻካራ; hohoshí.

2. ሻካራ፣ ኮረኮንች (ለመንገድ)፣

ያልተላገ (ለእንጨት); kqookqoshi.

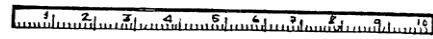
round *hú.* ዙር; liffa.

round off *gi.* አጠጋጋ; aqithiga.

route *hú.* መንገድ; thoñor.

row *hú.* መደዳ፣ ረድፍ፣ ተርታ; assaf.
rub *gi.* ወለወለ፣ አሸ፣ ላጠ; gúsha.
rubber *hú.* ላጲስ; almugshásh.
rubber *hú.* ላስቲክ; albálásítík.
rubbish *hú.* ቆሻሻ፣ ጥራጊ; didqáñgáñ.
rubbish collector *hú.* የቆሻሻ ማጠራቀሚያ; gíñ bur didqáñgáñ alú.
rude *zi.* ባለጌ; maabá sharí álqadab.
rule *hú.* ህግ፣ ደንብ፣ አገዛዝ; alkqanún.

ruler *hú.* ማስመሪያ; almasqara.

run *gi.* ሮጠ፣ ተወዳደረ; buuna.

run off *hú.* እየተንቆረቆረ ወረደ; fir buni.

rural *zi.* ገጠር; alkqúra.

rust *hú.* ዝገት; sakkáré.

S - s

set *gi.* ጠለቀ፣ ጀመረ; tharé.
sac *hú.* ቀረጢት መሰል የእንስሳት/የተክል አካል; gíñ zii ma ashawaal.
sack *hú.* ጆኒያ (ኬሻ); ashawál.

sad *zi.* ተናዳጅ; pqiílí.
safe *hú.* ደህና፣ ጥንቁቅ፣ አስተማማኝ; mbá pqiishí na zizí.
safety *zi.* ደህንነት; gíñ ma aamaná.
salamander *hú.* የእንሽለሊት ዓይነት; boh.

saliva *hú.* ምራቅ; murkqa.
salon *hú.* የእንግዳ ቤት; shúlí asqisqú.
salt *hú.* ጨው; kqorí.

same *zi.* ተመሳሳይ; namuqí.
sample *hú.* ናሙና; almásal.
sand *hú.* አሽዋ; shéékqe.

sandal *hú.* የነጠላ ጫማ; annád.
sanitation *hú.* ፅዳት፣ ንፅህና; annadaafa.
satellite *hú.* ሳተላይት/ሰው ሰራሽ መንኮራኩር; satalait.
saturate *gi.* አረጠበ፣ አበሰበሰ፣ አራሰ; squuthiña, ábudqa.
Saturday *hú.* ቅዳሜ; assabit.
save *gi.* አስቀመጠ፣ አጠራቀመ፣ አደነ; muusqa.
say *gi.* አለ; kqala.
scale *hú.* የአሳ ቆዳ; busqikqe alú yaguthú.
scale (weight) *hú.* ክብደትን ለመለካት የሚጠቅም መሳሪያ (ሚዛን); gíñ ábarlá ñeesqaqi tháñ.

scale (drawing) *hú.* ካርታ ላይ የሚታይ ቁጥር (ለመለካትና ለመመዘን የሚያገለግል ምልክት); gíñ fágadilá iyú dqaaña alharitó tháñ.
scalene *hú.* የተለያዩ ሶስት አንግል ያላቸው ሶስት ጎኖች; thééle talátá dqafaru alú.
scan *gi.* በዓይኑ ቃኝ(አንድን ፅሁፍ); gagá tha are.
scarce *zi.* ብርቅ፣ የጠፋ; dquguri, kqithu ndu.
scarcity *hú.* እጥረት; ndu kqithua.
scatter *gi.* በተነ፣ በታተነ ፣ ነሰነሰ; mbá fáru gundí.
scene *hú.* ቦታ፣ ስፍራ፣ ሁኔታ; añá, alqahwál.

scenery *hú.* ትእይንት (የቦታ)(ለምሳሌ የተራራ);
dqíña.

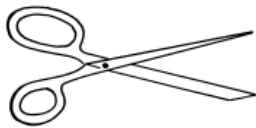
school *hú.* ትምህርት ቤት; almádaras.

science fiction *hú.* ሳይንሳዊ ልቦለድ; sqasqariñá
huluqi tha alqulúmle.

scientific *zi.* ሳይንሳዊ፣ ዘመናዊ; mbá assainsu.

scissors *hú.* መቀስ; almagás.

score *hú.* ነጥብ፣ ውጤት፣ ግብ (ለምሳሌ
የእግርኳስ); annúqqtqa.

scoreboard *hú.* የውጤት መግፈያ
ሰሌዳ(በቅርጫት ኳስ፣ በመረብ ኳስ
ውድድሮች ወቅት); aañá sájjallá
annatíja(mbá alkuuró).

scorekeeper *hú.* የውጤት ተቆጣጣሪ; maabá
sájel annatíja.

scratch *gi.* ፋቀ፣ ሷጠጠ፣ አከከ; gúa.

screen *gi.* ጋረደ፣ ሸፈነ; pqaara are.

screen grid *hú.* ማግለያ፣ ወንፊት; thaasqa.

screw *hú.* መፍቻ; almusumará gídi ndu.

sea *hú.* ባህር; albáhar.

season *hú.* ወቅት; alwákit.

seasonal *zi.* ወቅታዊ; giné alwakitú.

second *hú.* ሴኮንድ; assekónd.

second person *hú.* ሁለተኛ መደብ; maabá
attanú (maabá holoñoniñú).

second/sec *hú.* ሴኮንድ; sekóndi.

secondary colour *hú.* በመነሻ ቀለሞች የሚገኝ;
allon nimirá itineen.

secretary *hú.* ጸሓፊ; alkáátib.

secrete *gi.* ማመንጨት; assir.

sector *hú.* የአንድ ህብረተሰብ /ኢኮኖሚ ዘርፍ
(የንግድ ዘርፍ); gíñ íisha máábí
adaarúqi tháñ.

security *hú.* ፀጥታ፣ ደህንነት፣ ጥበቃ፣ ዋስትና;
ássálám.

sedentary *zi.* መቀመጥ የሚያበዛ፣ ሰፍሮ የሚኖር;
gín kátar dgoñosha.

see *gi.* አየ; hoshala tháñ.

seed *hú.* ዘር; arisqa.

seedling *hú.* ችግኝ; ashatil faasqa.

segment *hú.* ጉማጅ; añá kqithu asatqur are.

selfish *zi.* ራስ ወዳድ; máábá hiba alukqedqe.

self-sufficient *zi.* ራስን የቻለ; gádará
alúkqedqe.

sell *gi.* ሸጠ; shibila alú.

semiarid *hú.* በከፊል ደረቅ; hoshali baalá
shúgo.

semi-circle *hú.* ግማሽ ኩብ (መሉኩብ ያልሆነ);
annusá shimbiru.

send *gi.* ላከ; ágena.

sensation *hú.* ልዩ ስሜት; iishaqará zíí kútur.

sense *hú.* ስሜት፣ ህዋስ; iishaqara.

sentence *hú.* ዐረፍተ ነገር; roothá squuruñí.

sentence structure *hú.* የአረፍተ ነገር አወቃቀር;
shambá ma róóthá squúrñi gígí.

separate 1 • *gi.* ገላገለ፣ ለየ፣ ከፈለ; áfaru gundi.
2 • *zí.* የተለየ; afaru gundí.

September *hú.* መስከረም; zigí squíllá
Sebtémber.

sequence *hú.* ተከታታይነት፣ ተራ (ወረፋ); mbá mádqúqí.

series *hú.* ተከታታይና ተመሳሳይ ነገር; gíñ namuqí mbá madqu gundi.

serious *zi.* ትጉህ፣ ኮስታራ፣ አሳሳቢ; areyú akqazua.

serve *gi.* አገለገለ; shákqalé.

service *hú.* አገልግሎት፣ ጥቅም; alfáida daadó.

set *hú.* ስብስብ; abuura.

set a record (sport) *gi.* ክብረወሰን አስመዘገበ; sájela.

setsquare *hú.* ሴትስኩዌር; seeti isikuweer.

setting *hú.* መቼት; añune u wááné.

settlement *hú.* 1 • መስፈሪያ ቦታ; añá sákanla.
2 • አሰፋፈር ፣ አኗኗር; assukún.

seven *hú.* ሰባት; sábaqa.

seventeen *hú.* አስራ ሰባት; sabatqááshar.

seventh *zi.* ሰባተኛ; asaáábi.

seventy *hú.* ሰባ; sabaqín.

severe *zi.* ሐይለኛ፣ ከባድ; ma shúni.

several *zí.* ብዙ; millañ.

sew *gi.* ሰፋ; gorá.

sewage *hú.* ቆሻሻ ውሃ ነገር የሚተላለፍበት; didqañgañá ma firi.

shade *gi.* 1 • ከለለ፣ አጠላ (ለምሳሌ በመቀባት); giagá añgishúr.
hú. 2 • ጥላ፣ ማጥቆር; dqúúla, mílthiña, añgishúr.

shadow *hú.* ጥላ; ashiríñkqith.

shaft *hú.* ዘንግ፣ ነጎድጓድ፣ ብልጭታ; almagámbag, abagada.

shake *gi.* አወዛወዘ፣ አንቀጠቀጠ; gízigiziña.

shall *gi.* የወደፊቱን መግለጫ ረዳት ካሳ (እንደ will); gíñ pqúliñ gíñ pqeríñiqi.

shape *hú.* ቅርጽ አበጀ; ashákil.

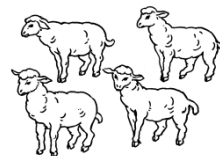
share *hú.* ድርሻ፣ አክሲዮን; gíñ sháarakulá.

sharp *zi.* ስል፣ የሾለ፣ ሹል; pqílí ndu.

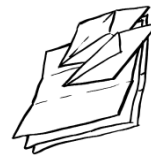
she *añ.ism.* እሷ; ñine.

shed *hú.* መግፈፍ፣ መጠለያ፣ ማፋሰስ; alú shaaba.

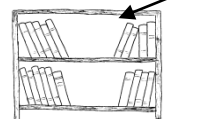
sheep *hú.* በግ; merere.

sheet (paper) *hú.* ወረቀት; alwargá fuudi.

shelf *hú.* መደርደሪያ; assedáb.

shell *hú.* ቅርፊት; faashu.

shellac *hú.* የእንጨት ዘይት ማዘጋጃ; kqooshá sqisqiyó.

shelter *hú.* መጠለያ; gíñ gudilá thayú.

she's *r.akq.* አላት; gídíné.

shift 1 • *gi.* ለወጠ፣ አሳለፈ፣ አላከከ; maaluyú.
2 • *hú.* ተለዋጭ፣ ተቀያሪ፣ ተረኛ; amálúyó.

shine *gi.* ወለወለ፣ ጠረገ፣ አበራ (አብረቀረቀ); sqáwarthiña.

shiny *zi.* ፀሃያማ፣ የሚያብረቀርቅ; mbá ákqolu areyú.

ship (boat) *hú.* መርከብ; kqurfé.

shipping *hú.* በመርከብ እቃዎችን ማጓጓዝ; alqídda hasqula thá kqurfé.

shirt *hú.* ሸሚዝ; ajjíbba.

shock *gi.* ደነገጠ; shukqá alu.

shoe *hú.* ጫማ; anniqál.

shoeshine boy *hú. ሊስትሮ*; gadí dqúli anniqáli.

shoot₁ *hú. ሊጋ ቅርንጫፍ*; sqisqía buá rakqasqí.

shoot₂ *gi. ተኮሰ፣ ወረወረ፣ መጠቀ (ለምሳሌ መንኮራኩር)*; shapqútha.

shop *hú. ሱቅ*; addukan.

shop assistant *hú. የሱቅ ሻጭ ረዳት*; maabá pqadi maabí addukaanú.

shop keeper *hú. ባለ ሱቅ*; maabá addukaanú.

shore *hú. ዳርቻ (በውሃ ዳር የሚገኝ መሬት)*; búlui ndu álu.

short *zi. አጭር*; dqúguri.

short hand *hú. በማሳጠር በፍጥነት የመግፈያ ዘዴ*; thabá dquguri.

short story *hú. አጭር ልቦ ወለድ*; sqasqarñá dqúguri.

shortage *hú. እጥረት፣ ማነስ*; dquguri, kqithundu.

shortest *zi. በጣም አጭር*; mbá dqúguri míllañ.

short *hú. ቁምጣ*; arída.

shout *gi. ጮኸ*; góraga.

show *gi. አሳየ፣ አስረዳ፣ ገለፀ*; mádiñe.

shrub *hú. ቁጥቋጦ*; duudu biiló.

shun *gi. ራቀ*; squriñaqi.

shut *gi. ዘጋ፣*; líída.

sick *zi. በሽተኛ*; badqí.

sickle *hú. ማጭድ*; almánjál.

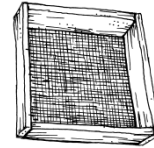

side (geometry) *hú. ጎን፣ ገፅ*; thééle.

side effect *hú. ተፅዕኖ፣ ችግር*; adarará hasqulné.

sideline *hú. በመጫወቻ ሜዳ ዙሪያ ያለ መስመር ሆኖ ኳስ ከጫዋታ ውጭ የምትሆንበት*; assátqurá hí alkuraqi tháñ thuuthéqí.

sieve *hú. ወንፊት*; thaasqa.

sign *hú. ምልክት፣ ፍንጭ*; alqisháára.

signature *hú. ፊርማ*; alfírma.

significance *hú. ቁምነገር፣ ታላቅነት*; alfáida.

significant *zi. ትርጉም ያዘለ፣ ታላቅ፣ ዋና*; náfaqi.

silt *hú. ደለል አፈር*; sqansqah.

silver *hú. ብር(ማእድን)*; alfúdda.

similar *zi. ተመሳሳይ*; namuqí.

similarity *hú. አንድ ዓይነት፣ መመሳሰል*; ashabbahua.

simple machine *hú. ቀላል መኪናዎች፣ መሳሪያዎች*; almakana biiló.

sing *gi. ዘፈነ፣ ዘመረ*; háára.

singer *hú. ዘፋኝ*; maabá hárí.

single *zi. አንድ ብቻ*; dqukqúnúñ bás.

sister *hú. እህት*; bába.

sit *gi. ተቀመጠ፣ አረፈ*; dqoñósha.

sit down *gi. ተቀመጥ*; dqoñósha.

site *hú. ቦታ፣ ስፍራ*; añ.

sitting room *hú. እንግዳ ቤት*; shúli dqoñóshílá thayú.

six *hú. ስድስት*; sítta.

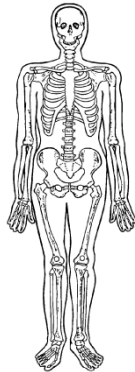
sixteen *hú. አስራ ስድስት*; sitqáshar.

sixth *zí*. ስድስተኛ; asaádis.

sixty *hú*. ስልሳ; sitíin.

size *hú*. መጠን፣ ልክ; algúdura.

skeleton *hú*. አጥንት; kqaará damuundu.

sketch *gi*. ነደፈ; rasama.

skilful *zi*. በቂ ችሎታ ያለው (ባለሙያ); maabá gídi algúdura.

skill *hú*. 1 • ክህሎት; algúdura.

2 • ችሎታ፣ ክሂል፣ ሙያ; gídi algúdura.

skim *gi*. ገረፍ ገረፍ ማድረግ (ለምሳሌ ንባብ); gagá tha are.

skin *hú*. ቆዳ; shafa.

skirt *hú*. ጉርድ ቀሚስ; alqiskarti.

sky *hú*. ሰማይ; assama, rúmpqú, shor.

slant *gi*. • አጋደለ፣ አዘነበለ; álikqisha.

slaughter *gi*. አረደ; kqithá ñalu.

slave *hú*. ባሪያ; úm, bartha.

sleep 1 • *gi*. ተኛ; dírsha.

2 • *hú*. እንቅልፍ; nindígi

slice *gi*. መተረ፣ ቆረጠ; kqithá ñalu.

slimy *zi*. የሚያሟልጭ; badqikqi.

slope *hú*. ተራራ፣ የተራራ ጫፍ; aañá haa alú.

slow *zi*. ዝግ ያለ፣ ጎታታ; tha arráha.

slowly *gi.pq*. በቀስታ፣ በዝግታ; tha arráha.

small *zi*. ትንሽ; kqosqi.

small intestine *hú*. ትንሹ (ቀጭን) አንጀት; iyú kqaasi.

smaller *zi*. ትንሹ; na mbaalá.

smallest *zi*. በጣም ትንሽ; kqosqí míllañ.

smell *hú*. ሽታ; ñoona.

smile *hú*. ፈገግታ; murguziña kqeeda.

smoke 1 • *gi*. አጨሰ፣ አጠፍ; dqúthiña.

2 • *hú*. ጭስ; dquutha.

smolder *hú*. ያለነበልባል ቀስ በቀስ ተቃጠለ; dáará álu tha arráha.

smooth *zi*. 1 • ለስላሳ፣ ሉጫ(ለፀጉር); dqamusqí.
gi 2 • ማ ለስለስ; rabazí.

smudge *gi*. አጨማለቀ; ádqoosqu.

snake *hú*. እባብ; kquria.

sneeze *gi*. አስነጠሰ; há tqisha.

snigger *gi*. በድብቅ ሳቀ; kqéeda ma agorthé.

so *g.ábul*. እንደዚህ፣ በጣም፣ አስከዚህ; shúgo.

soak *gi*. ዘፈዘፈ፣ አበሰበሰ፣ አራሰ;
ábudqa(squithiña).

soap *hú. ሳሙና; assabún.*

social *zi. ማህበራዊ; alqigtimaqí.*

social service *hú. ማህበራዊ አገልግሎት; aañá náfa fámilí.*

society *hú. ህብረተሰብ፣ ማህበር; fámiiílí.*

socio-economic *hú. ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ; gugúd ma dqukqúnúñ u alíhíthísád.*

sock *hú. ካልሲ; ashuráb.*

sod *hú. የሣራማ መሬት የላይኛው ክፍል; sqakqá zíí thá shooréqí aañá zíí ñééra.*

soft *zi. ለስላሳ; rakqasqi.*

soil *hú. አፈር; sqakqa.*

solar *zi. ፀሃይዋ(የፀሃይ); mbá munzú.*

solar system *hú. ስርአተ-ፀሃይ (ፀሃይና ፕላኔቶች); thoñor ndu munzu.*

soldier *hú. ወታደር; ajjésh.*

solid *hú. 1. ጥጥር (ጠጣር)፣ ጠንካራ; hoshali. zí 2. ጠጣር፣ ጠንካራ፣ ድፍን; gíñ bádqi álu.*

soluble *zi. ሟሟ; mbá budqi.*

solution *hú. 1. ሙሙት; fufúth. 2. ሙፍትሄ; rootha muusqa.*

solve *gi. ፈታ፣ ተረዳ፣ ሠራ(ሂሳብ ነክ); fútha.*

solvent *hú. አሟሟ; gíñ abudqí.*

Somalia *hú. ሶማሊያ; Assomál.*

some *zi. ጥቂት፣ ትንሽ; baalá shúgo.*

somebody *añ.ism. አንድ ሰው; maamánáñ.*

something *añ.ism. አንድ ነገር; gíñmáñ.*

sometimes *gi.pq. አንዳንድ ጊዜ; múnzúñgúnuñ.*

son *hú. ወንድ ልጅ; gadi idelé.*

song *hú. ዘፈን; haara.*

soon *gi.pq. በቅርቡ፣ ቶሎ; hássi.*

sore *hú. የሚቆጠቁጥ፣ የሚያም(ለቁስል); oróñ.*

sorry *zi. የሚያሳዝን፣ ይቅርታ መጠየቂያ; gíñ badqí ndú.*

sort *gi. ለየ፣ ከፈለ; fágada.*

sound effect *hú. እንደአስፈላጊነቱ ጥቅም ላይ እንዲውል ተቀርፆ የተቀመጠ ድምፅ (የእንስሳት፣ የፏፏቴ፣ ወዘተ); bóolóyú ma gígí mbá gúdí gíñmáñeqí.*

soup *hú. ሾርባ; ashórba.*

source *hú. ምንጭ፣ መነሻ; fiilí.*

south *hú. ደቡብ; tháábá pqiishí.*

South Pole *hú. የደቡብ ዋልታ; waltá thába pqiíshi.*

southern *zi. ደቡባዊ; mbá tháábá pqiíshi.*

sow *gi. ዘራ; ríikqa.*

space *hú. ቦታ; añ.*

spade *hú. አካፋ; alkorék.*

sparse *zi. ጥቂት፣ የተበታተነ (ዘርዛራ); mbá faaraguqí.*

spawn *hú. እንቁላል (የእንቁራሪት፣ የዓሳ---); boñosh huhúlú.*

speak *gi. ተናገረ; rootha.*

spear *hú. ጦር; ber.*

special effect *hú. ልዩልዩ ትእይንቶች*; giñ madí mbá dqafaruqígú.

specialized *zi. የተሻለ፣ የበለጠ*; gíñgorí.

species *hú. ብቸኛ ዝርያ፣ አይነት*; algínís.

specific *zi. የተወሰነ ፣ ልዩ*; na mbaalá shúgo.

spectator *hú. ተመልካች*; maabí hoshali añ tháñ.

speech *hú. ንግግር*; rootha.

speed *hú. ፍጥነት*; biira.

spell *gi. አሳየ፣ ገፈ*; mádiñe, kátába.

spelling *hú. የቃላት አፃፃፍ*; rootha kataba tha alhurúfakqedqe.

spend *gi. ፈጀ፣ አጠፋ*; kqóóda alú.

sperm *hú. የወንድ ዘር ፍሬ (ስፕሪም)*; almáni.

sphere *hú. ክብ የሆነ ነገር (አካል)*; gíñ ma shimbír.

spice *hú. ቅመም*; algínsigu.

spider *hú. ሽረራት*; abarbád.

spit 1 • *gi. ተፋ*; busqá alú.

2 • *hú. ለሃጭ*; murkqá sqori geedíqi.

splatter *gi. ረጨ፣ ተፈናጠቀ*; rúsha.

spoil 1 • *gi. አበላሸ*; háraba.

2 • *አሞላቀቀ*; squuthiña.

sponge *hú. እስፖንጅ*; alqisibónj.

spoon *hú. ማንኪያ*; almáqalag.

sport *hú. ስፖርት*; arriáda, busqikqeqi abibidiñua.

sportsmanship *hú. በስፖርት አለም ታዋቂ ሰው ስፖርታዊ ጨዋነት*; maabá madilá tha arriáda.

spot *hú. ሽፍታ (ሬት ላይ የሚወጣ)፣ ምልክት፣ ጠቃጠቆ*; gíñ aháthi maabí tha are mbá rutqúrutquñí.

spray 1 • *hú. የሚረጭ ውሃ*; ruusha.

2 • *gi. መርጨት፣ ማርከፍከፍ*; rúusha.

3 • *gi. መርጨት (ለምሳሌ ውሃ)*; rasqá.

spread *gi. 1 • አራባ፣ አሰፋ*; áqolu, madqa añ.

hú. 2 • መሰራጨት፣ መራባት፣ መዛመት; añ maamáqd, olua.

spring *hú. 1 • ፀደይ*; añkqulangi.

2 • *ተለጣጭ ነገር*; gíñ guuruyú,

spring (water) *hú. የምንጭ ውሃ*; aañá pqul firi.

spring balance *hú. የመለኪያ መሳሪያ*; gíñ ábarlá tháñ.

sprint 1 • *gi. ሽመጠጠ (ለምሳሌ በአጭር ሩጫ)*; buuna mílañ mindáñ. 2 • *hú. አጭር ሩጫ*; buuna dqúguri.

square *hú. ካሬ (አራት ማእዘን)*; thééle árbaaqá namuqí.

squared *gi. አንድ ቁጥር እርስ በርስ ሁለት ጊዜ ሲባዛ(4 2=4x4)*; annimirá husqu thaalu.

squash *hú. ዱባ*; aagú.

squeeze *gi. ተጫነ፣ ጨመቀ፣ እምቅ አደረገ*; thooraqi.

stability *hú. መረጋጋት*; iiruugá.

stable *zi. የተረጋጋ*; rúugaqi.

stadium *hú. ስታዲየም (የስፖርት መጫወቻ ሜዳ)*; almeedán.

stage *hú. ደረጃ፣ መድረክ*; addárajá.

stagnant *hú. የቆመ ውሃ፣ የተኛ፣ የማይንቀሳቀስ ነገር*; firí buri alu.

stalk *hú. አገዳ*; rabithi kqolo.

stamina *hú. ብርታት፣ ጥንካሬ፣ ፅናት*; bádqi bíshi.

stamp (n) *hú. ማህተም፣ ቴምብር*; almáhtám.

stamp (v) *gi. ማህተም አተመ፣ ቀረፀ*; hátama.

stand *gi. ቆመ፣ ቻለ*; shúriña.

stand up *gi. ተነሳ (ብድግ አለ)*; aháthá.

standard *hú. መደበኛ፣ ደረጃ*; addárajá.

star *hú. ኮከብ*; ísqu.

start *gi. ጀመረ፣ አመነጨ*; tharáqi.

starve *gi. ተራቦ*; fii húláñ.

state *hú. ግዛት ፣ አገር ፣ ሁኔታ*; adáár.

state official *hú. የመንግስት ባለስልጣን*; agurí alhakuumó.

statement *hú* አባባል፣ ቃል፣ መግለጫ; roothá squiriñí.

stationery *zi* የማይንቀሳቀስ (የቆመ); giñ walá thohíqi.

stationary *hú* የጽህፈት መሳሪያ; giñ kátabilá tháñ.

statue *hú* ሃውልት፣ ቅርፅ; haulti.

status *hú* ክብር ስልጣን፣ ሁኔታ; alháál.

stay *gi* ቆየ; gúdá, shúrña hu.

steep *zi* ቀጥ ያለ (ለምሳሌ ለገደል); mbá shúruñí.

stem *hú* ግንድ; sqisqia busqikqe.

step *gi* ገባ፣ ረገጠ; hía, hársqaqi.

sterile *zi* መካን; dqusqaqi.

sterilization *hú* ከጀርም ነፃ ማድረግ (ማምከን); gine gigí ma pqishi.

sterilized *zi* ከጀርም ነፃ አደረገ; giá ma sááfi min ajeraasím.

stick *hú* ዱሳ; hodía.

sticky *zi* የሚያጣብቅ; mbá ánisqí.

stiff *zi* 1. የሚምለገለግ; badqikqí.

2. ደረቅ፣ ጠንካራ; hoshalí.

stigmatize *gi* ብናኝ ተቀባይ፣ መጥፎ ስም; ahajaliñaqi, adqashiña alú.

still *gi.pq* ገና፣ አሁንም፣ እስካሁን; líssa.

still life *hú* የማይነቃነቅ፣ እርጋታ ያለው; mbá walá múliñi.

stimulant *zi* የሚያነቃቃ; mbaá asqaru aluyú.

sting *gi* ነደፈ (ለንብ); biidqa.

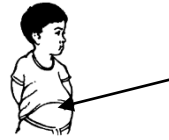

stippling *hú* በመስመር ሳይሆን በነጠብጠብ ተጠቅሞ መሳል; assurá shakqálá tha anukqutqa.

stir *gi* አማሰለ፣ በጠበጠ; múlayú.

stomach *hú* ሆድ; dulúsh.

stone *hú* ድንጋይ; bele.

stool *hú* በርጩማ፣ ዓይነምድር; ñgúñ, albámbar, addálfa.

store (v) *gi* መሰብሰብ፣ ማከማቸት; muusqe.

store-house *hú* መጋዘን; almáhzan.

storm *hú* ማዕበል ፣ አውሎ ንፋስ; almoj, shabaro.

story *hú* ተረት፣ ታሪክ; sqasqariña.

stove *hú* ምድጃ; shaliyú.

straight *zi* ቀጥተኛ፣ ቀጥያለ; ma adíl.

strain *gi* መሳብ/መጎተት (ገመድ አስኪበጠስ ድረስ); gúúruyú.

strait *hú* የባህር ወሽመጥ; hánduñá álbaharú.

strategy *hú* ስልት; albarnámij.

straw *hú* ገለባ; zili amúñ.

stream *hú* ጅረት; buli biilo.

streamline *gi* አቅጣጫ አስያዘ፣ አደረጃጀትን በመቀየር አሻሻለ; ámufiña thoñor.

street *hú. መንገድ፣ ጎዳና; thoñor.*

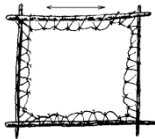

strength *hú. ጥንካሬ; badqia.*

strengthen *gi. አጠናክረ; ábadqiiñaqi.*

stress *hú. ድካም፣ ውጥረት; attáqab.*

stretch *gi. ዘረጋ; guuráyú.*

strict *zi. የማያወላውል፣ ጥብቅ; kqithí ashék.*

string *hú. ገመድ; diiñi.*

stripe *hú. በሰውነት ላይ የሚታይ ሰንበር፣ ምልክት; annímírá madí maabí thá busqikqe.*

strip *hú. ቁራጭ (የአንድ ነገር ለምሳሌ የጨርቅ); akqitho.*

stroke (pet) *gi. አሻሽ፣ ዳሰሰ (ለምሳሌ ጊምን); mumúliñaqí, himáqi.*

strong *zi. ጠንካራ; bádqi qí.*

structural *zi. ቅርጽ፣ አቀማመጥ; mbá alháykál.*

structure *hú. አወቃቀር፣ ህንፃ; alháykál.*

struggle *hú. ትግል; adalo.*

studio *hú. ካሜራ፣ የቴሌቪዥን ፕሮግራም የሚቀረፅበት/ የሚተላለፍበት ክፍል; aañá ráfaqalá asúúra.*

study *gi. አጠና; záákara.*

subject *hú. የትምህርት ዓይነት፣ ባለቤት (የአረፍተ ነገር); almáqida.*

subject (of art) *hú. የትምህርት አይነት(ለምሳሌ አማርኛ)፣ ባለቤት (በአረፍተ ነገር ውስጥ ድርጊት የሚፈፅም); rootha abúné.*

submit *gi. አቀረበ; daa.*

subsistence *hú. ህይወት ማቆያ ብቻ; gíñ águdiñi arrúh bás.*

substance *hú. ቁስ (በአንድ በተወሰነ ሁኔታ ቋሚ ፊዚካዊ ባህሪያት ይዞ የሚገኝ); ginañgunúñ.*

substitute *hú. ተለዋጭ፣ ተተኪ; maaluyú.*

substitution *hú. ተተኪ; baddala.*

subtract *gi. ቀነሰ; nagasa.*

8 - 1

subtraction *hú. መቀነስ; nagasa.*

8 - 1 = 7

sub-tropical *hú. መካከለኛ መቀት የዓለም ክፍል; aña badqí añ baashúko.*

succeed *gi. ተከናወነ፣ ግብ ደረሰ; timma almúna.*

succession *hú. ርክክብ; mbá madqí.*

successor *hú. ምትክ; maabá mbá madqi.*

suck *gi. ጠባ፣ መጠጠ; squnthiña.*

Sudan *hú. ሱዳን; Assuudán.*

suffer *gi. በችግር ተያዘ/ተጠመደ፣ ተሰቃየ፣ ታመመ; táqabé.*

sufficient *zi. በቂ; mbá káffaqi.*

suffix *hú. ድህረ-ግንድ ቅጥያ(በቃል መጨረሻ የሚቀጠል); gíñ thapqílá roothe tháñ aañá lafíne álu.*

sugar *hú. ስኳር; assúkkar.*

sugar cane *hú. ሸንኮራ አገዳ; kasba assúkar.*

suitable *zi. አመቺ፣ ምቹ፣ ተስማሚ; madí zizi.*

sulphur *hú. ስልፈር; alkibirít alqásfar.*

sum *hú. ድምር; thithíq.*

sum up *gi. አጠቃለለ; límma alú.*

summarize *gi. ማጠቃለያ ሰጠ; álafa alú.*

summary *hú. ማጠቃለያ; alú limma (alú alafa).*

summit *hú. የተራራ ጫፍ; ázóláb alú.*

sun hú. ፀሃይ; munzú.

Sunday hú. እሁድ; allahád.

supply gi 1. ማቅረብ፣ መስጠት; daadó.

hú 2. አቅርቦት; alú ahuha, añi aqithigiña.

support gi መደገፍ፣ መርዳት፣ እርዳታ; pqaada.

surface hú. 1. ገፅ (ፊት ለፊት የሚታየው); are.

2. የመሬት ውጫዊ ክፍል /አካል; sqakqa gundi.

3. የአንድ ነገር ውጫዊ ክፍል (የመሬት); sqakqa aré.

surface area hú. የገፅ ስፋት; thuuthayú.

surplus hú. ትርፍ፣ ከሚፈለገው በላይ; arríbih.

surprise party hú. በድንገት ወይም ሳይታሰብ

የሚካሄድ የፓርቲ ድግስ; alquídá áttanziimú mbá hájamí.

surround hú. አካባቢ; añá ithigi maabíqi.

survival hú. መትረፍ፣ መቋቋም; gugúid.

survive gi ተረፈ፣ ዳኅ; zíí tha are , badé.

suspect gi ጠረጠረ; shakaka.

suspense zi. ልብ ስቃይ (አንጊ); gíñ állagi bishi.

sustainable zi. ዘለቁታዊነት ያለው; mbá walá kqithu ndu.

swallow gi. ዋጠ፣ ሰለቀጠ; naguthá.

swamp hú. ረግረግ፣ አረንቋ(ውስጡ ውሃ ያለበት መሬት); asherdídá dqañí.

swarm hú. መንጋ (የንብ፣ የአንበሳ); azuudqu.

sweat hú ላብ፣ baruañ

sweater hú. ሹራብ; assuitar.

sweep gi. ጠረገ (ለምሳሌ ቤት); feetha.

sweet zi. ጣፋጭ; sqabí.

swell gi. አበጠ; horbobé.

swelling hú. እብጠት; horboba.

swim gi. ዋኘ; úúma.

syllable hú. ቀለም/ሆኔ (የአንድ አናባቢና አንድ ተናባቢ ድምፅ ቅንጅት); boolo.

symbol hú. ምልክት; alqaláma.

symbolism hú. ተምሳሌት; gíñmáñ massala thá gíñmáñ.

symmetry hú. እኩል የሆነ (የተመጣጠነ /የተመሳሰለ); gíñ namuqí.

symptom hú. ምልክት /የበሽታ/; alqalaamá.

synonym hú. ተመሳሳይ ፍቾ; almáqaná namuqí.

synthesize gi. አጣምሮ ገነባ; ádamuqi.

system hú. ህግ፣ ደምብ፣ ስርአት; alkqanún.

T - t

table *hú.* ጠረጴዛ; atqarabéza.

table of contents *r.akq.* ማውጫ; ahuha alú.

tackle *gi.* ጠልፎ ጣለ; mará hu.

tactile *hú.* የሚዳሰስ; gíñ muliñláqi.

tadpole *hú.* ቅጥጥር (የእንቁራሪት ዓይነት); gadí boñóshú.

tail *hú.* ጅራት; abaro.

tailor *hú.* ልብስ ሰራ; maabá górí or.

take *gi.* ወሰደ፣ ፈጀ፣ ተቀበለ; hasqúla.

take turn *gi.* rootha akqitho. ተራ በተራ; adá tha addór.

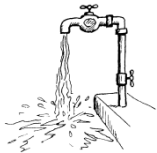
talk *gi.* ተናገረ፣ አወራ; rootha.

tall *zi.* ረጅም; squruñí.

tall tale *hú.* የተጋነነ ታሪክ; sqasqariñá squruñí.

tannery *hú.* የቆዳ ፋብሪካ; almásná shafó.

tap water *hú.* ንፁህ ውሃ፣ የቧንቧ ውሃ; firí almaqasuró.

tar *hú.* የመንገድ መስሪያ ሬንጅ; gíñ shakqala thoñor tháñ.

target language *hú.* ትርጉም የሚካሄድለት ቋንቋ; ndú roothó.

tattoo *hú.* ንቅሳት; are gundi sqiña.

taxi *hú.* ታክሲ; attáksi.

tea *hú.* ሻይ; asháy.

teach *gi.* አስተማረ; ágarraña.

teacher *hú.* መምህር (አስተማሪ); maabá ágarrañí.

team *hú.* ቡድን; abuura.

teammate *hú.* የቡድን ዳደኛ (የአንድ ቡድን አባላት); maabí gii abuura.

teamwork *hú.* የቡድን ስራ; gíñmáñ gigí tha abuura.

teaspoon *hú.* የሻይ ማንክያ; almálágá ashayú.

technique *hú.* 1 • ስልት; alhibira.

2 • ችሎታ; thoñor ndu.

3 • ቴክኒክ; alfikír.

technology *hú.* ቴክኖሎጂ; ateknológi.

teenager *hú.* ወጣት (ከ20 ዓመት በታች); géédi biiló.

teeth *hú.* ጥርስ; ndú fuudí.

teff *hú.* ጤፍ; gaashá.

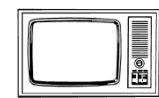
telecommunication *hú.* ቴሌኮሙኒኬሽን (ስልክን ፣ ፋክስን፣ ቴሌክስን፣ ወዘተ); telekomunikéshin.

telephone *hú.* ቴሌፎን፣ ስልክ; telefon.

telescope *hú.* ቴሌስኮፕ; télesikob.

television *hú.* ቴሌቪዥን; attelefizion.

tell *gi.* ተናገረ፣ አለ፣ ገለፀ; pquháqi.

temperature *hú.* መጠነ ሙቀት; añ badqañgañ.

temple *hú. ቤተመቅደስ (የፀሎት ቦታ);* aañá ábadilá.

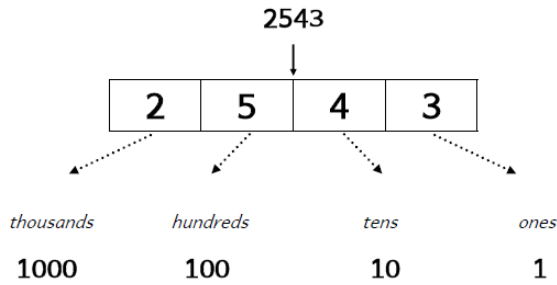
temporary *zi. ጊዜያዊ;* hoole.

ten *hú. አስር;* áshara.

ten thousand *hú. አስርሺዎች;* ashará aláf.

tennis *hú. ቴንስ;* tennis.

tens *hú. የአስር ቤት;* shuli asharo.

tense *hú. ጊዜ(የአሁን፣ የኋላ፣ የትንቢት);* azzáman.

tension *hú. ጭንቀት;* añ hihíḅ.

tenth *zí. አስረኛ;* alqáshir.

term *hú. በመደመርና በመቀነስ ከሌሎች ጋር የተያያዘ ሂሳባዊ ገለፃ (ለምሳሌ 10+23 +3a ሦስት ተርሞች አሉት);* hu asqará alhisaabú mbá damuqi thá thaathápq wálla thá nagassa.

termite *hú. ምስጥ;* móoré.

terrace *hú. እርከን;* alhótq.

test *gi. መረመረ፣ አየ፣ ፈተነ;* járaba.

text *hú. ፅሁፍ;* gíñ ma katabá.

textbook *hú. መማሪያ መፅሃፍ;* alkitaábá álgiraó.

textile *hú. ጨርቃ ጨርቅ;* oorí.

texture *hú. 1. የአካሎች ቅንጣቶች ውህደት (አንድነት)፣ ድር; agaluá gíñ dqáfuruqí. 2. ድር; gíñ biiló dám gineñgúnuñ thayu.*

than *g.th.r. h...; tha....*

thank you *አመሰግናለሁ;* shúkuran.

that *añ.ism. ያ፣ እዚያ፣ ያን;* mbáthí.

the *zi. የታወቀ መስተፃምር (አንድ ነገር የሚታወቅ መሆኑን ለመግለፅ የሚገባ);* roothá pqúliñ gíñ madí húqi.

the nearest *zi. የቀረበው;* mbá ithigi.

theatre *hú. የትያትር ቤት;* shúlí atiatirú.

them *añ.ism. እነሱን;* máre.

theme *hú. መልዕክት (ጭብጥ);* rootha are.

then *g.áhu. ከዚያ፣ በኋላ፣ ያኔ;* físh.

there *gi.pq. እዚያ፣ እዚያ ጋር፣ እዚያ ላይ;* thále, thíthí.

there is *r.akq.. አለ፣ ይኖራል;* zíiqí.

there was *rootha akqitho. ነበር፣ ይኖር ነበር;* zió.

therefore *g.áhu. ስለዚህ;* ashan shúgo.

thermal *zi. የጋለ;* mbá badqí míllañ.

thermometer *hú. የትኩሳት (የሙቀት) መለኪያ;* termo mítir.

thesaurus *hú. በፍቺያቸው ተመሳሳይ ቃላትን የያዘ መዝገብ ቃላት;* gíñ ma katabá mbá dámí almáqáná namuqí.

these *añ.ism. እነዚህ;* mbálégú.

they *añ.ism. እነርሱ / እነሱ;* maré.

they're *r.akq.. እነሱ ናቸው;* maré mmané.

thick *zi. ወፍራም፣ እጅብ ያለ (ለምሳሌ ደን);* shafuyú.

thief *hú. ሌባ;* agorthé.

thin *zi. ስስ፣ ቀጭን፣ ጥቂት;* sqísqirí, shúdqí

thing *hú. ነገር;* giné.

think *gi. አሰበ;* fákkara.

thinnest *zi. በጣም ስስ፣ የከሳ;* sqísqirí millañ.

third *hú. ሦስተኛ;* attálit.

third person *hú. ሦስተኛ መደብ (እሱ፣ እሷ፣ እነሱ);* maabá attalitú.

thirsty *zi. የጠማው;* fii kqúluñ.

thirteen *hú. አስራ ሦስት;* talatqááshar.

thirty *hú. ሠላሳ;* talatín.

this *añ.ism. ይህ / ይህ;* mbálé.

thorax *hú. ወገብ (በገድ);* bishi aré.

thorn *hú. እሾህ;* aashi.

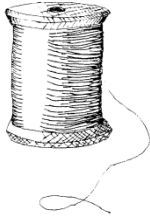
those *añ.ism.* እነዚያ; mbáthígú.

thoughtful *zi.* አስተዋይ፣ ደግ አሳቢ; maabá gídi alhisááb.

thousand *hú.* ሺህ; alf.

thousands *hú.* ሺህዎች; alfgú.

thread *hú.* ፈትል; alhétq.

threat *hú.* ስጋት፣ ዛቻ፣ ማስፈራሪያ; gíñ ápqquuthiñ bishi.

three *hú.* ሶስት; taláta.

3

thresh *gi.* ወቃ; thúúma.

throat *hú.* ጉሮሮ; ñalu.

throw *gi.* ወረወረ፣ ጣለ; dqaakqa.

thunder *hú.* ነጎድጓድ፣ አጉረመረመ፣ በሃይል ተናገረ; ró shapqutha.

thunderstorm *hú.* ነጎድጓድ; ró shapqutha.

Thursday *hú.* ሐሙስ; alhamís.

tick (correct) *gi.* ምልክት ማድረግ(ለምሳሌ X); giagá alqaláma.

tie up *gi.* አያያዘ፣ አሰረ; dqoosha.

tiger *hú.* ነብር; nagura.

till *gi.* አረሰ; pqáála.

timber *hú.* 1 • ደን; sqisqíá.
2 • ጣውላ; alháshab.

time *hú.* ጊዜ; azzáman.

time trial *hú.* የሙከራ ጊዜ (ወቅት); assáqa jarabó.

times 1 • *hú.* እጥፍ; dabala.

2 • *gi.* ሲባዛ; olua.

timetable *hú.* የጊዜ ሠሌዳ; albarnámaj.

tin *hú.* ቆርቆሮ; azzínk.

tint *gi.* ቀባ; dqúúla.

tiny *zi.* በጣም ትንሽ፣ ጥቃቅን; misqikqí.

tip *hú.* ጫፍ፣ ጉርሻ; na ndu alú.

tire *hú.* ጎማ; alqarabía hu.

tired *zi.* ደክመው; shilé.

title *hú.* ርዕስ; rootha alú.

title page *hú.* ርዕስ የሚገኛበት ገፅ; gundí róóthá alú.

to *g.th.r.* ወደ / ለ / እስከ; lé.

to be continued *rootha akqitho.* ይቀጥላል; damu ndu.

tobacco *hú.* ትምባሆ; athímbákq.

today *hú.* ዛሬ; shókqóñ.

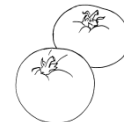
toe *hú.* የእግር ጣት; hu alú.

toilet *hú.* መፀዳጃ ቤት፣ ሽንት ቤት; alganífa.

tolerance *hú.* መቻቻል; hámalua.

tomato *hú.* ቲማቲም; atqamátqim.

tomb *hú.* መቃብር; dírssha.

tomorrow *gi.pq.* ነገ; assabá.

ton *hú.* ቶን; ton.

tone *hú.* 1 • የድምፅ ቃና፣ ጥላ; booloyú, boolo.

tonight *gi.pq.* ዛሬ ማታ; mbágishúlé.

too *g.th.r.* ደግሞ; lé.

tool *hú.* መሳሪያ(የእርሻ፣ የፅህፈት---); alqiddá shakqalá gine tháñ.

tooth *hú.* ጥርስ; ndú fuudí.

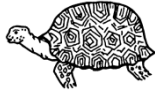
top *g.th.r.* ከላይ; thá shor.

topic sentence *hú.* ሃይለ ቃል (መንደርደሪያ አረፍተ ነገር); roothá squiriñí are.

topography *hú.* የመሬት አቀማመጥ; zizí sqakqó.

topsoil *hú.* የላይኛው የአፈር ክፍል; sqakqa alú thá shooréqí.

tortoise *hú.* ኤሊ; hódodó.

total *hú.* ጠቅላላ ድምር; ajjamula.

touch *gi.* ነካ፣ ዳበሰ (ዳሰሰ); muláqi.

tough *zi.* ጠንካራ፣ ከባድ; bádqi qí (sqaráthí).

tour *hú.* መጎበኘት ፣ መዞር; zúúra.

tourism *hú.* የጉብኝት አገልግሎት; azzíára.

tourist *hú.* ጎብኚ; maabá zúúraqí.

tournament *hú.* ውድድር (ለምሳሌ የስፖርት ጨዋታዎች); asherua árriadó.

trachea *hú.* ዋና የአየር ቧንቧ (በሰው አካል); aañá alhawa tha busqikqeyú.

track *gi.* አገኘ (ፈልጎ አገኘ); thíkqa.

track and field *hú.* የሩጫና የሜዳ ላይ ስፖርቶች የሚጠሩበት ስያሜ; busqikqeqi abibidiñuá giilá tha almeedáánú.

tractor *hú.* ትራክተር (የእርሻ መኪና); albabúrá pqaalí.

trade *hú.* ንግድ; attijáára.

traditional *zi.* ጥንታዊ ፣ ባህላዊ; mbá alqadó.

train 1 • *gi.* አሰለጠኝ፣ አስተማሪ; állama.

2 • *hú.* ባቡር; algátqar.

transfer *gi.* አስተላለፈ፣ አዘዋወረ; ádqafara.

transfusion *hú.* መለገስ፣ መስጠት (ደም መስጠት); iifikka.

transition *hú.* ሽግግር; arapqua.

transitional *zi.* የሽግግር; mbá shepquenó.

transmission *hú.* ማሰራጨት፣ ማስተላለፍ; dqafarua mín gíñmáñ lé gíñmáñ.

transmit *gi.* አስተላለፈ፣ ተላላፈ; maruqi.

transparency *hú.* በውስጡ አሳልፎ ማሳየት፣ ግልፅነት; anasahua.

transparent *zi.* ግልጽ; mbá madi hú.

transport *hú.* ትራንስፖርት (የሚያጓጉዝ); almuaseláát.

transportation *hú.* መጓጓዣ፣ ማመላለሻ; adídíñ.

trapezium *hú.* ትራፒዚየም; tirabiziyam.

travel *gi.* ተጓዘ፣ ተከተለ; adá saáfara.

treatment *hú.* መንከባከብ፣ መመርመር፣ ባግባቡ መያዝ; addáwa.

tree *hú.* ዛፍ; sqisqíá.

trench *hú.* ቦይ; ajáduál.

triangle *hú.* ባለ ሦስት ማዕዘን ቅርፅ; thééle taláta.

triathlon *hú.* የሶስት አይነት ውድድሮች; sheerua alqáyna taláta.

tribal chief *hú.* የጎሳ አለቆች; almuluk.

tripled *zi.* ሶስት እጥፍ; ma táláta (thaabá taláta).

tropical *zi.* ሞቃታማ አየር፣ ከምድር ወገብ በላይና በታች የሚገኝ የመሬት ክፍል ጋር የተዛመደ; aañá badqí áñ.

trouser *hú.* ሱሪ; albantqalón.

true *zi.* በእውነት; ma assé.

truth *hú.* እውነት; assé.

trunk (elephant) *hú.* ኩንቢ (የዝሆን); uñ ndu.

tryout *hú.* አንድ ሰው ችሎታ ያለው የሌለው መሆኑን መምከር (ለምሳሌ የስፖርተኛ); jeraba.

t-shirt *hú.* ቴሽርት; alfamíla.

tube *hú.* ማጠራቀሚያ (የውሃ፣ የደም---);
atqurumba.

tuber *hú.* ክብ ስር ያላቸው; sqisqía gídi fiilí ma
shimbir.

tubing *hú.* ቱቦ፣ ላስቲክ; atqurumba.

Tuesday *hú.* ማክሰኞ; attalata.

turn 1• *hú.* ተራ፣ መታጠሪያ; addór. 2• *gi.*
ገለበጠ፣ አዞረ; lágaziñaqi.

turpentine *hú.* ቀለምን ለማቅጠን የሚጠቅም
ፈሳሽ; firi albuhiyó.

turtle *hú.* ኤሊ; hódodó.

twelfth *zi.* አሥራ ሁለተኛ; nimira atqnáshar.

twelve *hú.* አስራ ሁለት; atqnáshar.

12

twenty *hú.* ሃያ; ishirín.

20

twice *gĩn* pqúliñ alqádadi. ሁለቱ፣ ድጋሚ;
marratéén.

twig *hú.* ቀምበጥ፣ ጭራሮ; sqisqía buá biilo.

twin *hú.* መንትዮች; buurí.

twist *gi.* ጠመዘዘ፣ ገመደ፣ አዞረ; tqukqusqa.

two *hú.* ሁለት; itnéen.

2

type *gi.* ቢታይፕ መኪና መጻፍ; kataba tha
almákana.

typhoid *hú.* ታይፎይድ; taafíoid.

typography *hú.* የህትመት ሥራ; alhitim.

U - u

ugly *zi.* አስቀያሚ; dqashi álu.

umbrella *hú.* ጃንጥላ; ashamsía.

unable *zi.* የማይቻል; mbá walá gadaruqí.

uncle *hú.* አጎት; amí.

under *g.th.r.* ከስር፣ ከ---በታች; thá...bishi.

underground *hú.* መሬት ውስጥ፣ ውስጥ
ለውስጥ; mbá thá sqakqa bishi.

understand *gi.* ተረዳ፣ ገባው; fágada.

unhygienic *zi.* ንፅህና የጎደለው; walá sqárfí.

uniform *zi.* አንድ አይነት; namuqí.

union *hú.* ጥምር; iiqahula.

unique *zi.* ልዩ፣ ድንቅ፣ ተወዳዳሪ የሌለው; zíí
kukur.

unit *hú.* መለኪያ; gĩn abarlá tháñ.

unit fraction *hú.* ላኦላቸው አንድ ብቻ የሆኑ
ክፍልፋዮች (1/6፣ 1/5፣ 1/3 ወዘተ);
agassamuá namugá annímírá bello.

unit square *hú.* አሃዳዊ ካሬ (ጎናቹ 1 ዩኒት
/ለምሳሌ አንድ ሜትር/ የሆኑ አራት
ማእዘን; abara thá isikueer.

unite *gi.* ተባበረ፣ አንድ ሆነ; iilímma.

unity *hú.* 1• አንድነት; alwáhída, thaabá
damua.

2• *hú.* ጥምረት; límmá alú.

unkind *zi.* ጥሩ ያልሆነ; mbá shúní(mbá walá
shábahaqí).

unknown *zi.* የማይታወቅ; walá madilá,ma
shólla.

untidy *zi.* ንፁህ ያልሆነ; didqí.
untreated *zi.* አልታየም፣ አልተመረመረም; walá maaqí geerá.
unwanted *zi.* አላስፈላጊ; walá ma féedqá.
unwise *zi.* ብልጥ ያልሆነ፣ የማይገባ; walá madi añ gundi.
up *g.th.r.* ላይ; thá shor.
upper *g.th.r.* ላይኛው; tha shor.
uppercase *hú.* የእንግሊዝኛ ፊደላት እንደ A,B,C ሲገኙ; alhurúffí shakala thá shor, alhurúffí dqoñondí.
upward *gi.pq.* ወደ ላይ; thá shooréqi.
urban *zi.* ከተማ; mbá almadína.
urea *hú.* የማዳበሪያ ዓይነት፣ ዩሪያ; alqáyna ássimaatú.
urination *hú.* ሽንት መሸናት; sqooro bubúl.
urine *hú.* ሽንት; sqooro.
us *añ.ism.* እኛ; hatháñ.

usage *hú.* አጠቃቀም/ አገባብ; annúfaqa.
use *gi.* መጠቀም; náfaqí tháñ.
useful *zi.* ጠቃሚ; náfaqí.
usually *gi.pq.* ተጠቀመ፣ አዋለ; kúllu yom.
utensil *hú.* እቃ (የቤት እቃ); alqíddá shulú.
uterus *hú.* ማህፅን; arrihim.

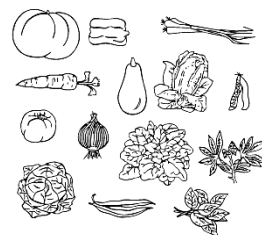

utilize *gi.* ተጠቀመ፣ ተገለገለ; náfaqí tháñ.
utility *hú.* አጠቃቀም; iinafaqa.
uvula *hú.* እንጥል; apqírpqítho.

V - v

vacuum *hú.* አየር የለሌበት ባዶ ስፍራ; aañá shar alhawa.
valley *hú.* ሸለቆ; azururu.
value 1 • *hú.* ዋጋ፣ ጥቅም; attaman.
 2 • *gi.* ዋጋ መስጠት; pqulá attaman.
valve *hú.* የደም ቧንቧ; waará kqafathú.
van *hú.* የጭነት መኪና; alqarabía hasqúlí.
vanish *gi.* ጠፋ; dqukqe.
vanishing point *hú.* ተጓዳኝ መስመሮች ሊገናኙ የሚችሉበት ቦታ; annukqutqa aañá hulu ássatqur are.
vapor *hú.* እንፋሎት፣ ተን (ተንቆርዞ የሚገኝ ውሃ); firí gulguña.
variable *zi.* ተለዋዋጭ፣ የሚቀያየር; gíñ thothóhiñi.
variation *hú.* ልዩነት; alfaríg.
variety 1 • *hú.* ለውጥ; gíñ dqafaruqí mbá hórí añ.
 2 • *hú.* ብዙ ዓይነት; alqáyna míllañ.
various *zi.* ብዙ፣ ልዩልዩ; mbá hórí añ.
vary *gi.* ለዋወጠ; thoháqi, dqafaruqí.

vase *hú.* ሽፍን ሆኖ እቃ ለማጓጓዝ የሚያገለግል መኪና; alqarabía alqiddó.
vast *zi.* በጣም ብዙ፣ ሰፊ; dqáñíyu.
vector *hú.* በሽታ ተሸካሚ (አስተላላፊ); gíñ ámaru badqíngíñ.
vegetable *hú.* አታክልት; gíñ busqí alú mbá thiñlá na ile.

vegetate *gi.* ያለ ሥራ ተቀመጠ; mbá ma faasqa.
vegetation *hú.* እፅ (ዛፍ፣ ቁጥቋጦ፣ ወዘተ); sqísqía.
vehicle *hú.* ተሽከርካሪ; atirímbíl.
verb *hú.* ግስ; gígí.
vertebrate *hú.* የጀርባ አጥንት ያላቸው እንስሳት; gíñ buushu gídi kqaara.
vertex *hú.* ነቁጥ (ነጥብ); annúkqtqá hulu hulu assátqur are thayú.

vertical *zi.* ከላይ ወደታች የሆነ (ለምሳሌ መስመር); assátqurá shúruñí, mba shuríní.

vertical addition *hú.* ቁልቁል መደመር; athapqua thá bulúeqí.

vertically *gi.pq.* ከላይ ወደ ታች ቀጥታ የቆመ መስመር; ma shuríní.

very *gi.pq.* በጣም; mílañ.

vessel *hú.* በሰውነት ውስጥ ፈሳሽ የሚተላለፍበት ቱቦ; gíñ ma atqurumba mbá adí kqafá thayú maabí thá busqikqe.

vibrate *gi.* ተርገበገበ፣ ተንቀጠቀጠ; rigidiñi.

vibration *hú.* መንቀጠቀጥ፣ ርግብጋቤ; rigidiña.

victim *hú.* የሞተ፣ የተጎዳ; mbá durraqí.

victory *hú.* ድል; iyú goora.

view *gi.* ማየት; hoshala tháñ.

view finder *hú.* የሚነሳውን ቦታ የሚያሳይ; agongorá assuró.

view point *hú.* እይታ; annúqqtqá ahathilá tháñ.

viewpoint *hú.* አስተያየት፣ ፊት (ለምሳሌ የህንፃ፣ የቤት); annúqqtqá hoshallá tháñ.

view *hú.* አመለካከት፣ እይታ; arráqi.

village *hú.* እይታ፣ ትእይንት(ለሚታይ ነገር)፣ ፊት-ለፊት ያለ፣ አስተያየት; alhílla.

villain *hú.* ተንኮለኛ; almújirim.

virus *hú.* ቫይረስ; alfayras.

visit *gi.* ጎበኘ; zúúra.

vital *zi.* አስፈላጊ; mbá kqabilá.

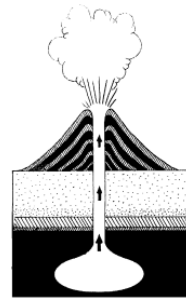
vitamin *hú.* ቫይታሚን; alfatamin.

vocabulary *hú.* መድበለ ቃላት; roothagú.

voice *hú.* ድምፅ; booloyú.

volatile *zi.* የሚተን; mbá thóthóhiñi (mbá gulguñí).

volcano *hú.* እሳተ-ገሞራ; mú pqúlí mín tha sqakqa bishi.

volley *gi.* ኳስን አየር ላይ እንዳለች መምታት; alkúra shapqútha ma álé zíí thá shor.

volley ball *hú.* የመረብ ኳስ; alkúrá thabó.

volume *hú.* 1 • ቅፅ(የመፅሔት፣ የመፅሃፍ)፣ የድምፅ መጠን; algádur.
2 • ይዘት; bolayú.

vowel sound *hú.* አናባቢ ድምፅ (a,o,i,e.....); booloyú ággarrañí.

voyage *hú.* ጉዞ; adídíñ.

vulnerable *zi.* ተጎዷ; mbá dúrraqi.

W - w

wait *gi.* ጠበቀ፣ ቆየ; dqííña.

wake up *gi.* ነቃ; shukqa álu.

walk *gi.* ሄደ፣ ተጓዘ; adá.

wall *hú.* ግድግዳ፣ ግንብ; shúli busqikqe.

want *gi.* ፈለገ፣ ወደደ; kqabá.

warm colour *hú.* ደማቅ ቀለም; allóná ma tagíl.

warning *hú.* ማስጠንቀቂያ፣ ምልክት; ndu mootha.

warp *gi.* ወጣ ገባ አደረገ፣ አበላሸ (ለምሳሌ ቅርፅን); ágogoliñu.

warrior *hú.* ጦረኛ; maabá alharbú.

was *gi.* ነበር; maané.

wash *gi.* አጠበ፣ ታጠበ; gísqa.

wastage *hú.* ብክነት፣ ጥፋት; haraba, afaru gundi.

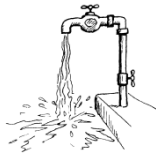
waste *hú.* ቆሻሻ; didqáñgañ.

watch (n) *hú. ሰዓት; assáqa.*

watch (v) *gi. አየ፣ ተመለከተ፣ ተከታተለ; hoshala tháñ.*

water *hú. ውኃ; firi.*

water bodies *hú. የውሃ አካላት; aañá firúgú.*

water borne *zi. ውሃ ወለድ; gíñ óli fíri.*

water colour *hú. ውሃ ቀለም; alloná firú.*

waterfall *hú. ፏፏቴ; aañá faa fíri.*

waterproof *hú. ውሃ የማይዘልቀው; gíñ walá hífí fírí thi.*

wave *gi. አርገበገበ፣ አወዛወዘ; hábaba, gízizigiña.*

wax *hú. ሰም; asháme.*

we *añ.ism. እኛ; hatháñ.*

weak *zi. ደካማ; rakqasqí.*

wealth *hú. ንብረት፣ ሃብት; shimbil.*

weapon *hú. የጦር መሳሪያ; albuntuk.*

wear *gi. ለበሰ፣ አደረገ; ñísha.*

weather *hú. የአየር ንብረት (የአየር ሁኔታ); atqábaqá alhaó.*

weave *gi. ሰካካ፣ ሰራ፣ አቀናበረ; gorthiña.*

weaver *hú. ሸማኔ; maabá górí or tha apqááne.*

web (spider) *hú. ድር (ሸረራት እንደምትሠራው ዓይነት); abarbád or.*

webbed feet *hú. በቆዳ የተወሳሰበ ጣት; gíñ adamu shafaqí na hu firiyú.*

wedge *hú. የእንጨት መሰንጠቂያ; aañá faru gíñmañ gundi.*

Wednesday *hú. ሮብ; alqarbahá.*

weed *hú. አረም; ñeerá fii zíli.*

week *hú. ሳምንት; isbu.*

weight *hú. ዋጋ፣ ክብደት፣ ሚዛን; ñeesqa.*

welcome *zi. የሚያስደስት፣ እርካታን (ደስታን) ለመግለፅ የሚያገለግል; híothá ma pqishí.*

well *gi.pq. ደህና፣ ጥሩ; pqishí.*

well done *zi ጎሽ፣ (ጥሩ ስራ ሲሰራ); ma gigí ma pqishí.*

well-behaved *zi ጨዋ; alhór.*

were *gi. ነበርን (የ"Are" ኃላፊ ጊዜ ብዙ ቁጥር); má máré.*

we're *r.akq.. እኛ ነን; maaña.*

west *hú. ምዕራብ; aña hífí múnzu.*

westerly *gi.pq. ወደ ምእራብ; thoñor aaña hífí múnzu.*

what *añ.ism ምን; námbálo.*

what else *r.akq.. ሌላ ምን; námbaló físh.*

what kind of *r.akq.. ምን ዓይነት; alqaíná zífí shañíné.*

what's the matter *r.akq.. ምንድን ነው ነገሩ; náñ zífí na attaqab.*

wheat *hú. ስንዶ; ajjáme.*

wheel *hú. መንኮራኩር፣ ጎማ፣ መሪ (የመኪና፣ ወዘተ); alfármala (alqarabía hu).*

when *gi.pq.. መቼ; añúne.*

where *gi.pq.. የት፣ ወዴት; wááne.*

which *gi.pq. የትኛው; ándí.*

whistle *gi. አፏጨ; fensqiña.*

white *zi. ነጭ; fudí.*

who *añ.ism ማን; ndálo.*

whole *hú. ሙሉ; gíñ zífí tha ndule.*

whole number *hú. ሙሉ ቁጥር; annimirá zii tha ndule.*

whose *zi የማን; mbá ndaló.*

why *ለምን; nánóqí.*

wide *zi. ሰፊ; dqañíyu.*

wife *hú. ሚስት; niñé.*

wild *zi. ወፍ ዘራሽ፣ ያልተገራ፣ የጫካ የሆነ; mbá ñeeró.*

wild animal *hú. የዱር አራዊት; gíñ buushú ñeero.*

wildfire *hú. ሰደድ እሳት; mú ñeeró.*

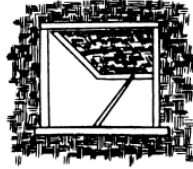
wildlife *hú. የዱር እንስሳት/እፅዋት; gĩñ buushú ñeeró.*

win *gi. አሸነፈ፣ ረታ; goorayú.*

wind₁ *hú. ንፋስ; bubani. 2•gi. ነፈስ; búbani.*

wind₂ *gi. ጠመጠመ; lía.*

window *hú. መስኮት; ashubák.*

windward *zi. ንፋስ የሚነፍሰበት አቅጣጫ; gĩñ fii búbani.*

windy *zi. ነፋሻ፣ ነፋሳማ(ነፋስ የሚበዛበት); ma bubani.*

wing *hú. ክንፍ; bua alú.*

winner *hú. አሸናፊ; maabá gooráyú.*

winnow *gi. ለንፋስ በመስጠት ለየ; alú faada.*

wire *hú. ሽቦ; assílik.*

wise *zi. አዋቂ፣ ጠቢብ፣ ጥሩ; maabá gídí alhíkma.*

with *g.th.r. ጋር; thá....le.*

with love from *r.akq.. ከፍቅር ጋር ከ--- (በስጦታ ወቅት የሚጠቅም አገላለፅ); thá pqisháñgañle mín....*

without *g.th.r. ያለ----፣ ከ----- ውጭ; ma shar ma....*

wolf *hú. ተኩላ; agó.*

woman *hú. ሴት; niñé.*

women *hú. ሴቶች; míhi.*

wood *hú. ዕንጨት; sqisqíá.*

wooden *zi. የእንጨት (ከእጨት የተሰራ); ma sqisqíá.*

wool *hú. ሱፍ; assúf.*

word *hú. ቃል; rootha.*

word problem *hú. የቃላት ፕሮብሌም; roothá dqooshúyu.*

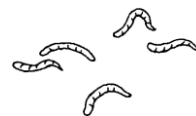
work (n) *hú. ስራ; ashúkqul.*

work (v) *gi. ሠራ; shákqala.*

workout *hú. የስፖርት ልምምድ; assabúrá mádiñlá aqilíqi tháñ thá busqikqeqi abibidiñuayú.*

worldwide *zi. በመላው ዓለም፣ ዓለም አቀፋዊ; thá adár kqílliñú.*

worm *hú. ትሎች; horóná gidí abaro.*

worsen *gi. አባሰ፣ ተባባሰ; shúúné míñañ.*

wrestle *gi. ታገለ; daalu.*

wrestling *hú. ትግል፣ የትግል ውድድር; adalo.*

write *gi. ጻፈ፣ ደረሰ (ፅሁፍን); kátaba.*

writing *hú. ፅሁፍ (ፅህፈት); kataba.*

wrong *zi. የተሳሳተ፣ ስህተት; ma busqáñ.*

X - x

xerophyte *hú.* የቆላ እፅ(ተክል); gíñ busqí álu
aañá badqí áñ.

x-ray *hú.* ኤክስራ(ራጅ); kashfa alqisha (rají).

Y - y

yam *hú.* እንደ ቦይና፣ ጎደሬ፣ ስኳር ድንች
የሚመስልና ከስር የሚበቅል; kqaitha.

yawn *gi.* አዛጋ፣ አፋን ከፍቶ ታየ; hámula.

year *hú.* ዓመት; assána.

yellow *zi.* ቢጫ; ma gaashá.

yellow fever *hú.* ቢጫ ወባ; almilaaria.

yes *gi.pq.* አዎ፣ እሺ; hííñ.

yesterday *gi.pq.* ትናንት; gíídí.

yield *hú.* ምርት; annatíja, athikqiña, fikka.

young *hú.* ወጣት; boñgórindu.

youngster *hú.* ወጣት; bongór.

your *zí* ያንተ ፣ ያንቺ፣ የርስዎ፣ የእናንተ;
mbaqa.

you're *rootha akqitho.* አንተ ነህ፣ አንቺ ነሽ; ñgó
mmaane.

you're welcome *hú.* የአንድን ሰው አስተያየት
ተቀባይነት ማግኘቱን መግለጫ; ñgó
adó ma pqishí.

yourself *añ.ism* አንቺ ራስሽ፣ አንተ-ራስህ; ñalúqa.

Z - z

zebra *hú.* የሜዳ አህያ; shiñírà ñeero.

zero *hú.* ዜሮ; sífir.